

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE
YAZMA BECERİSİ GELİŞTİRMeye YÖNELİK
ÖYKÜ KULLANIMI: B2 DÜZEYİ**

Fatma DEMİR

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2017

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE
YAZMA BECERİSİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK
ÖYKÜ KULLANIMI: B2 DÜZEYİ

Fatma DEMİR

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2017

KABUL VE ONAY

Fatma DEMİR tarafından hazırlanan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisi Geliştirmeye Yönelik Öykü Kullanımı: B2 Düzeyi” başlıklı bu çalışma, 14.02.2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. İbrahim ATABEY (Başkan)

Doç. Dr. Sema ASLAN DEMİR

Doç. Dr. Nazmiye TOPÇU TECELLİ (Danışman)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Yunus KOÇ
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin 3. yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

17.02.2017

Fatma DEMİR

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarını hende kalarak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezimin kendi orijinal çalışmam olduğumu, başkalarına haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

- Tezimin tamamı dünya çapında erişime açılabilir ve bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir.
(Bu seçenekle tezimin arama motorlarında indekslenebilecek, daha sonra tezimin erişim statüsünün değiştirilmesini talep etmeniz ve kütüphane bu talebinizi yerine getirirse bile, tezimin arama motorlarının önbelleklerinde kalmaya devam edebileceği.)
- Tezimin tarihine kadar erişime açılmasını ve fotokopi alınmasını (İç Kapak, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) istemiyorum.
(Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerde erişime açılabilir, kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir)
- Tezimin 17.02.2017 tarihine kadar erişime açılmasını istemiyorum ancak kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisinin alınmasını onaylıyorum.
- Serbest Seçenek/Yazarın Seçimi

17.02.2017

Fatma DEMİR

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki htn bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, Doç. Dr. Nazmiye TOPÇU TECELLİ anışmanlığında tarafımdan reldiğini ve Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

17.02.2017

Fatma DEMİR

Kadim dostlarım Öznur'a ve Esmâ'ya İthafen

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam boyunca benden desteğini esirgemeyen, sabırla bana yol gösteren, her zaman beni cesaretlendiren kıymetli hocam Doç. Dr. Nazmiye TOPÇU TECELLİ'ye teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Önerileri ve yapıcı eleştirileri için jüri üyelerim Doç. Dr. Sema ASLAN DEMİR ve Yrd. Doç. Dr. İbrahim ATABEY'e teşekkür ederim. Enstitü Müdürümüz Prof. Dr. Yunus KOÇ'a ayrıca teşekkür ederim.

Yabancılara Türkçe öğretimi alanında farkındalık kazanmamı sağlayan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanı hocam Doç. Dr. Mustafa DURMUŞ'a teşekkür borçluyum.

Bu süreçte bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi okutmanlarına ve Yrd. Doç. Dr. Ömer SARAÇ'a, desteklerini benden esirgemeyen hocalarım Prof. Dr. Şahin KÖKTÜRK ve Doç. Dr. Serkan ŞEN'e teşekkür ederim.

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde yüksek lisans sürem boyunca akademik çalışmalarım için burs desteği sağlayan TUBİTAK'a teşekkürlerimi sunarım.

Ayrılmaz parçam olarak gördüğüm sevgili dostlarım Esmâ UĞUR BİLGİÇ ve Öznur AKCALI YILMAZ'a, bize hep destek oldukları için arkadaşlarım Can BİLGİÇ ve Yunus YILMAZ'a içtenlikle teşekkür ederim. Lisans yıllarımdan beri benden rehberliğini esirgemeyen, gülümsemesiyle beni motive eden canım arkadaşım Öznur'a teşekkür borçluyum. Ayrıca, zekâsıyla bana her zaman yeni ufuklar açan sevgili arkadaşım Esmâ'ya çok teşekkür ederim.

Tüm eğitim hayatım boyunca hep yanımda olan canım aileme, ayrıca burs alabilmem için bana kefil olan kardeşime teşekkür borçluyum.

Son olarak, her zaman bana yardım eden, çalışma süresince tüm zorlukları benimle göğüsleyen biricik hayat arkadaşım Recep DEMİR'e yürekten teşekkür ederim.

ÖZET

DEMİR, Fatma. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisi Geliştirmeye Yönelik Öykü Kullanımı: B2 Düzeyi

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve öğrenimi ile ilgili çalışmaların sayısı her geçen gün artış göstermektedir. Bu çalışmalar, özgün ve yazınsal metin kullanarak öğrencinin okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilebileceği çalışmaları kapsamaktadır. Yabancı dil derslerinde sadeleştirilmiş ya da kurma metin kullanımı yerine öğrencinin iletişimsel becerilerini geliştirebileceği, hedef dili bir bütün olarak öğrenebileceği özgün metinlere yer verilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi derslerinde yazınsal ve özgün metinlerden öykü kullanımının yazma becerisine etkisi sorgulanmıştır. Çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B2 düzeyindeki öğrencilere yönelik ders içi etkinliklerde öykü kullanarak öğrencilerin yazma becerisinin geliştirilmesidir. Bunun yanı sıra çalışmada öğretmenlere yazma derslerinde yararlanabilecekleri hazır etkinlikler sunmak da amaçlanmıştır. Araştırmada, yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yazınsal metinlerin kullanımının genellikle müfredattaki ders kitaplarıyla gerçekleştirilmesinden hareketle B2 düzeyindeki müfredat kitaplarından Ankara Üniversitesi TÖMER'in *Yeni Hitit 2 Orta Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, Gazi TÖMER'in *Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)*, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinin *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı* ve Yunus Emre Enstitüsünün hazırladığı *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2* incelenmiştir. Bu kitaplarda kullanılan yazınsal metinlerin oranları tespit edilip öykü kullanımına hangi oranda yer verildiği sorusuna cevap aranmıştır. Çalışma sonucunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için ders içi etkinliklerde öykü kullanımının yazma becerisinin gelişimine katkı sağladığı düşünülmüştür

Anahtar Sözcükler: Öykü Kullanımı, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Yazma Becerisi.

ABSTRACT

Demir, Fatma. The use of short stories to develop writing skills in teaching Turkish as a foreign language: Level B2

The number of studies that related to teaching and learning Turkish as a foreign language demonstrate rising every passing day. One of the study is, with using original and literary texts student's reading, writing, listening and speaking skills can be improved. In foreign languages lessons, rather than using simplified or artificial texts, original texts should be included that develop the communicative skills of students and also students can learn the target language as a whole. Accordingly, we have examined to story usage from original and literary texts in lessons of teaching Turkish to foreigners. The target of our study is; with using story in the course on activities for students who learn Turkish as a foreign language at the B2 level, to develop students writing skill. And also we aimed that teachers can benefit from ready activities in our study in their writing lessons. In our research, the use of literary texts in the teaching of Turkish as a foreign language is generally carried out with the textbooks in the curriculum. From the curriculum books at the B2 level, we have examined Ankara University TÖMER's *Yeni Hitit 2*, Gazi University TÖMER's *Yabancılar İçin Türkçe B2*, İstanbul University Language Center's *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı* and Yunus Emre Institute's *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2*. The ratios of the literary texts used in these books have been determined and answered where the story is used in the course are also examined. As a result of our study, it has been seen that using stories in class activities to students who learn Turkish as a foreign language helps to develop writing skills and also student's motivations increase in class.

Key Words: Using Short Story, Teaching Turkish as a Foreign Language, Writing Skills.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xi
GRAFİK LİSTESİ	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1.Sorun	7
1.2.Tezin Konusu	8
1.3.Tezin Amacı ve Önemi	8
1.4.Araştırma Soruları	9
1.5.Sınırlılıklar	9
1.6.Araştırma Modeli	10
1.7.Evren/Örneklem	10
2. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE YAZMA BECERİSİ	12
2.1.Yazma Eğitimi Yaklaşımları	15
2.1.1. Ürün Temelli Yaklaşım.....	15
2.1.2. Süreç Temelli Yaklaşım	16
2.2.Yazma Eğitiminin Temel Süreçleri.....	16
2.2.1. Yazma Öncesi Hazırlık	18
2.2.2. Yazma Sırası	19
2.2.3. Yazma Sonrası.....	20
3. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE METİN KULLANIMI	21
3.1.Kurma Metinler	22
3.2.Özgün Metinler	23
3.2.1. Kullanım İşlevli Metinler	25
3.2.2. Bilgi İletici Metinler.....	25
3.2.3. Yazınsal Metinler	26
3.2.3.1.Sadeleştirilmiş Metinler	28

4. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ÖYKÜ.....	30
4.1.Öykülerin Özellikleri.....	31
4.1.1. Yapı Bakımından Öykü.....	31
4.1.2. İçerik Özellikleri Bakımından Öykü	33
5. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE B2 DÜZEYİ DERS KİTAPLARINDA ÖYKÜ KULLANIMI VE YAZMA ETKİNLİKLERİ	35
5.1.Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe.....	35
5.2.Gazi Üniversitesi Tömer Yabancılar İçin Türkçe B2.....	42
5.3.İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı B2.....	46
5.4.Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı B2	51
6. SINIFIÇİ ETKİNLİKLERDE KULLANILACAK ÖYKÜ ÖRNEKLERİ.....	56
6.1.Öykü Seçim Ölçütleri.....	56
6.1.1. “Havuçlu Pilav Meselesi”	57
6.1.2. Uygulama Örneği 1	58
6.1.3. “Elli Kuruş”	72
6.1.4. Uygulama Örneği 2	73
6.1.5. “Piyango Bileti”	81
6.1.6. Uygulama Örneği 3	82
7. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	92
8. KAYNAKÇA	96
9. EKLER	102
9.1.Ek 1: “Havuçlu Pilav Meselesi” Öyküsü	102
9.2.Ek 2: “Piyango Bileti” Öyküsü	109
9.3.Ek 3: “Elli Kuruş” Öyküsü.....	115
9.4.Ek 4: Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni Ortak Öneri Düzeyi Genel Basamakları Kümesi	120
9.5.Ek 5: Ortak Öneriler Çerçevesi Temel Dil Düzeyine Yönelik Profil.....	121
10. ÖZGEÇMİŞ.....	122

Tablolar Listesi

Tablo 1: Öykünün Yapısal Özellikleri.....	31
Tablo 2: Öykü Yapısı Modelleri	32
Tablo 3: <i>Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe</i> Kitabının 1. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	35
Tablo 4: <i>Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe</i> Kitabının 2. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	36
Tablo 5: <i>Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe</i> Kitabının 3. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	36
Tablo 6: <i>Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe</i> Kitabının 4. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	37
Tablo 7: <i>Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe</i> Kitabının 5. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	37
Tablo 8: <i>Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe</i> Kitabının 6. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	37
Tablo 9: <i>Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe</i> Kitabının 7. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	38
Tablo 10: <i>Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe</i> Kitabının 8. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	38
Tablo 11: <i>Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe</i> Kitabının 9. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	38
Tablo 12: <i>Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe</i> Kitabının 10. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	39
Tablo 13: <i>Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe</i> Kitabının 11. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	39
Tablo 14: <i>Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe</i> Kitabının 12. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	40
Tablo 15: <i>Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)</i> Kitabının 1. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	42
Tablo 16: <i>Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)</i> Kitabının 2. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	42
Tablo 17: <i>Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)</i> Kitabının 3. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	43

Tablo 18: <i>Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)</i> Kitabının 4. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	43
Tablo 19: <i>Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)</i> Kitabının 5. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	44
Tablo 20: <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2</i> Kitabının 1. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	46
Tablo 21: <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2</i> Kitabının 2. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	46
Tablo 22: <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2</i> Kitabının 3. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	47
Tablo 23: <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2</i> Kitabının 4. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	47
Tablo 24: <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2</i> Kitabının 5. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	48
Tablo 25: <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2</i> Kitabının 6. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	48
Tablo 26: <i>Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2</i> Kitabının 1. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	51
Tablo 27: <i>Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2</i> Kitabının 2. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	51
Tablo 28: <i>Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2</i> Kitabının 3. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	52
Tablo 29: <i>Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2</i> Kitabının 4. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	52
Tablo 30: <i>Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2</i> Kitabının 5. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	53
Tablo 31: <i>Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2</i> Kitabının 6. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	53
Tablo 32: <i>Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2</i> Kitabının 7. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	53
Tablo 33: <i>Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2</i> Kitabının 8. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri	54

Grafik Listesi

Grafik 1: <i>Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe</i> Kitabında Yer Alan Metinler ve Oranları.....	40
Grafik 2: <i>Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe</i> Kitabında Yer Alan Yazınsal Metinler ve Öykü Oranı.....	41
Grafik 3: <i>Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)</i> Kitabında Yer Alan Metinler ve Oranları	44
Grafik 4: <i>Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)</i> Kitabında Yer Alan Yazınsal Metinler ve Öykü Oranı	45
Grafik 5: <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2</i> Kitabında Yer Alan Metinler ve Oranları	49
Grafik 6: <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2</i> Kitabında Yer Alan Yazınsal Metinler ve Öykü Oranı.....	49
Grafik 7: <i>Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2</i> Kitabında Yer Alan Metinler ve Oranları	54
Grafik 8: <i>Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2</i> Kitabında Yer Alan Yazınsal Metinler ve Öykü Oranı.....	55

1. GİRİŞ

Dil, insanlar arası iletişimi ve anlaşmayı sağlayan bir araçtır. Dolayısıyla insanlar ve toplumlar arasında iletişimin sağlanabilmesi için tarafların anlayabileceği ortak bir dil kullanımı gereklidir. Ekonomik, ticari ve teknolojik gelişmeler sonucu uluslararası ilişkilerin yaygınlaşması diğer ulusların dillerini öğrenme ihtiyacını beraberinde getirmiştir. Bir diğer ifade ile toplumların iletişim kurabilmeleri, ticari ve ekonomik ilişkileri gerçekleştirebilmeleri için ana dilin haricinde başka bir dil kullanımını gerektirmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi ve öğretimi de bu doğrultuda gerçekleştirilmektedir. Küreselleşmenin ön planda olduğu günümüz uluslararası ilişkilerinde Türkçe öğrenmeye talep artmıştır. Yabancıların Türkçe öğrenme talepleri ülkemizde ve yurtdışında üniversiteler, özel kurumlar ve Yunus Emre Enstitüsü birimleri aracılığıyla karşılanmaya çalışılmaktadır. Türkçe kurslarına giderek Türkçe öğrenmeye çalışan öğrencilerin hedefleri farklılık gösterse de temelde dilin akademik amaçlı kullanımının yanı sıra turistik, ticari, ekonomik, diplomatik ilişkileri geliştirebilme amaçları da vardır.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin taleplerini karşılamak, Türkiye'ye ve Türkçeye olumlu algının oluşturulabilmesi için önemlidir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimini sadece dil dersi kapsamında ele almak öğrencinin taleplerini karşılayan, öğrenciye fayda sağlayan bir yaklaşım değildir. Sadece dilsel yapılarla değil sanat, müzik, edebiyat gibi kültürel unsurlarla bir bütün olarak Türkçe öğretiminin ele alınması aynı zamanda yabancı öğrenciye Türk kültürünü tanıtmada etkili bir yol oluşturacaktır. Bu nedenle yabancılara Türkçe öğretiminde Türk kültürünü yansıtan, Türkçenin gerçek kullanım bağlamı içinde yer alan özgün nitelikteki yazınsal metinler kullanılmalıdır. Özgün ve yazınsal metinler içinde ise öykülerin dil öğretiminde kullanımı önemli bir yer tutar.

Ana dili konuşurları için oluşturulmuş özgün metinlerin, daha özelleştirecek olursak öykülerin yabancı dil öğrencilerine yönelik dil öğretiminde kullanılması hedef dilin kültürünü yansıtmaya bakımından önem taşır. Öykülerde yazar gerçek hayatında edindiği deneyimleri ve bilgileri bir kurgu dâhilinde aktarır. Bu nedenle öykülerin sınıf

içinde kullanımı, öğrencilerin hedef dile ait gerçek yaşamda kullanım bağlamına ulaşmalarına yardımcı olur. Öyküler yine kurgusu gereği merak ögesini canlı tuttuğundan ve öğrencinin ilgisini çekecek nitelikte olduğundan okunabilirlik oranı yüksek metinler olduğu düşünülebilir. Öykülerin hedefinde öncelikli olarak ana dili konuşurları olduğundan bir başka deyişle, herhangi bir yapıyı öğrenciye öğretmek amacı ile yazılmadığından kullanılan dil yapay değildir. Yabancı dil öğrencisi ana dili konuşurları için oluşturulmuş öykülerle aynı zamanda hedef kültürle karşı karşıya gelerek hedef dil konuşurlarının hayata bakış açıları hakkında bilgi edinmiş olur. Bu doğrultuda, dil öğrenmeyi sadece o dile ait yapıları, cümleleri, dilbilgisi kurallarını öğrenmek olarak görmez aynı zamanda kendisine yabancı gelen kültürü de anlamlandırmasına yardımcı olur. Böylelikle, yabancı dil öğrencisi Türk yaşayışına dair kültürel yeterliliği de kazanmaya başlamış olur. Öğrenci, cümle yapıları ve dil bilgisi kurallarıyla hedef dilde iletişim becerilerini etkin bir şekilde gerçekleştirmenin yanı sıra hedef dil konuşurlarının hayata bakış açılarını, kültürlerini, yaşam bilgilerini de öğrenmiş olur.

Ancak dil öğretimini salt bir kültür aktarımı aracı olarak görmek doğru değildir. Yabancı dil öğrencisinin dört temel dil becerisini geliştirmede kullanabileceği iletişimsel yetiye uygun bir biçimde kültür kullanımını sağlamak daha elverişli bir yöntem olacaktır. Dört temel dil becerisiyle kastedilen anlama ve anlatım becerileridir. Anlama becerileri dinleme ve okuma becerilerini kapsar. Anlatım becerileri ise konuşma ve yazma becerilerini kapsar. Dil öğretiminde bir bütün olarak alınması gereken bu becerilerin kazanımı öğrenciye hedef dil konuşurlarıyla iletişim kurmada da yardımcı olur. Dil öğretimi programı sonrasında hedeflenen beceri kazanımı ise ancak uygulamayla mümkündür. Hedef dilin konuşulduğu coğrafyada dil öğrenimi o dili öğrenmek isteyen öğrenci için daha elverişlidir. Çünkü hedef dilin konuşulduğu coğrafyada öğrencinin dört temel dil becerilerini kazanabileceği uygulama ortamı vardır. Ancak Türkçeyi öğrenen ya da öğrenmek isteyen her öğrenci için bu durum her koşulda uygulanabilir değildir. İşte bu noktada hem Türkiye’de Türkçeyi öğrenen hem de kendi ülkelerinde Türkçeyi öğrenen öğrenciler için öykülerin derslerde kullanımının öneminden bahsetmek mümkündür. Söz konusu metinlerle öğrenci hedef dil konuşurlarının kullandıkları temel iletişim yapılarını tanımış olur. Bu da beraberinde

yabancı dil öğretiminde kullanılacak öykülerin seçiminde dikkatli davranılması gerektiği sonucunu gündeme getirir.

Yazınsal metin türleri içerisinde öykü türünün öğrencilerin günlük hayatta karşılaşacağı iletişimsel yapıları sunacak şekilde seçilmesinde fayda vardır. Tarih, günlük yaşam ve rutinler, alışveriş, yiyecek ve içecek, gençlik kültürü (moda, müzik vb.) okul ve eğitim, coğrafya, aile yaşantısı, sosyal şartlar, festivaller, gelenek ve görenekler, turizm ve seyahat, iş hayatı ve işsizlik gibi konular öğrencilerin yabancı dil coğrafyasında temel ihtiyaçlarını gidermeye katkı sağlayacak konular olduğundan bu konuların içinde bulunduğu yazınsal metinlerin seçimi öğrencinin hedef dili, kültürü anlamlandırmasına katkı sağlayacaktır (Ülker, 2007, s. 16-17).

Bu doğrultuda yabancılara Türkçe öğretiminde iletişimsel beceriye öncelik vermek önem taşır. En genel anlamıyla iletişimsel yeti, öğrencinin hedef dil konuşurlarıyla iletişim kurmak için gerekli bilgiyi yerinde ve zamanında kullanması olarak tanımlanabilir. İletişimsel becerileri gelişen öğrenci hedef dili uygun zamanda ve uygun yerde nasıl kullanacağını da öğrenmiş olur. İletişimsel yetinin geliştirilmesiyle öğrenci ders içinde öğrenmiş olduğu dilsel yapıları ders dışında iletişimsel ortamda kullanabilir hâle gelir. Sadece belirli dilsel kalıpların öğretilmesiyle öğrencinin hedef dili ders dışı bir ortamda kullanması mümkün değildir. İletişimin okuma, anlama, yazma, dinleme, konuşma yetileriyle bir bütün olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu becerilerin kazandırılmasına öncelik verilmesi gerektiğini söylemek mümkündür.

İletişimsel yetinin geliştirilmesi konusunda AB dil politikaları çerçevesinde *Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni* oluşturulmuştur. Bu metin en genel itibarıyla dil öğretiminde dil yeterlilik düzeylerini tanımlayan; sınav ve ders kitaplarında, dil öğretim programlarında ve program yönergelerinde ortak bir çerçeve sunan bir program olarak tanımlanabilir (2002, s. 1).

Dil öğretiminde, dil öğrenen ve öğreten kişiler için ortak bir çerçeve sunan *Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni* dil becerisi derecelerini aşamalandırarak standartlaşmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda dil becerilerini A (temel), B (bağımsız), C (yetkin) olmak üzere üç temel sınıflandırmaya gidilmiştir. Bu dereceler de kendi içinde A1 (giriş), A2 (başlangıç), B1 (eşik), B2 (üstünlük), C1 (etkili işlemsel yeterlilik), C2

(ustalık) olarak ayrıntılandırılmıştır (2002, s. 24). Bu çalışmada dil derecelerinden üstünlük derecesi olan B2 düzeyi kullanılacaktır. Çünkü dört temel beceri kazanımında öykülerin B2 düzeyine uygun dil malzemeleri oldukları düşünülmektedir.

Bu araştırmanın ilk bölümünde, yabancı dil öğretiminde yazma becerisi kazanımının önemine yer verilecektir. Öğrencinin dili öğrenirken kalıcı olması için yazma etkinliklerinin sınıf içi alıştırmalarda verilmesi gerekir. Çünkü yabancı dil öğrencisinin yaptığı hataları yazdığı metinden anlaşılabilir. Daha sonra, yabancı dilde yazma becerisi kazanmanın ana dildekenden farklı olduğuna değinilecektir. Öğrenci hedef dildeki kelime varlığına yeterince hâkim değildir. Bu sebeple ana dilinde yazma etkinliği yapan bir öğrenciden farklılık gösterir. Yazma becerisi ancak yazma etkinliklerinin yapılmasıyla öğrenileceğinden hareketle öğrenciyi yazmaya istekli hâle getirebilmenin önemi vurgulanacaktır. Yazma eğitiminin amaçlarına; okuma, dinleme ve konuşma becerileri ile bir bütün oluşturacak şekilde yazma dersi programının oluşturulması gerektiği ele alınacaktır. Bu sebeple yazma eğitimini oluşturacak programda nelere dikkat edilmesi gerektiği vurgulanacaktır. Yabancı dilde yazma becerisi kazanmanın zorlukları irdelenecektir. Yazma sürecini mekanik bir süreç olarak ele almak yerine öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan programın gerekliliğine vurgu yapılacaktır. Tüm bunlar yazma eğitiminin bir süreç gerektirdiği ön planda tutularak yazma öncesi, yazma sırası ve yazma sonrası etkinlikleriyle desteklenecektir.

Tezin ikinci bölümünde, yabancı dil öğretiminde yazınsal metin olarak öykü türü ele alınacaktır. Dil öğretiminde metin kullanımı hakkında kuramsal çerçeve sunmak amaçlı metin çeşitlerine yer verilecektir. Tezde kullanılacak öykülerin özgün ve yazınsal olması özelliklerine vurgu yapılacaktır. Böylelikle bu başlık altında yabancı dil öğretiminde özgün metinlerin ders içinde kullanımının sağladığı katkılar değerlendirilmeye sunulmuş olacaktır. Genel olarak yabancılara Türkçe öğretiminde metin kullanımının önemi belirtilecektir. Ayrıca, metin çeşitleri üzerinde durularak hangi metinlerin kullanımının dil öğretiminde daha kullanışlı ve yararlı olacağı tartışılacaktır. Bu bağlamda, yazınsal ve özgün metin olarak öykü türünün yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ve öğreniminde önemi gösterilmeye çalışılacaktır. Kurma metinler ve özgün metinler olarak iki ana başlık altında metin çeşitlerine yer verilecektir. Bu metin türlerinden çalışmada materyal olarak özgün metin tercih

edilecektir. Özgün metinlerin hayata dair gerçek yaşam durumlarını sunması, hedef dilin iletişimsel yapısıyla bir bütün oluşturması, öğrencinin hedef kültürün bilgisini edinmesine olanak sağlaması, toplum içinde yaşayan dili yansıtmaları özelliklerine yer verilecektir. Böylelikle, dil öğretiminde neden özgün metinler tercih edildi sorusu cevaplandırılmaya çalışılacaktır. Daha sonra, yabancı dil öğretiminde özgün metinler içinden yazınsal metinlerin daha özelinde öykülerin neden tercih edildiği anlatılacaktır. Öykülerin temel ve orta düzey öğrencileri için iletişim becerileri kazandırmada önemli olduğu vurgulanacaktır. Öykü kullanımının gerekçelerine ise bölümün ana başlığı altında öykülerin yapısal ve içerik özelliklerine yer verilerek anlatılacaktır.

Öyküler yapısı gereği romana göre daha az sayıda sözcükle yoğun anlam belirten kısa yazınsal türlerdendir. Okurun ilgisini çekecek şekilde kısa ve özdür. Öykünün yapısı gereği merak ögesi ön plandadır. Bu durum da öyküleri okunabilirlik oranı yüksek metinler hâline getirir. Öğrenciyi derse motive eder. Öykülerin dili şiirler gibi soyut ve imgesel değildir. Roman gibi uzun da değildir (Pardede, 2011, s. 17-18). Bu durum öykü kullanımını elverişli hâle getirir. Ders içi etkinliklerde öykünün yapısına bağlı olarak bölümlere ayrılması öğrencinin işini kolaylaştıracaktır. Bu da öğrencinin öyküye odaklanmasına sebep olacaktır. Öykülerin sadece yapısal özellikleriyle bile dil öğretiminde kullanımı dikkat çekicidir. Öykülerin yapısal özelliklerinin yanı sıra içerik özellikleri itibarıyla da dil öğretiminde kullanımı önemlidir. Öyküler içerik özellikleri gereği kurgusal olduklarından herhangi bir cümleyi doğrudan okuruna iletmez. Bu durum okurun metin hakkında yorum yapmasını beraberinde getirir. Bu sebeple dil öğretiminde öykünün kullanımıyla öğrencinin eleştirel düşünme gücünü geliştirmek mümkündür. Öykülerde yazar gerçek yaşam bilgisini kurgulayarak öyküye aktardığından öğrencinin o dile ait edebi zevkinin oluşmasına yardımcı olur. Dolaylı anlatımı olan öykü metinleri aynı zamanda kültürel öğeleri de içerir. Öğrencinin hedef kültür üzerinde gözlem yaparak çıkarımda bulunmasını kolaylaştırır. Öykülerde bulunduğu dile ait söz varlığı, gelenek ve görenekleri vardır. Bu sebeple, Türkçe öğrenen öğrenciler Türk kültürünü bir bütün hâlinde okudukları öyküde görmüş olurlar. Öğrenci, hedef dili öğrenerek aynı zamanda hedef dilin kültürünü de tanımış olur. Türkçe öğrenen öğrenci öyküdeki kahramanların nasıl iletişim kurduğunu görerek hedef dil konuşurlarının olaylar karşısında nasıl tepkiler verdiğini görmüş olur. Ders içinde öykü kullanımıyla öğrenci, Türkçe derslerinde öğrenmiş olduğu dilsel yapıları öykü

içinde de görerek yapıları ders dışında herhangi bir ortamda da kullanabilir duruma gelir. Öğrenci, öyküyü anlamının yanı sıra iletişime yönelik cümlelerin hangi bağlam içinde nasıl kullanıldığı bilgisine de sahip olur. Bu durumun da öğrencinin iletişimsel yetisini geliştirdiği söylenebilir. Kuramsal çerçevenin bu bölümünde yabancılara Türkçe öğretimi derslerinde şiir, roman, tiyatro gibi edebi türlerden ziyade yukarıda kısaca özetlediğimiz nedenlerden dolayı öykü kullanımını tercih edilecektir.

Araştırmada, yabancı dil öğretiminde yazma becerisi geliştirmek için öykü kullanımını bir ihtiyaca cevaben ele aldığımız için tezin üçüncü bölümünde yabancılara Türkçe öğreten ders kitaplarındaki metin türlerine ve yazma etkinliklerine yer verilecektir. Bu doğrultuda incelenen Ankara Üniversitesi TÖMER'in *Yeni Hitit 2 Orta Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, Gazi TÖMER'in *Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)*, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinin *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı* ve Yunus Emre Enstitüsünün hazırladığı *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2* kitaplarında öykü metinlerin diğer metinlere göre daha az bir oranda yer verildiğine dikkat çekilerek öykü kullanımının önemine vurgu yapılacaktır.

Araştırmanın uygulamalı örnekler sunduğu bu bölümde, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ne tür öykülerin kullanılması gerektiği sorusunu cevaplayabilmek için öykü seçim ölçütlerine yer verilecektir. Yabancı dil derslerinde kullanılacak öykülerin seçimini sezgisel olarak yapmanın doğru olmadığı üzerinde durularak evrensel ölçütlerin varlığına dikkat çekilecektir. Öyküde otantik iletişim ortamı olduğundan gerçek hayatta kullanılan diyalogların olduğu öyküler seçimine önem verilecektir. Bu sebeple yerel ağız kullanımını olmayan metinlerin seçilmesi öncelenecektir. Ancak öğrenci hedef dil ve kültür hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı için öğrencinin dil seviyesine göre dilsel uygunluk kıstası gözetilecektir. Ayrıca öykülerin ders süresine uygun olması gerektiğine de yer verilecektir. Değerlendirilen ölçütler çerçevesinde çalışmada kullanılacak öykülerin her birinin seçilme nedenlerine yer verilerek konuya açıklık getirilmeye çalışılacaktır. Belirlenen ölçütler doğrultusunda çalışmada yazma becerisi geliştirmeye yönelik sınıf içi etkinlikler kapsamında örnek olarak Tarık Buğra'nın "Havuçlu Pilav Meselesi", Orhan Kemal'in "Piyango Bileti" ve "Elli Kuruş" öyküleri kullanılacaktır.

1.1. SORUN

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenci, hedef dile ait sınırlı sayıda yapı bildiğinden yazma sırasında zorluk çekmektedir. Bu durum da öğrencinin motivasyonunu olumsuz yönde etkilemektedir. Bu sebeple çalışmada yabancı dil öğrencisini yazmaya motive etmek amaçlı yazma becerisi geliştirmek için yazınsal ve özgün metin türlerinden öykü türü tercih edilmiştir.

Yabancılar Türkçe öğretiminde yazma becerisi geliştirmeye yönelik yapılmış tezlerde öykü kullanımına yeterince yer verilmemiştir. Yapılan çalışmaların yaklaşık %57'si yabancı dil öğretimi, %28'i Türkçe eğitimi, %15'i ise yabancılar Türkçe öğretimi alanında olduğu saptanmıştır. Yapılan çalışmalardan hareketle İngilizce, Almanca ve Fransızca öğretiminde materyal olarak yazınsal metinlerin, sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Ancak Türkçe öğretimi alanında dilin iletişim boyutunu yansıtan edebi ürünlerden, öykülerden yeterince yararlanılmamıştır. Yazma becerisi geliştirmede öykü metinleri kullanan çalışmalarda ise öyküler genellikle geleneksel metin çözümleme yöntemiyle ele alınmaktadır. Oysa Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen kişinin derse olan motivasyonunu düşüren bu gibi geleneksel yöntemlerin yerine öykülerle öğrencilerin iletişimsel yetilerini geliştirmeyi amaçlayan yaklaşımlar tercih edilmelidir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazınsal metinlerin kullanımı genellikle müfredattaki ders kitaplarıyla gerçekleştirildiğinden hareketle B2 düzeyindeki müfredat kitaplarından Ankara Üniversitesi TÖMER'in *Yeni Hitit 2 Orta Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, Gazi TÖMER'in *Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)*, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı* ve Yunus Emre Enstitüsü'nün hazırladığı *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2* incelenmiştir. Bu kitaplarda çoğunlukla yazma becerisi geliştirmek için yazma etkinliği öncesinde veya yazma etkinliği sırasında herhangi bir metin kullanımına yer verilmemiştir. Örneğin, *Yeni Hitit 2* kitabında “özetleyelim”, “bir maçı anlatalım”, “lise hayatımızı anlatalım” gibi öğrenciden herhangi bir örnek metin olmadan yazma etkinliklerinin yapılması istenmektedir. *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe* kitabında ise yazma sırasında ipucu niteliğinde maddelere yer verilmiştir. Bu gibi yazma etkinliklerinin tersine yazma etkinlikleri öncesinde ve yazma etkinlikleri sırasında öykü türü kullanımının yazma becerisi kazanımında daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Ders içinde kullanımı uygun olabilecek nitelikte öykülerin seçimiyle öğrencinin okuma, anlama, yazma, dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmek mümkündür. Hedef dilin kültür bağlamında dil öğretmek için herhangi bir yapay dil yapısının kullanılmadığı öyküler sayesinde öğrenci hedef dilin doğal iletişim ortamını görerek karşılaştıkları iletişim ortamında uygun dilsel yapıları daha kolay kullanabilir hâle gelir. Bu da öğrencinin Türkçe derslerinde etkin bir konuma geçmesine yardımcı olur. Bu sebeple çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencinin dile karşı motivasyonunu artırıcı, yaratıcı çalışmaların öykülerle mümkün olabileceğine yer verilmiştir.

1.2. TEZİN KONUSU

Bu tezin konusu yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öykü kullanarak B2 düzeyindeki öğrencilerin yazma becerisini geliştirmektir.

1.3. TEZİN AMACI VE ÖNEMİ

Bu çalışmanın amacı yabancılara Türkçe öğretiminde öykülerin yazma becerisini geliştirmede kullanılabilecek uygun ve elverişli bir malzeme olabileceğini göstermektir. Özellikle B2 düzeyindeki öğrenciler için uygun örnek olarak öykülerden “Havuçlu Pilav Meselesi”, “Piyango Bileti” ve “Elli Kuruş” adlı öykülerinden yararlanılmıştır.

Alt amaçları ise şu şekilde belirtmek mümkündür:

1. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi derslerinde öğretmenlere ve öğrencilere yazma derslerinde yararlanabilecekleri hazır etkinlikler sunmak.
2. Hazırlanan etkinliklerle öğrencilerin ders içinde aktif olmalarını sağlamak.

Genellikle, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi çalışmalarında yazma becerisi geliştirmeye yönelik yazınsal metinlerden yararlanılmıştır. Ancak bu çalışmalarda ya kültür aktarımı öncelenmiştir ya da öğrencinin seviyesine göre öykünün sadeleştirilerek kullanımına yer verilmiştir. Alan yazınında yer alan çalışmalardan farklı olarak bu çalışmada:

- Yabancılara Türkçe öğretiminde iletişimsel yaklaşım ışığında yazma becerisi geliştirmenin önemi vurgulanmıştır.

- Yazma becerisi geliştirmede ders içinde etkinliklerde sadece bir yu kullanılmamış farklı yazarların farklı konulardaki yleriyle çeşitlendirilmiştir.
- yu ğretimi amaçlanmamıştır. yu, yazma becerisi geliştirmede materyal olarak kullanılmıştır.
- Yaratıcı yu yazmalarına yer verilmemiştir. yülerden hareketle hedef dilinde istediği konuda yazma gerçekleştirebileceği yetiyi kazandırma hedeflenmiştir.
- yu, salt bir şekilde kültür aktarım aracı olarak görülmemiş olup ğrencinin Türk kültürünü tanımadada yararlanabileceği metinler olarak ele alınmıştır.
- Ders içi etkinliklerde önerilen yler seviyelere ve amaca göre sadeleştirilmemiş olup özgün hlleriyle çalışmada yer almıştır.
- ylerle yazma becerisi geliştirmek için sunulan öneriler müfredat nerisi değil müfredat harici Türkçe okutmanının yararlanabileceği öneriler niteliğinde oluşturulmuştur.

1.4. ARAşTIRMA SORULARI

1. Yabancı dil olarak Türkçe ğretiminde yler yazma becerisi geliştirme amacı ile kullanılabilir mi?
2. Yabancı dil olarak Türkçe ğretiminde kullanılan ders kitaplarında yu türüne yeterince yer verilmiş midir?
3. Yazma becerisi geliştirebilmek için kullanılacak ylerde hangi özellikler olmalıdır?
4. Yazma becerisi geliştirmek için ele alınan ylerle ders içi çalışmalarda kullanılmak üzere etkinlikler nasıl oluşturulabilir?

1.5. SINIRLILIKLAR

Bu alışma Türkçeyi yabancı dil olarak ğrenen B2 düzeyindeki öğrencilerle sınırlandırılmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe ğretiminde kullanılan ders kitapları incelemesinde ise Ankara Üniversitesi TÖMER'in *Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, Gazi TÖMER'in *Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)*, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinin *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı* ve Yunus Emre Enstitüsünün hazırladığı *Yedi İklım Türkçe ğretim Seti B2* kitaplarıyla

sınırlandırılmıştır. Yazma becerisi geliştirmek için seçilen öykü örnekleme bakımından “Havuçlu Pilav Meselesi”, “Piyango Bileti” ve “Elli Kuruş” öyküleriyle sınırlıdır.

1.6. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi geliştirmeye yönelik öykü kullanımı alan yazınında belirli bir ihtiyaca karşılık vermesi bakımından ele alınmıştır. Bu ihtiyacı ortaya koymak için yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları incelenmiştir. Ders kitaplarının hepsini incelemek mümkün olmadığından örneklem olarak Türkçe öğretiminde en çok kullanılan ders kitapları seçilmiştir. Bu amaçla, *Yeni Hitit*, *Gazi Tömer*, *İstanbul*, *Yunus Emre Enstitüsü Yabancılar İçin Türkçe* kitap serilerinin orta düzeye uygun *Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, *Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)*, *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı* ve *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2* kitapları incelenmiştir. İncelemelerde nicel araştırma modelinden yararlanılmıştır. Bu şekilde hem kitaplardaki metin türleri içerisinde öykü metinlerinin kullanım oranlarına yer verilmiş hem de söz konusu metinlerin yazma etkinlikleriyle ele alınarak karşılaştırılması ve değerlendirilmesi kolaylaştırılmıştır.

Öykü seçiminde ise araştırma yöntemlerinden “genel tarama modeli” benimsenmiştir. Evren hakkında genel kanıyı oluşturmak için çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evrenin tümü ya da o evrenden alınacak örnek, örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleri genel tarama modelini oluşturur (Karasar, 2004, s. 79). Bu doğrultuda, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çalışmanın evreni olarak belirlenen Türkçe yazınsal metinlerden öykü metni seçilmiştir. Bu sebeple çalışmanın örnekleme olarak kabul edilen “Havuçlu Pilav Meselesi”, “Piyango Bileti” ve “Elli Kuruş” öykülerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yazma becerisi geliştirmedeki etkisi incelenecektir.

1.7. EVREN/ ÖRNEKLEM

Bu çalışmanın araştırma evreni, Türkçe yazınsal metinlerden öykü türü, örnekleme ise “Havuçlu Pilav Meselesi”, “Piyango Bileti” ve “Elli Kuruş” öyküleridir. Buna ek olarak yabancılar Türkçe öğreten ders kitapları içerisinde örneklem olarak Ankara TÖMER’in *Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, Gazi TÖMER’in

Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey), İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinin İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Yunus Emre Enstitüsünün hazırladığı Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 kitaplarna yer verilmiştir.

2. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE YAZMA BECERİSİ

Yabancı dil öğretiminde temel dil becerilerinden biri olan yazma eğitimi okuma, konuşma, dinleme becerileriyle birlikte ele alınır. Dil becerileri yazma öğretimi ile birlikte bütüncül bir yaklaşım oluşturur.

İletişimsel yaklaşımla yabancı dil öğretiminde yazma becerisi okuma, dinleme, konuşma becerileriyle birlikte ele alınmıştır. Ancak yabancı dilde yazma becerisi kazanma ana dilde yazma becerisi kazanmadan farklıdır. Yazma becerisinin diğer becerilerle bir bütün oluşturacak şekilde öğrenciye kazandırılması ders içinde kullanılacak programa, öğrenciye ve öğretmene bağlıdır. Tağa ve Ünlü'ye (2013, s. 1288) göre yazma eğitiminde öğrenci, öğrenciye rehberlik eden öğretmen ve bu süreci oluşturan program temel unsurlardır. Öğrencinin aktif rol oynadığı yazma sürecinde öğretmen öğrencilere rehberlik eden bir kişi konumundadır. Yazma eğitimini oluşturan program ise öğrencilerin ihtiyacı olan becerileri kazandırmayı hedefler. Bu sebeple öncelikle öğrencilerin ihtiyacı olan becerileri tespit edip o doğrultuda yazma eğitimini şekillendirmek yerinde bir tutum olacaktır. Özetle, öğrencinin öğrendiklerini uygulamaya dönüştürmesi, dil yapılarına görsel olarak alışması, bu beceriyi geliştirerek her konuda yazılı iletişim kurar hâle gelebilmesi yabancı dil öğretiminde yazılı anlatımın amacını oluşturduğunu söylemek mümkündür (Güzel ve Barın, 2013, s. 283).

Barın ve Güzel'e göre (2013, s. 284) yabancı dil öğrencisinin hangi yapıları bilip bilmediğini yazdığı metinden anlamak daha kolaydır. Öğrenci, yazma derslerinde öğrendiği yapıları kâğıda aktarmış olduğundan somut veriler sunar. Bu gibi durumlara rağmen günümüzde birçok yabancı dil öğretim merkezinde ve okullarda yazma becerisinin üzerinde çok fazla durulmadığını konuşmanın ön planda olduğunu belirterek bunun yanlış bir yol olduğunu ifade ederler. Çünkü öğrenilen dil yazılmadığı takdirde kalıcı olmamaktadır.

Dil öğretiminde dört temel becerinin hepsi de bir bütün oluşturur. Okuma, yazma, konuşma, dinleme becerilerinin bir bütün şeklinde kazanımı önemlidir. Ancak bu becerilerin içinde yazma becerisinin kazanımı öğrenci için daha zordur. Alan yazımında yapılan çalışmalar da öğrencilerin yazma konusunda daha fazla zorlandıklarını kanıtlar niteliktedir. Açıık'ın (2008), Bölükbaş'ın (2011), Çakır'ın (2014) uyguladığı anketlerden

çıkan sonuçlara göre öğrenci en çok yazma yaparken zorlanır. Açık'ın uyguladığı ankette öğrencilerin %40 oranında, Bölükbaş'ın Arap öğrencilere uyguladığı ankette % 60,3, Çakır'ın anketinde ise öğrencilerin %81 oranında yazma yaparken zorlandıklarına yer verilmiştir. Bu çalışmalara göre öğrencilerin genellikle sözcüklerle ilgili sorunlar yaşadığı görülmüştür. Anket çalışmaları, sorunların kaynağında ise öğrencilerin ana dillerinden yaptıkları olumsuz aktarımların etkisi olduğuna dikkat çekmişlerdir. Öğrencilerin ana dillerinden yaptıkları olumsuz aktarımların yanı sıra yabancı dilde yazan öğrencilerin sınırlı sayıda sözcük ve dilbilgisi yapısı ile yazma yapmaları da bir diğer zorluk olarak belirtilmiştir. Yapılan çalışmalardan hareketle yazma becerisinin öğrencilerin zorlandıkları bir beceri olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle de araştırmalardan çıkan sonuçlara göre öğrencilerin çoğunlukla yazarken sıkıldıkları, iki kişi ya da grupla yazarken daha çok zevk aldıkları, yazma yaparken yardıma ihtiyaç duydukları dikkat çekmektedir. Bu zorlukları ortadan kaldırmak yazma becerisi kazanımını bir eğitim olarak incelemek ve bu doğrultuda derslerde kullanmak gerekir.

Bir kişinin kendi dilinde yazma becerisini geliştirmesiyle sonradan öğrendiği dilde yazma becerisini geliştirmesi arasında fark vardır. Bahsi geçen farklılık bireysel farklılıklar, dil ve strateji farklılıkları ve kültürel farklılıklar olmak üzere 3 başlık altında özetlenebilir. Bireysel farklılık unsurlarından bireylerin cinsiyetleri, yaşları, kişilikleri, dil öğrenme yetenekleri, dil öğrenme stratejileri, bilişsel ve duyuşsal özellikleri, motivasyon ve tutumları vb. yazma becerilerini etkileyebilir. Dil ve strateji farklılığı olarak da öğrencinin kendi dili ile sonradan öğrendiği yabancı dili arasındaki yapısal farklılıklar etkilidir. İkinci dilde yazanlar kendilerini yeterince ifade etmede zorluk çekerler. Çünkü bu kişiler kültürel olarak ana dillerinin dışında farklı bir dilbilgisi kökenine bağlıdırlar. Ana dilinde yazmaya başladığında en az birkaç bin kelime ve dilin gramerini işleyebilecek bir sezgi yeteneği vardır. Ancak ikinci dilde yazanlar ikinci dil öğrenmenin zorluğunu çekmektedirler (Tok, 2012, s. 5-7).

Her ne kadar yabancı dil öğretimine yazma becerisinin kazanımında sorun yaşansa da bu sorunların çözümü öğrencilere günlük hayatta Türkçeyi kullanabilme becerisi kazandırmayla mümkün hâle getirilebilir. Öğrenciler çoğunlukla yazma sırasında Türkçenin dil özelliklerinden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarından bu sorunlar dil öğretim merkezlerinin çeşitli uygulamalarıyla giderilebilir. Bunun için öğrencilerin

süreç içerisinde aktif rol alabileceği uygulamalar yaptırılabilir (Biçer, Çoban ve Bayır, 2012, s. 135). Bu sebeple dil öğretiminde yazma süreci mekanik bir süreç olarak ele alınmamalıdır. Öğrenciye yazma becerisi kazandırmak için öğretilecek yapıların öğrencilerin ihtiyacını karşılayacak şekilde verilmelidir. Bu doğrultuda çalışmada yazma sürecini bir eğitim olarak ele alınmıştır. Bu doğrultuda, yazma eğitimi yaklaşımlarına, yazma becerisinin aşamalarına ve yazma eğitiminin temel süreçlerine yer verilmiştir.

2.1. YAZMA EĞİTİMİ YAKLAŞIMLARI

Bu bölümde yazma eğitiminin temel süreçlerini içeren “ürün temelli yaklaşım” ve “süreç temelli yaklaşım” incelenmiştir. Yazma eğitimi yaklaşımlarının olumlu ve olumsuz yönlerine yer verilerek yazma derslerinde “süreç temelli yaklaşım” kullanımı öncelenmiştir.

2.1.1. Ürün Temelli Yaklaşım

Ürün temelli yazma, yazma çalışmasını kâğıda aktarılan yazı, ürün olarak değerlendirir. Bu yaklaşımda önemli olan öğrencinin yazıda aktardığı bilgidir. Bu sebeple yazı, “bilgi aktarım aracı” olarak da görülmektedir. Bilgi aktarımında öğretmen de öğrenci de metin oluşturmaya önem verir. Çünkü ürün temelli yazma metin oluşturmaya yazma eğitiminin en önemli aşaması olarak görülür (Tabak ve Göçer, 2013, s. 149).

Yazılı bir metin oluşturan öğrencinin bu metni oluştururken ne gibi yanlışlıklar yaptığı, hangi sözcükleri yazarken zorlandığı ve hangi dilbilgisi yapılarını nasıl kullandığı önemli değildir. Önemli olan metni oluşturmaktır. Metin konusunun verilmesinde ise öğretmen yetkilidir. Öğretmenin verdiği konuda yazım kuralları, noktalama işaretleri ve dilbilgisi kurallarına uyarak bir metnin oluşturulması önemlidir (Temizkan ve Yalçınkaya, 2013, s. 83).

Tabak ve Göçer’e göre (2013, s. 150) ürün temelli yazma öğrencilerin yazdıkları metne önem verdiğinden, süreci değil de yazılan metni ön planda tuttuğundan öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmede kullanımı uygun değildir. Bu gibi sebeplerle, günümüzde sınıf içi yazma etkinliklerinin oluşturulmasında ürün temelli yaklaşım kullanımı tercih edilmemektedir. Ancak günümüzde hâlâ ürün temelli yaklaşımı kullanımı hakkında Güneyli’nin (2016) değerlendirmesi dikkat çekicidir. Güneyli, Türkiye’deki ürün temelli yazma yaklaşımlarının öğrencileri yalnız bıraktığı, yazılı öğretimin dış görünüşüne odaklanılarak kolaya kaçıldığı görüşündedir.

Yabancı dilde yazma çalışmalarının ana dilde yapılan yazma çalışmalarından farklı olduğundan öğrenciyi yazmayı bitirene kadar yalnız bırakılmamalıdır. Yabancı bir dilde yazma etkinliği yapan bir öğrenciye herhangi bir konu vererek öğrenciden hatasız yazma yapmasını beklemek yanlış bir tutum olacaktır. Öğrenci özellikle de yabancı

dilde bir metni ortaya çıkarırken hedef dile ait sınırlı sayıda sözcük bildiğinden konuyu eksiksiz bir biçimde yazıya dökmesi pek mümkün değildir. Ürün temelli yaklaşımın yukarıda özetlenen bu gibi özellikleri sebebiyle bu çalışmada yazma etkinlikleri ele alınırken ürün temelli yaklaşım kullanmaktansa süreç temelli yaklaşımın kullanımı öncelenmiştir.

2.1.2. Süreç Temelli Yaklaşım

Süreç temelli yazma, yazma eğitiminin yazma öncesi, yazma sırası ve yazma sonrası aşamalarını bir bütün içinde inceler. Bu bütün içerisinde ise süreç önem taşır. Bu yaklaşım yazma eğitiminde öğrencinin oluşturduğu ürüne, metne önem vermektense sürece önem verir. Öğrencinin süreç içinde yazma çalışmalarını geliştirecek beceri kazanımını önceler. Bu gibi sebeplerle yazma eğitiminin yapılandırıcı yaklaşıma benzer bir şekilde oluşturulduğu söylenebilir. Yapılandırmacı yaklaşımda olduğu gibi öğrencinin bir metni üretirken hazırlığı nasıl yaptığı, yazı planında nasıl stratejiler izlediği, süreyi gerektiği gibi nasıl kullandığı yönündeki sorulara cevap verebilmek önemlidir. Ayrıca, öğretmen açısından öğretmenin rehber konumunda olup öğrencilere nasıl yardımcı olduğu, yazma süreci boyunca öğrencinin iletişimsel becerilerini geliştirmenin öncelenip öncelenmediği önemlidir (Temizkan ve Yalçınkaya, 2013, s. 83-84).

Bu model, öğrencilerin düşünme sürecinde yoğunlaşmalarını, bilgiyi aktarmalarını, genel olarak süreci düzenlemelerini ve her aşamaya ilişkin bilişsel farkındalık sahibi olmalarını kısaca aktif olmalarını önerir. Öğrencilere öncelikle bağımsız düşünme, karar verme, problem çözme, öğrenmeyi öğrenme gibi becerileri kazandırmayı hedefler. Ayrıca bu becerileri sürekli geliştirmek için öğrencilerin planlama yapma ve yazma aşamalarıyla ilgili bilişsel farkındalık edinmelerini amaçlamaktadırlar (Karatay, 2013, s. 164).

Yukarıdaki açıklamadan hareketle öğrenciler yazma çalışmalarını yazma kurallarına uygun bir şekilde yaptıklarında aynı zamanda bilgiyi etkili bir şekilde aktarmış, yazı planını düzenlemiş, yazının her aşamasında aktif olarak yazıyla ilgili bilişsel süreci kazanmış olacaktır. Yazma kurallarına uygun bir yazı genel itibarıyla yazı planının seçilen konuya göre yapıldığı, giriş, gelişme ve sonuç bölümlerine uygun bir düzenin sağlandığı, yazının içeriğinin belirli bir bağlamda bir bütün oluşturduğu süreçlerden geçer. Süreç temelli yaklaşım ise bunların hepsini bir bütün olarak kabul eder.

Süreç temelli yazma yaklaşımının genel amaçları bu araştırmanın hareket noktasını oluşturmaktadır. Süreç temelli yazma yaklaşımının benimsenmesinin nedenlerini Karatay'ın (2013), Oral'ın (2008), Akyol'un (2010), Göçer'in (2015) çalışmalarından hareketle maddeler hâlinde sıralamak mümkündür:

- Süreç temelli yazma, bu çalışmada da hedeflendiği gibi yazma etkinliklerinin bir eğitim gerektirdiğini savunur. Bu eğitimin de öğretmen rehberliğinde sınıf ortamında gerçekleştirilmesi gerektiğini savunur.
- Öğretmen, yazma sürecinde öğrencinin yanındadır ve öğrenciye hatalarını düzeltmede yazmayı planlamada yardımcı olur.
- Öğrenci, süreç boyunca aktiftir. Yazma çalışmalarına karşı bilinçlidir.
- Öğrenci yazıyı nasıl oluşturduğunun farkındadır. Nasıl yazı yazacağına dair gereken beceriyi kazanmıştır.

Yukarıdaki nedenlerden dolayı çalışmada öykü kullanarak iletişimsel beceri gelişimini önceleyerek süreç temelli yaklaşımın kullanılması tercih edilmiştir. Bu sebeple öykülerle oluşturulan ders içi kullanıma uygun örnek etkinlikler yazma süreci açısından hazırlık, yazma sırası ve yazma sonrası olarak üç bölüm şeklinde ele alınması uygun görülmüştür.

2.2. YAZMA EĞİTİMİNİN TEMEL SÜREÇLERİ

Yabancı dil öğretiminde yazma becerisinin amaçlarına çalışmada yer verilerek bu amaçlar doğrultusunda etkinlikler oluşturulmaya gayret edilmiştir. Çalışmada öncelikli olarak kullanılan yazma becerisi amaçlarını alan yazınında çalışma yapmış Akyol'un (2010), Demirel'in (2012), Güzel ve Barın'ın (2013), Tiryaki'nin (2013) çalışmalarından hareketle maddeler şeklinde sıralamak mümkündür:

- Öğrencinin duygu, düşünceleri ve ele alması gereken konuyu yazım, imla kurallarına uygun yazıya dökmesi
- Yazının planını doğru yapması
- Yazının giriş, gelişme ve sonuç bölümlerine uygun konunun ele alındığı bağlama göre yazabilmesi
- Tüm bunları yaparken ilgili becerileri kazanabilmesi

- Sınıf içi etkinliklerle öğrencinin yazma kaygısını azaltarak öğrenciye yazma alışkanlığı kazandırılması.

Çalışmada da Yabancılara Türkçe öğretiminde bu amaçlar benimsenmiştir. Bu amaçlar doğrultusunda çalışmada ele alınan öyküler sınıf içi yazma etkinliklerinde kullanırken yazma becerisi kazanımı amaçlarını gerçekleştirebilmek için yazma eğitimini yazma öncesi hazırlık, yazma sırası ve yazma sonrası olarak üç bölümde ele alınmıştır.

2.2.1. Yazma Öncesi Hazırlık

Yazma çalışmasına başlamadan önce öğrenci hangi konuda nasıl yazma yapacağını bilmelidir. Demirel (2012, s. 117), yazma sürecinin mekanik bir süreç olarak ele alınmanın yanı sıra eleştirel bir düşünme süreci olarak da incelemek gerektiğini vurgulamıştır. Eleştirel düşünme sürecindeki yazma öğretiminde izlenecek sırayı öğrenci ve öğretmen yönünden değerlendirmiş ve maddeler şeklinde sıralamıştır. Demirel'e (2012, s. 117-118) göre "Yazma Öncesi Etkinlikler" öğrenci yönünden incelendiğinde; hangi konu hakkında yazacağını düşünme, konunun kime hitap edeceğine karar verme, konu hakkında ne gibi şeyler bildiğini yoklama, konuyu aktarırken ne gibi dilbilgisi yapılarına yer vereceğine karar verme başlıkları ön plana çıkmaktadır. Öğretmen yönünden incelendiğinde ise konuyu belirleme, konuya ilişkin kelime ve kalıpları aktarma, konuya ilişkin verilen kelime ve dil yapıları hakkında açıklama yapma, konuyla ilgili paragrafı sınıf tahtasına öğrencilerin katkısıyla yazma başlıkları ön plana çıkar.

Bu doğrultuda çalışmada öykü kullanarak yazma öncesi etkinlikleri öğrenci yönünden ve öğretmen yönünden değerlendirilerek oluşturulması tavsiye edilmiştir. Öğrencilerin hangi konu hakkında yazacağı konusunda öğrencileri bilgilendirmek için yazıya hazırlık aşamasında önce konuyla ilgili öğrencilerle sohbet edilmesi, öyküye uygun görsellerin kullanılması, öyküde çok sık geçen kelimelerin belirtilmesi, öykü hakkında fikir verebilecek kelimelerin rastgele öğrenciye verilmesi etkinlikleri önerilmiştir. Öğretmen yönünden incelendiğinde; öğretmen önceden hazırlık yaparak hangi konu hakkında öğrenciye yazma çalışması yaptıracağını belirlemesi, öğrenciyi yazmaya motive edebilecek uygun öykü seçebilmesi, öyküyle ilgili kalıpların, sözcüklerin ve görsellerin

öğrenciye sunması tavsiye edilmiştir. Tüm bu etkenlere dikkat ederek sınıf içi etkinliklerde kullanılacak öykü örneklerine yer verilmiştir.

2.2.2. Yazma Sırası

Bir yabancı dil öğrencisinin yazma becerisinin gelişebilmesi için yazma öğretiminin aşamalar şeklinde ele alınması gerekir. Bu aşamaları parçadan bütüne bir yol izleyerek alfabe, kelime, cümle, paragraf ve metin öğretimi şeklinde sıralamak mümkündür. Bahsi geçen dört aşamanın yabancı dil öğrencisinde tamamlanmasının ardından metin öğretime geçiş, öğrencinin paragraf düzeyinde yazılar oluşturmasıyla birlikte daha kolaylaşacaktır. Ancak yabancı dil öğrencisi metin düzeyinde eğitim alacak duruma geldiğinde öğrenciye yazma süreci olarak adlandırılan hazırlık, taslak oluşturma, düzenleyerek yazma, düzeltme ve yazma süreçlerinin kavratılması gerekmektedir (Tiryaki, 2013, s. 25).

Metin düzeyinde eğitim alacak duruma gelen yabancı dil öğrencisine yazma ile ilgili süreçlerin kavratılması noktasında ise yazma sırasında öğretmen tarafından oluşturulacak etkinlikler önem taşır. Demirel (2012, s. 117-118) yazma öncesi hazırlık etkinliklerini öğretmen ve öğrenci yönünden incelediği gibi yazma sırası etkinliklerde de süreci öğretmen ve öğrenci yönünden ele almaya özen göstermiştir. Öğrenci yönünden; verilen kelime ve dil yapılarını bir paragraf içinde kullanma, sözcüklerden yararlanma olarak belirlerken, öğretmen yönünden ise öğrencilere sorular sorarak konuyu düşünmelerine yardımcı olma, öğrenciler yazarken aralarında dolaşarak yardımcı olma şeklinde belirlemiştir.

Bu doğrultuda, bu çalışmada öykü ile oluşturulacak örnek etkinliklerde öğrencinin metni anlamlandırıp yazıya dökmelerine yardımcı olacak kelimelerin öğretime önem verilmesi tavsiye edilmiştir.

2.2.3. Yazma Sonrası

Yazma etkinlikleri sonrasında yapılan çalışmalar yazma etkinliğinin bitip ölçme ve değerlendirme etkinlikleriyle yazının ve öğrencinin değerlendirildiği bölümü kapsar.

Yazma sonrası süreç, öğrenci yönünden; yazmak istediği konu hakkında bir şey yazıp yazamadığı hususunda kendini sorgulama, konuyu aktarırken fikirlerin tutarlı olup olmadığı hususunda kendini kontrol etme, konu hakkında bildiklerini tam olarak aktarıp aktaramadığını gözden geçirme, konuya uygun dil yapılarını kullanabilme, yazılan kompozisyonun düzgün ve temiz olmasına özen gösterme becerileri ön plandadır. Öğretmen yönünden; öğrenciler tarafından oluşturulan yazının ikinci paragrafını da sınıf tahtasında örneklemeden oluşur (Demirel, 2012, s. 117-118).

Yazmaya hazırlık ve yazma sırası etkinlik çalışmalarında öğrenciye yazma becerisinin kazandırılması amaçlanır. Öğrenci sınıf içinde sürece dayalı yazma yaparak yazının nasıl oluşturulacağını, nasıl daha akıcı bir şekilde öğrendiği bilgileri yazıya aktaracağını öğrenmiş olur. Yazma sonrası çalışmalarda ise öğretmen yazıyı değerlendirerek öğrencilerin yazma süresince kazandıkları becerileri görmüş olur. Bu noktada yazının ve öğrencinin değerlendirilmesi ön plandadır.

Çalışmada sınıf içi etkinliklerde kullanıma uygun örnek çalışmalara tavsiye niteliğinde yer verildiğinden, ders içi uygulama yapılmadığından dönüt bölümlerine yer verilmemiştir. Ancak çalışmada hazırlanan örnek metinleri derste uygulayacak öğretmenlerden yazım, noktalama, dilbilgisi kuralları, konuya uygun sözcük kullanımı, içeriğin uygun bir şekilde oluşturulması konularında öğrenciye dönüt verilmesi beklenir.

3. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE METİN KULLANIMI

Metin, bütünlük belirten bir yapıdır. Keskin ve Okur'a (2013, s. 296) göre dilsel bir yapının anlamsal ve mantıksal bir bütün oluşturan metin olabilmesi için bu yapı içindeki tümcelerin ya da sözcelerin çeşitli düzeylerde tutarlı ve bağdaşık bir bütün oluşturması gerekmektedir. Tümcelerin belirli bir düzene göre sıralandığı metin kavramı tanımlanırken metnin anlamsal bütünlük özelliğinin yanı sıra iletişimsel ve kültürel boyutuna da yer verilmiştir. Günay (2003, s. 35), metni “belirli bir iletişim bağlamında bir ya da birden çok kişi tarafından sözlü ya da yazılı olarak üretilen bir dil dizgesi bütünü” olarak ele alıp metnin iletişimsel olma özelliğini vurgulamıştır. Şenöz (2005, s. 13) ise “kültürel değişim süreci içinde bilginin kurgulandığı ve düzenlendiği dile dayalı biçim” tanımını yaparak metnin içinde bulunduğu kültür ortamına dikkat çekmiştir.

Metinler gerek anlamsal bütünlük oluşturan yapı olması özellikleriyle gerekse iletişimsel ve kültürel boyutta önemli olması gibi gerekçelerle yabancı dil öğretiminde önem verilmesi gereken bir konu olarak ele alınır. Tapan (1989, s. 184) sözü edilen metinleri kurma ve özgün metinler olarak iki başlık altında inceler. Dil yapılarının zorlanmasıyla belirli bir hedefe yönelik oluşturulmuş metinler kurma metinler olarak tanımlarken ana dili konuşurlarının doğal iletişim ortamında üretilmiş metinleri ise özgün metinler başlığı altında ele alır. Bu sebeple çalışmada Tapan'ın tanımı ölçüsünde metinler kurma metinler ve özgün metinler olarak iki ana başlık altında incelenmiştir.

Yabancı dil öğretiminde temel dil becerileri geliştirmeye yönelik kurma ve özgün metin kullanımının önemi kabul edilmekle birlikte olumlu ve olumsuz yönleriyle üzerinde çokça tartışılan bir konudur. Dil öğretiminde kurma metinler oldukça yaygın bir biçimde kullanılırken ana dile yönelik yazılmış olan özgün metinler de kullanım alanı bulmaktadır. Ancak dil öğretiminde metin kullanımı alanında yapılan tartışmalar özgün metinlerin yapay olmamaları ve o dili öğrenen öğrencinin gerçek dille, o dilin ait olduğu kültürle ilişki kurması açısından dil öğretirken tercih edilmesi gerektiğini göstermektedir. Diğer taraftan, özgün metinlerin temel ve orta düzeydeki öğrenciler için daha zorlayıcı olmasından dolayı dil öğretiminde kullanılan kitaplarda kurma metinlerin yer alması gerekliliği de düşünülmektedir. Yapılan tartışmalarda herhangi bir ortak kanıya varılamadığı için günümüzde yabancı dil öğretim kitaplarında her iki metin türü de kullanılmaktadır (Bakan, 2012, s. 20-42).

3.1. KURMA METİNLER

Kurma metinler, yabancı dil öğretimine getirdiği pratik fayda ile öğretime katkı sağlaması nedeniyle yaygın bir biçimde temel ve orta düzeydeki öğrenciler için hedef yapıyı öğretmek amaçlı kullanılan metinlerdir. Bu tür metinlerde öğretimi hedeflenen yapılar kontrollü ve bilinçli bir şekilde kullanılmaktadır.

Kurma metin kullanımı davranışçı yaklaşım ile birlikte yabancı dil öğretiminde kullanım bulmuştur. Davranışçı yaklaşıma göre ‘dil bir davranıştır’. Bu doğrultuda öğrencilerin davranışlarını değiştirerek hedeflenen davranış kalıplarını öğretmek amaçlanır. Davranışların tekrarlarla ve pekiştirmelerle öğrencide yerleşmesi hedeflenir. Taklit ve ezberlemeye önem verilirken zihinsel beceri geliştirmeye önem verilmez (Güneş, 2011, s. 129). Bu sebeple davranışçı yaklaşım yabancı dil öğretiminde kurma metin kullanımını ön planda tutar. Çünkü davranışçı yaklaşım öğrencilerin ihtiyaçlarına dayalı bir dil öğretimi gerçekleştirmeyi ön planda tutar. Bu yaklaşım, öğrencinin ihtiyaç duyduğu dil becerilerini geliştirerek onların dış dünya ile etkileşimini güçlendirmeyi amaçlar. Bu nedenle dil öğretiminde edebi metin kullanmak yerine öğretim üyeleri tarafından özenle hazırlanmış günlük yaşamdan kesitler sunan metinler kullanılmalıdır (Güneş, 2013, s. 612-613).

Aygüneş (2007, s. 132), kurma metinleri, oluşturulmuş metin başlığı altında incelemektedir. Bu metinler gerçek yaşamda karşılaşılan durumlar ön planda tutularak oluşturulmuş metinlerdir. Genelde belirli kalıpları/yapıları öğretmek amacıyla oluşturulmuş bu metin türlerine dil öğretim kitaplarında sıklıkla yer verilmektedir. Bu şekilde oluşturulan diyaloglar, yapıyı öğrenen öğrenci için pratik fayda sağlamasına rağmen doğal dil ortamından farklı, sadece yapıların kurulmasıyla oluşturulduğundan yapay metin olarak da adlandırılmıştır.

3.2.ÖZGÜN METİNLER

Özgün metinler, bir amaç için oluşturulmamış, değiştirilmemiş metinlerdir. Çakır (2014, s. 97), özgün metinleri öğrenci merkezli bir öğretim etkinliğinde öğrenme sürecine katkı sağlayan, öğrencinin kendi yaşantılarını aktive edebileceği, gerçek yaşama dair tanıdık metinler olarak tanımlar. Özgün metinlere yabancı dil öğretiminde yer verilmesi, bilişsel yaklaşımla birlikte kendine kullanım alanı bulmuştur. Bilişsel yaklaşımda dili bir bütün olarak algılama temeldir. Bu yaklaşımın amacı hedef dili konuşanlarınkine benzer bir şekilde öğrencilere beceri kazandırmaktır. Bu yaklaşımda öğrencilere belirli dilbilgisel yapılar öğretilmez. Onun yerine, öğrencilerden öğrendikleri dilbilgisel yapılarla yeni cümleler türetebilmeleri beklenir. Yani, yabancı dil öğretimi süreci, ana dili eğitiminde olduğu gibi doğal yollarla işler (Gün, 2013, s. 107).

Yabancı dil öğrencilerinin hedef dilde yeni cümleler üretmek ana dili eğitiminde olduğu gibi üretime katılması, maruz kaldığı dilsel girdinin belirli bir bağlam içinde anlamlandırılmasıyla mümkün hâle gelebilir. Bilişsel yaklaşımın temsilcilerinden Krashen (1985, s. 2), dil öğretiminin gerçekleşmesi için dilsel girdinin anlaşılabilir dilsel girdi hâline getirilmesine önem verir. Dilsel girdinin anlaşılır girdi hâline gelmesi iki şekilde mümkündür. İlki öğrencinin belirli bir bağlam içerisinde dilsel girdiyi oluşturması; ikincisi ise öğretmenin bu dilsel girdiyi öğrenciye belirli bir bağlam içerisinde vermesidir. Krashen'in sözünü ettiği öğrencinin dilsel girdiyi anlaşılabilir girdi kılmasını özgün materyal kullanımı ile sağlamak mümkündür. Çünkü iletişim yetisi dilin gerçek olay ve durumlardaki kullanım sırasında ortaya çıkan bir gerçekleşme sürecidir (Lüleci, 2011, s. 541).

Durmuş (2013, s. 1293), dil öğretiminde özgün metin kullanımını Swaffar (1985) ve Lee'ye (1995) dayandırarak dil öğretiminde özgün metin kullanımını iletişimsel yaklaşımın bir gereği olarak ele almıştır: "Swaffar'ın ifade ettiği şekliyle özgün dil, amacı; bilgi vermek, ikna etmek, teşekkür etmek vb. anlamı, mesajı iletmek olan dildir. Lee'ye göre bu dil, öğretim amacıyla üretilmemiş olmaları, günlük meseleler ve etkinliklerle ilgili oluşları dolayısıyla öğrenciler için genellikle daha ilgi çekici bulunan dildir."

Özgün metinler doğal dil ortamında herhangi bir yapı öğretme amacı olmaksızın üretildiğinden öğrenciye günlük yaşamda karşılaşılabileceği, iletişimsel yapıdan koparılmamış türden malzeme sunar. Metnin hedef dilin iletişimsel ortamında belirli bir

kültürel bağlamda yer alması özgün metinleri yabancı dil öğretiminde etkin kılmıştır. Bu noktada, iletişimsel ortamda kültürel bağlamın öğrenme üzerindeki etkisini belirten bir deneye yer vermek mümkündür. Bu deneyde, sadeleştirilmiş metinlerden en kısa olanının kültürel bilgiyi tam olarak içermediğinden yanlış anlaşılmalara neden olduğu saptanmıştır. Öğrenciler, sadeleştirilmiş olan kısa metni anlamışlardır ancak metinle yeterince kaynaşamamışlar, sözcüklerin kavramsal olarak birbiriyle bağlantılı olduklarını anlayamamışlardır (Bakan, 2012, s. 26-27). Deneyde öğrenciler, öğrendikleri yabancı dilin kültür bilgisine sahip olmadıkları için metnin içindeki sözcükleri anlasalar da bu sözcükleri bir bağlam içinde değerlendirememişlerdir. Bu açıdan metinle ilgili tam kavrama sağlanabilmesi için bu çalışmada özgün metin kullanımının önemine yer verilmiştir.

Hedef kültürle doğrudan karşılaşmasına imkân sağlayan özgün metinler karşısında öğrenci, hedef dünyası ile ilgili daha çok bilgi edinmek ister. Dilidüzgün'e (1995, s. 37) göre öğrenci bu bilgiyi ancak özgün metinlerden ve bu metinlerdeki bilgilerin işlenmesinden hareketle edinebilir. Bu şekilde, yabancı dil öğretiminde kullanılan özgün metinlerle amaç kültüre ait veriler işlenerek öğrencinin yabancı kültüre dair deneyimleyemediği boşluklar doldurulmuş olur. Böylece öğrencinin derse olan ilgisi artarak yabancı dili daha kolay öğrenmesine sebep olur.

Dil bir sistem olarak değil de anlaşmayı, kültürler arası karşılaşmayı mümkün kılan bir araç olarak ele alındığında özgün metin kullanımının yabancı dil derslerinde öğrenmeyi nasıl aktifleştirici bir rol aldığını gözlemlemek mümkün hâle gelebilir. Bu metinlerle öğrencilere özgün öğrenme bağlamları oluşturarak öğrenme 'kafa, kalp ve el' üçlemesiyle gerçekleştirilebilir. Bu üçleme zihni, duyguları ve hareket edebilmeyi içerdiği için bütünsel öğrenme kuramına işaret etmektedir. Aynı zamanda özgünlüğün dilsel hareket edebilme yetisiyle de ilişkili olduğunu vurgular (Çakır G. , 2014, s. 98).

Yabancı dil öğretiminde özgün metin kullanımının dil öğrenme sürecini somutlaştırarak öğrencide hedef dile karşı motivasyonu arttırdığını da söylemek mümkündür. Bu durumda, yabancılara Türkçe öğretirken öğrencilerin gerçek dil ortamında karşılaşabilecekleri yaşayan dilin örneklerini sunan özgün metinlere yer verilebilir. Bu şekilde Türkçe öğrenen öğrenci dilin gerçek kullanımıyla karşılaşarak öğrendiği dile karşı farkındalığını artırmış olur.

Tapan (1989, s. 185), yabancı dil öğretiminde önemli yer tutan özgün metinlerin “kullanım işlevli metinler, bilgi iletici metinler ve yazınsal metinler” olarak üç başlık altında incelemenin mümkün olduğunu belirtir.

3.2.1. Kullanım İşlevli Metinler

Tapan, kullanım işlevli metinleri, yabancı dil öğrenen öğrencinin gündelik yaşamda karşısına çıkabilecek metinler olarak ele alır. İlanlar, taşıt tarifeleri, ilaç prospektüsleri, çeşitli resmi belgeler, yemek listeleri ve yemek tarifleri, telefon rehberinden bölümler, haritalar, kent planları, çeşitli gereçlerin kullanım kılavuzları, trafik işaretleri gibi metin türlerini kullanım işlevli metinler başlığı altında ele almak mümkündür (1989, s. 186).

Yabancı dil öğretiminde kullanım işlevli metinlerle yabancı dil öğrenen öğrencinin o dilin konuşulduğu yerdeki gündelik hayatta karşılaşılabileceği problemlerin çözümüne yardımcı olmak mümkündür. Bu metinlerle öğrencinin karşılaşılabileceği gündelik durumları tanıtmak mümkündür. Bu da öğrencinin dil aracılığıyla yabancı bir dünyada eyleme geçebilmesine imkân sağlamaktadır (Tapan, 1989, s. 186).

Bu metinler özellikle temel ve orta düzey öğrencileri için gündelik hayatı sürdürebilecek iletişim becerisi kazandırmada önemli olduğu görülmektedir.

3.2.2. Bilgi İletici Metinler

Türk kültürüne ilişkin bilgileri ve belli olgulara dayanan durumları içerir. Gazete, radyo, televizyon, radyo haberleri, yorumlar, makaleler, söyleşiler, okuyucu mektupları, sözlük, ansiklopedilerden bölümler, bildiriler, grafik, istatistik, bilgi çözümlemeleri, reklamlar gibi metin türlerini bilgi iletici metinler başlığı altında incelemek mümkündür (Tapan, 1989, s. 187).

Yabancı dil öğretiminde kültür karşılaştırmalarını da olanaklı kılan bu tür metinlerle çalışmak öğrenciye dilbilgisinin yanı sıra kişisel deneyimlerini arttırmak, değişik bakış açıları kazandırmak, bilgi düzeyini yükseltmek, kendi koşullarını başka bir ülkenin koşullarıyla karşılaştırmak gibi olanaklar sağlar (Tapan, 1989, s. 187).

3.2.3. Yazınsal Metinler

Yazınsal metinler; toplumların sosyal ve kültürel durumlarını içerip, bir kurgu planında geliştirilmesiyle oluşturulduğundan dil öğretiminde etkin rol almaktadır. Bakan (2012, s. 28) yazınsal metnin tanımı konusunda araştırmacıların vardığı genel kanıyı, öğrencinin ilgi ve merak duygusunu tetikleyen, hayal gücü ve yaratıcılığı geliştiren ve dili anlamlı bağlamlar içinde sunan metinler olarak özetlemiştir.

Yazınsal metnin tanımı konusunda araştırmacıların vardığı genel kanıdan hareketle yabancı dil öğrenen kişinin yazınsal metinler aracılığıyla dili anlamlı bütünler içinde öğrenebileceğini söylemek mümkündür. Uyanık ve Uslu (2013, s. 1409), yazınsal metinleri erişimi kolay kültür ve dil öğreticileri olmaları özelliklerine yer vererek bu metinlerin gündelik dilin kullanımını öğretmeden ziyade gündelik yaşamın daha iyi kavratılmasına yardımcı olduğunu vurgularlar. Yazınsal metinler yoluyla yabancı dil öğrencisi sadece yazı dilinin kullanımını görmez aynı zamanda konuşma dili, sokak dili, edebi dil kullanımı ve kültür aktarımına örnek oluşturabilecek dilsel özellikleri de görmüş olurlar. Bu sebeple de yazınsal metinlere ‘çok ağır, çok uzun ve günlük iletişim gereksinimlerinden çok uzak’ olduğu gerekçesiyle ders ortamında yer verilmemesi durumuna eleştiri getirirler (2013, s. 1409). Yabancı dil derslerinde yazınsal metin kullanımını öğrencinin dili anlamlı bütün içinde belirli bir bağlamda öğrenmesinin önünü açar. Bu da beraberinde yabancı dil öğrenen öğrencinin hedef dilin kültürel ve sosyal durumlarını metnin kurgusu bağlamında farkına varmadan öğrenmesine yol açar. Ünal da (2005, s. 205) benzer bir şekilde yazınsal metin ile yapay metinleri karşılaştırarak yazınsal metinlerin dil öğretiminde kullanılması gerekliliğine vurgu yapar. Öğrencilerin, yapay nitelikli ders kitabı metinlerinden daha fazla duygu birliği içine girebildiği yazınsal metinlerle derste daha iyi motive olacaklarını ve derse olan ilgilerinin artacağını, derste gerçekçi bir iletişim ortamı oluşacağını belirtir.

Er (2006, s. 10-11), yazınsal metinlerin sınıf ortamında kullanımının aynı zamanda kültürel öğelerin de kullanılması demek olduğunu belirtmiş ve bu metinlerin öğrencilerin güdülenmesini arttırarak dil öğretimini kolaylaştırdığını savunmuştur. Yabancı dil olarak öğrencilere Japonca öğretilen “Mimosa Elementary School”da uygulanan Georgia İlköğretim Okulu Yabancı dil programını örnek vermiştir. Bu dil programında en önemli gelişme olarak öğrencilerin hedef dile karşı olumlu tutum

geliştirmeleri öncelendiğinden hedef kültüre de yer verilmiştir. Bu doğrultuda öğrencilere Japonca öğretilirken Japon lokantalarına gidip Japon yemekleri yiyerek aynı okulda okuyan Japon arkadaşlarının evlerini ziyaret etmişler ve onların ulusal giysilerini giyip kültürleri hakkında yakından bilgi almışlardır. Japon kültürü hakkında bilgi veren yazınsal metinleri derslerde kullanma yoluna gitmişlerdir. Japonca öğrenen öğrencilerin bulunduğu ortam gibi hedef dilin konuşulduğu coğrafyada o dile maruz kalmayan öğrenci bahsi geçen kültürel değerleri yazınsal metin üzerinden edinebilir. Bu süreçte öğrenci kendisi için yeni olan kelimeleri öğrenir, bildiği kelimelerin ise farklı bağlamlar içinde nasıl kullanıldığına şahit olur.

Yazınsal metinlerde hedef dilin yaşam dünyasının yansımaları, kişilerin birbirleriyle olan ilişkilerini bulmak mümkün olduğundan o dili öğrenen kişi hedef dilin dünyasını farklı yönleriyle tanıma imkânına sahip olur. Kırmızı (2007, s. 24), bu doğrultuda sınıf ortamında yazınsal metin kullanıldığı takdirde öğrencilerin kendi düşünceleri ile yazarın düşüncelerini karşılaştıracaklarını bu doğrultuda amaç dilin kültürü ile kendi kültürü arasında karşılaştırma imkânı bulabileceklerini, sınıf içinde yapılan çalışmalar sayesinde, metnin defalarca okunmasının sağlanarak anlatım, soru-cevap, dramatizasyon gibi birçok dil öğretim tekniğinin kullanabileceklerini, dahası yaparak öğrenme gerçekleşeceğinden öğrenciyi aktif hâle getireceğini belirtmiştir.

Kudat (2007, s. 62), derste yazınsal metinlerle oluşturulan gerçekçi iletişim ortamında kültürlerarası iletişim ortamının da önemine vurgu yapmaktadır. Yabancı dil öğretiminin amaçlarından biri de hedef dilin yansıttığı kültürel değerleri tanıtmak, kültürlerarası iletişimi sağlamaktır. Bu sebeple yazınsal metinlerin yazıldıkları dilin kültürel ve toplumsal değerlerini taşımalarıdır. Polat da (2006, s. 18) yazınsal metinlerin dil derslerinde yer alması gerektiği görüşünü savunmaktadır. Yazın eğitimini hangi düzeyinde gerçekleştiğine bakılmaksızın her yazın eğitimini bir dil eğitimi olarak kabul eder. Her ne kadar yazınsal metinler dil dersleri için yazılmasa da yazınsal metinlere dil derslerinde yer verilmediği sürece yaşam dil derslerinin dışında kalacağı görüşündedir.

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı yazınsal metinler öğrencinin anlam dünyasını zenginleştirmek için okuma derslerinde sıklıkla kullanılması gerekmektedir. Ancak bu metinlerin sadece okuma derslerinde kullanımı yeterli değildir. Dört temel dil becerisi geliştirmede kullanılabilir. Temizkan (2012, s. 134), yazınsal metinlerin yabancı dil

derslerinde kullanımıyla öğrencilerin hedef dilde yazılmış yazıları eksiksiz okuyup anlayabildiğini, bunun yanı sıra hedef dilde kullanılan sözcükleri çeşitli anlamlarıyla öğrenerek sözcük dağarcığını geliştirebildiğini ifade etmiştir. Öğrencinin geliştirdiği bu sözcük dağarcığı dolayısıyla öğrencinin hedef dili doğru anlamlandırmasının da önünü açan bir unsur olacaktır. Hedef dili eksiksiz bir şekilde anlamlandıran öğrencinin bu dile karşı ilgi ve motivasyonu da artmış olacaktır. Böylelikle dil öğretiminde kullanılan yazınsal metinler öğrencide dört temel becerinin geliştirilmesine aracı olacaktır.

3.2.3.1. Sadeleştirilmiş Metinler

Sadeleştirmeyi, dil öğretiminde öğrencinin düzeyine uygun bir biçimde kırpmalar, değiştirmeler yaparak metni yeniden oluşturma olarak tanımlamak mümkündür. Sadeleştirilmiş metinler öğrencinin düzeyine uygun olarak oluşturulan metinlerdir. Bu metinler özgün metinlerden elde edildiğinden bu çalışmada sadeleştirilmiş metinler özgün metinler başlığı altında değerlendirilen yazınsal metinlerin bir alt başlığı olarak incelenmiştir.

Sadeleştirilmiş metnin dil öğretiminde kullanım amacı metnin okunabilirlik düzeyi ile okunan metnin anlaşılma düzeyini artırarak yabancı dil öğrenen öğrenci üzerindeki bilişsel yükü azaltmak olarak açıklanmıştır (Crossley, Allen ve Mcnamara, 2012, s. 91).

Durmuş (2013, s. 1291), yabancı dil öğretiminde sadeleştirilmiş metin mi kullanılmalı özgün metin mi kullanılmalı sorusunu metinlerin içerdiği dil malzemesine göre ele alır. Özgün metinleri, öğrenciye sundukları dil malzemesinin öğrencinin ihtiyacını yansıttığı, buna karşılık sadeleştirilmiş metinleri, öğrenciye sunduğu dil malzemesinin hedef kitlenin yeterlilik düzeyine göre şekillendiği yönüyle dil öğretiminde incelemeye tabii tutar.

Öğretimde sadeleştirilmiş metinlerin kullanımını destekleyen taraflara göre, sadeleştirilmiş metinler, kavramsal ve kültürel olarak daha az yoğun oldukları için öğretime daha uygundur. Çünkü metin sadeleştirme, sadece metni dilbilgisel ve sözlüksel olarak düzeye uygun hâle getirme işlemi değildir. Aynı zamanda kavramsal ve kültürel olarak da yoğunluk ölçüsü azaltmaktadır (Bakan, 2012, s. 18). Ancak sadeleştirilmiş girdi dil öğretimi için yararlı olmayabilir.

Özgün metinler o dilin konuşulduğu ana dili konuşurlarına yönelik yazıldığından öğrencilerin o dile karşı ilgisini arttırarak o dilin ait olduğu kültürle ilişki kurmalarını sağlar. Bu nedenle kurma ya da sadeleştirilmiş metinlere kıyasla özgün metin kullanımı desteklenmiştir. Günümüzde dil öğretimi iletişimin parçası sayılan özgün metinlerle yürütülmelidir.

4. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ÖYKÜ

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan yazılı kaynaklardan hedef dilin kültürünü içeren gerçek yaşamın ön planda olduğu özgün metinlerin kullanımı gittikçe artan bir öneme sahiptir. Roman, şiir, tiyatro, masal, kısa öykü, deneme, fabl vb. gibi metin türleri özgün ve yazınsal metinlere örnek gösterilebilir. Bu türlerin arasında öykünün yabancı dil öğretiminde öğrencinin merak duygusunu ön planda tutarak ders içerisinde aktif katılımını sağlaması yönüyle bu çalışmada metin türü olarak öykü ele alınmıştır.

Bu çalışmada daha önce belirtilen Açık (2008), Bölükbaş (2011) ve Çakır'ın (2014) da belirttiği gibi yabancı dilde yazma yapan öğrenciler ana dilinde yazma yapan öğrencilere göre daha çok zorluk yaşamaktadırlar. Öykü metni gibi bir metin hazır olarak öğrencilerin önlerinde olursa o öyküden hareketle düşünebilir ve bağlamdan üretimde bulunabilir. Her ne kadar müfredat dört beceriyi geliştirmeye yönelik örnek etkinliklere yer verse de ek kaynaklara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Yazma becerisini desteklemeye yönelik öykülerin hem ders içinde hem de ders dışında kullanılması gerekmektedir. Öyküler yapısı gereği yaratıcı yazma becerisini geliştirici ve öğrencinin merak duygusunu ön planda tutacak niteliktedir. Bu sebeple, öğrencinin dikkatini derse çekmek amaçlı öğretmenlerce ders içinde kullanmaya uygun metinlerdir. Öykü kullanarak yazma dersi için kullanılabilir sayıca birçok etkinlik çıkabilir. Çünkü öyküler hem öğretmenler hem de öğrenciler için okunması kolay, ilgi çekici metinlerdir.

Yabancı dil derslerinde diğer edebi türlerin içinde öykü kullanımı ön plana çıkmaktadır. Şiirin dilinin soyut ve imgesel olması nedeniyle anlamayı zorlaştırdığı düşünüldüğünden dil derslerinde şiir kullanılması yaygın değildir. Romanın sayfa sayısı bakımından uzun olması sınırlı ders saatinde ele alınmasını güçleştirmesi yönüyle dil derslerinde kullanımı elverişli değildir. Tiyatronun yabancı dil derslerinde kullanımı şiir ve romana göre daha uygun olmasına rağmen sınırlı ders saatinde kalabalık sınıflarda gösterimi uygun olmadığından zorluk yaratır. Bu edebi türler göz önünde bulundurulduğunda yabancı dil derslerinde öykü kullanımının daha avantajlı olduğu görülür. Bu avantajları ise öykülerin bir veya iki ders saatinde işlenmesinin uygun olması yönüyle pratik değer taşıması, karmaşık yapılar içermediğinden öğrencilerin

kendi başlarına çalışmalarına uygun özellik göstermesi, farklı ilgi ve zevklere hitap ederek ilgi çekici olmaları, tüm düzeylerde tüm yaş ve gruplarda kullanılabilir olması olarak özetlemek mümkündür (Pardede, 2011, s. 17-18).

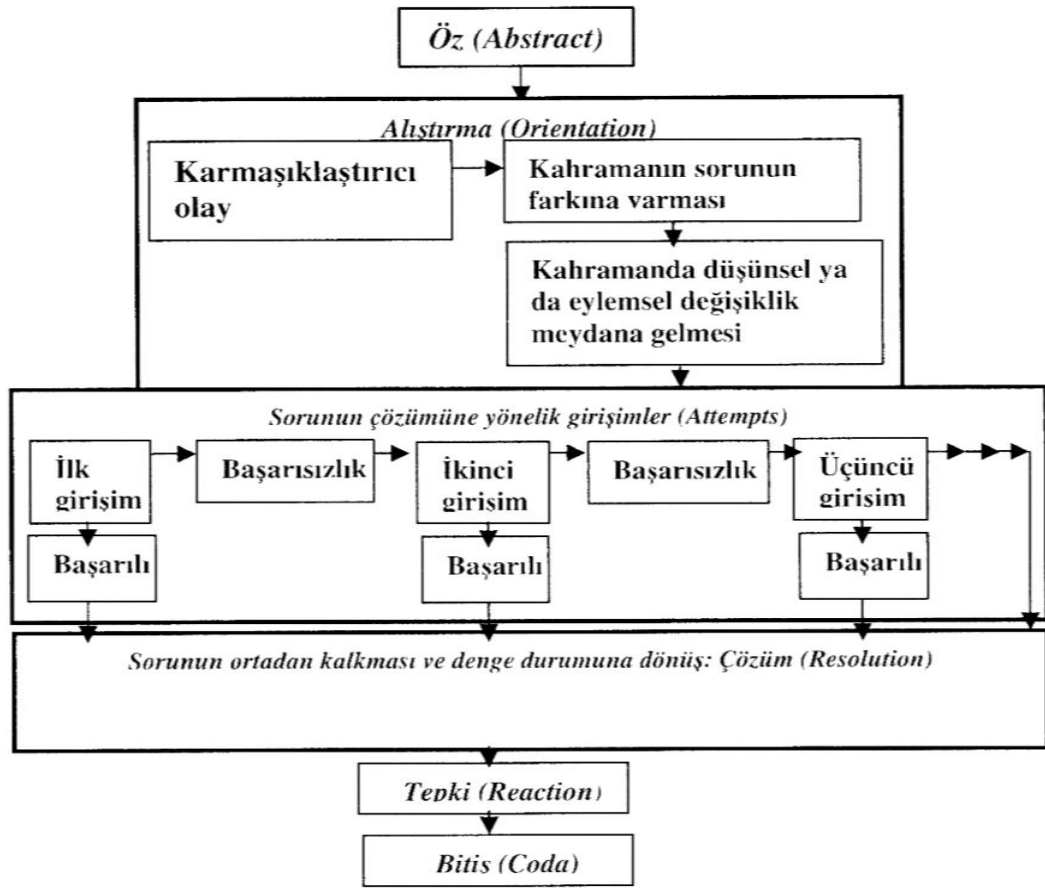
Her edebi eser gibi öyküler de yapı, içerik ve dil unsurlarının bir araya gelmesiyle oluşturulduğundan yabancı dil öğretiminde öykü kullanımının gerekçeleri sırasıyla öykünün yapısı, içeriği ve dil özellikleri başlıkları altında incelenerek konuya açıklık getirilmeye çalışılmıştır.

4.1. Öykülerin Özellikleri

4.1.1. Yapı Bakımından Öykü

Öykü, romana göre daha az sayıda sözcükle yoğun anlamlar ifade eden kısa bir yazınsal türdür. Öykünün kısa olması beraberinde konu, zaman, kişi sayısı, mekân gibi özelliklerini de etkilemiştir. Öyküler yapısı gereği genellikle okurun ilgisini çekecek türde oluşturulduğundan okuru öykünün başından sonuna kadar olaya dâhil etmek mümkündür. Öyküdeki karakterlerin roman karakterleri gibi tüm yönleriyle ele alınmaması öyküyü kısa ve öz tutar. Bu da yabancı dil öğrencisinin öyküye odaklanmasını kolaylaştırır.

Yabancı dil öğretiminde öğrencinin okuduğunu anlayabilmesi öğrencinin okuduğu metindeki cümleleri yorumlayabilmesine bağlıdır. Özellikle yabancı dil derslerinde öğrencilere ders içi alıştırmalarda metinler verildiğinde, öğrencinin bu metinleri anlayabilmesi metnin yapısal özelliklerine bağlıdır. Okuduğu metnin yapısal özelliklerini çözümlayebilen öğrenci metindeki verileri de anlamlandırabilir. Okuduğu metni anlayan öğrencinin bu şekilde okuduğu metne karşı motivasyonu artar ve bu durum da yeni okumaların önünü açmış olur. Bu doğrultuda öykünün yapısal özelliklerine değinmek mümkündür. Öykünün yapısal özelliklerini Özcan, “Yabancı Dil Öğretimi İçin Öykü” çalışmasında Labov’dan alıntıyla tablo şeklinde belirtme yoluna gitmiştir:

Tablo 1: Öykünün Yapısal Özellikleri

(http://www.newwsa.com/download/gecici_makale_dosyaları/NWSA-4001-1-1.pdf)

(13.04.2015 tarihinde yukarıda belirtilen internet adresinden alınmıştır.)

Labov'un tablosuna göre öykünün "öz, alıştırma, sorunun çözümüne yönelik girişimler, sorunun ortadan kalkması ve denge durumuna dönüş (çözüm), tepki" olmak üzere beş ana birimden oluştuğu söylemek mümkündür. Labov, bu birimleri belirleyip açıklamalarını yaparken öykünün dinlenebilirlik özelliğini ön planda tutmuştur.

Temizkan ve Atasoy (2014, s. 213), öykülerin yapısını çözümlmek için üst yapı kavramına yer verirler. Metnin üst yapısının, metnin türüne göre taşıdığı yapısal nitelikleri ve metni oluşturan elementleri belirlediğine dikkat çekerler: "Yazarın belirlediği tür, onun anlatmak istediğini nasıl ve ne çerçevede anlatacağı ile ilgilidir. Bu çerçevenin kenarlarını da seçilen türün unsurları oluşturur. Bu durum hikâye türündeki

metinler için de söz konusudur.” Bu doğrultuda, öyküyü oluşturan elementleri belirlemek için de alan yazımında kullanılan farklı öykü yapısı modellerine yer vermişlerdir (2014, s. 214):

Hoey	Labov	Martin-Rothery	Longacre	Stein-Glenn
Durum	Özet	Tanıtım	Başlangıç	Dekor
Problem	Tanıtım	Düğüm	Serim	Başlatıcı Olay
Çözüm	Düğüm	Çözüm	Ara düğüm	İçsel Cevap
Değerlendirme	Değerlendirme		Çatışma	İçsel Plan
	Çözüm		Doruk	Girişim
	Sonuç		Çözüm	Doğrudan Sonuç
			Son belirsizlik	
			Sonuç	

Tablo 2: Öykü Yapısı Modelleri

Tabloda belirtilen beş model birbirinden farklılık gösterse de öykü şeması içinde yer alan unsurlar benzerlik göstermektedir. Akyol (1999, s. 55), kısaca bu ortaklıkları sahnenin, karakterlerin ve problemin tanıtıldığı giriş bölümü; karakterler hakkında bilgilerin verildiği, problemlerin karmaşık bir hâl aldığı gelişme bölümü; problemlerin çözülüp nihayete erdirildiği sonuç bölümü olmak üzere üç başlık altında toplar.

Bu şekilde öykülerin içerdiği yapısal özellikleri nedeniyle dil öğretiminde avantaj sağlanmış olur. Öykünün bahsi geçen bu yapısal özelliklere sahip olması öyküleri ders ortamında bol malzeme sunan bir tür olarak karşımıza çıkarır. Özellikle öykünün bu yapısal özelliklerinden hareketle giriş gelişme sonuç bölümleri var ya öğrenci kendi yazısını nasıl yapılandırması gerektiğini görür. Nasıl başlayacağını yazıyı nasıl geliştireceğini de dolaylı olarak öğrenmiş olur.

Yukarıda belirtilen bu özelliklerden hareketle öykü sadece yapısal özellikleriyle yabancı dil derslerinde kullanımı elverişli bir malzeme oluşturma özelliğine sahiptir.

4.1.2. İçerik ve Dil Özellikleri Bakımından Öykü

Öyküler, içerik olarak kurmaca unsurları barındırdığından öğrencilerin merak duygusunu ön planda tutan metinlerdir. Kurmaca unsurları olan metinler okuyucuya aktarmak istediklerini doğrudan aktarmaz. Okuyucuya iletilen mesajın doğrudan

verilmemesi sonucu okuru metin hakkında yorum yapmasına yöneltir. Kurmaca metinler ayrıca çok anlamlılığı da içerdiğinden kurmaca metin okuyucularının metindeki söylenmemiş olanları söylenmiş olanlardan yararlanarak eleştirel okumanın önünü açar. Bu açıdan bakıldığında Türkçe derslerinde okutulacak metinlerin öğrencilerin eleştirel okuma becerilerini geliştirici nitelikte seçilmesi önem taşımaktadır (Karasakaloğlu ve Bulut, 2012, s. 98). Öykünün sahip olduğu bu gibi içerik özelliklerinden dolayı hedef dilde iletişim kurmak isteyen öğrenciyi hedef dilin öğrenimi noktasında motive eder.

Yazınsal ve özgün bir metin türü olan öykü, yabancı dil öğretiminde öğrencilerin hedef dile yönelik kültürel farkındalık kazanmalarına ve metinle iletişim kurarak öğrendiği dili etkin kullanabilmelerine yardımcı olur. Bu doğrultuda, dilin kültür aktarıcısı görevini göz önünde bulundurulduğunda yabancılara Türkçe öğretiminde kültür aktarımına yer verilmesi gerektiği sonucunu çıkarmak mümkündür (Bölükbaş ve Keskin, 2010, s. 228-229).

Bölükbaş ve Keskin dil öğretimini kültürlerin karşılaşma alanı olarak ele alırlar. Bu sebeple çalışmalarında yabancılara Türkçe öğretiminde sınıf içinde kullanılan metinleri kültür aktarım araçları olarak görürler ve kültür aktarımının önemini Japon kültürü ve Türk kültürü selamlaşma biçimlerini ele alarak anlatırlar:

Öpüşme Türk kültüründe samimiyeti, yakınlığı ve dostluğu ifade eder. Türkiye’de genellikle selamlaşılırken iki yanaktan öpülür. Ancak bu selamlaşma biçimi kültürden kültüre farklılık göstermektedir. Örneğin Kore’de aynı cinsten iki kişinin birbirini yanağından öpmesi hoş karşılanmamaktadır.[...] Bu örneklerden de anlaşılacağı gibi her kültür birbirinden tamamen farklı değerler içerebilir. Bu nedenle, bir kültürel karşılaşma alanı olan yabancı dil derslerinde günlük yaşama ait kültür öğelerinin aktarımı önemlidir (Bölükbaş ve Keskin, 2010, s. 228-229).

Bu doğrultuda, öykünün içeriği dolayısıyla kültürel öğeleri barındırması öykünün dil derslerinde kullanımını değerli kılar. Dil öğretiminde kültür aktarımını göz önünde bulundurarak öykü kullanıldığı takdirde beceri kazanımı da öncelenmiş olur.

5. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE B2 DÜZEYİ DERS KİTAPLARINDA ÖYKÜ KULLANIMI VE YAZMA ETKİNLİKLERİ

Bu bölümde, Ankara Üniversitesi TÖMER'in *Yeni Hitit 2 Orta Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, Gazi TÖMER'in *Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)*, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı* ve Yunus Emre Enstitüsü'nün hazırladığı *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2* kitaplarında kullanılan yazınsal metinler ve yazma etkinlikleri bakımından incelenmiştir. İnceleme yapılırken her bir ünitedeki metinler bir tablo şeklinde betimlenip kitaplardaki yazma etkinlikleri incelenmiştir. Tablolardan sonra grafiklere yer verilerek ünitelerde kullanılan metinlerden yazınsal metinlerin ve öykülerin oranlarına dair durum tespitinde bulunulmuştur.

5.1. YENİ HİTİT 2 YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE

1.ÜNİTE: İŞ DÜNYASI				
Metinler	1. <u>Metin</u> “Gençler İşsizlikten, Patronlar İşçisizlikten” Gazete metnidir.	2. <u>Metin</u> “Pazartesi Sendromu” Köşe yazısıdır.	3. <u>Metin</u> “İşkolik Olabilir Misiniz?” Deneme metnidir.	4. <u>Metin</u> “Rahmi Koç’tan Konferans ” Gazete yazısıdır. 5. <u>Metin</u> “Rüya Meslekler Gerçekten Rüya mı?” Röportaj metnidir.
Yazma Etkinlikleri		Yazarın son paragrafta ne demek istediği konusunda bir yazma etkinliği		Özetleme etkinliği

Tablo 3: *Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe* Kitabının 1. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

2.ÜNİTE: ŞİMDİ SPOR ZAMANI				
Metinler	1. <u>Metin</u> “Sağlık ve Spor” Bilgi İletici bir metindir.	2. <u>Metin</u> “İlk sporlar” Bilgi İletici bir metindir.	3. <u>Metin</u> “Sporun Altın Çocukları” Bilgi İletici bir metindir. 4. <u>Metin</u> “Şampiyonluk Maçı” Anı metnidir.	5. <u>Metin</u> “Kadın Fanatikler” Gazete yazısıdır. 6. <u>Metin</u> “Fanatizmin Sınırı Yok.” Gazete yazısıdır.
Yazma Etkinlikleri	Öğrencilerin kendi ülkelerindeki en popüler sporun özelliklerini yazma etkinliği			Herhangi bir maçı yazma etkinliği

Tablo 4:Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Kitabının 2. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

3.ÜNİTE: HAYALLER GERÇEK OLSA				
Metinler	1. <u>Metin</u> “Sana Çok Özeniyorum” Söyleşi metnidir.	2. <u>Metin</u> “Bir Kartal Masalı” Fabl türünde bir metnidir.	3. <u>Metin</u> “Hayatımda Keşke Yok” Deneme metnidir.	4. <u>Metin</u> “Hayal Dünyası” Hikâye türünde bir metnidir. 5. <u>Metin</u> “Dee Caffari” Biyografi metnidir.
Yazma Etkinlikleri	İstek sıralama etkinliği	Yorumlama etkinliği	Devam ettirme etkinliği	Hayal yazdırma etkinliği

Tablo 5:Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Kitabının 3. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

4.ÜNİTE: BU YIL MODA NE?				
Metinler	1. <u>Metin</u> “Dünden Bugüne Moda” Bilgi İletici bir metindir.	2. <u>Metin</u> “Anadolu’da Giyim” Bilgi İletici bir metnidir.	3. <u>Metin</u> “Marka Çılgınlığı” Gazete yazısıdır.	4. <u>Metin</u> “Burcuna Göre Giyim” Bilgi İletici bir metindir.
Yazma Etkinlikleri			Marka merakı konusunda öğrencilerin fikirlerini yazdırma etkinliği	

Tablo 6:Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Kitabının 4. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

5.ÜNİTE: EĞİTİM ŞART				
Metinler	1. <u>Metin</u> “Öğrenmeyi Öğrenmek” Bilgi İletici bir metindir.	2. <u>Metin</u> “Öğrenmenin Yaşı Yok” Haber metnidir.	3. <u>Metin</u> “Erzurum’dan Harvard’a” Köşe yazısıdır.	4. <u>Metin</u> “Kendinizi Nasıl Geliştirebilirsiniz?” Köşe yazısıdır. 5. <u>Metin</u> “Bütün Kuşlar Benim İçin” Deneme metnidir.
Yazma Etkinlikleri	Kompozisyon yazdırma etkinliği	Tamamlama etkinliği		

Tablo 7:Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Kitabının 5. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

6.ÜNİTE: ESTETİK VE YARATICILIK				
Metinler	1. <u>Metin</u> “Sanat Nedir” Deneme metnidir.	2. <u>Metin</u> “Kumdan İstanbul” Bilgi İletici bir metnidir.	3. <u>Metin</u> “Sanat Dört Duvara Sığmazsa” Bilgi İletici bir metnidir.	4. <u>Metin</u> “Anadolu Ateşi” Bilgi İletici bir metnidir.
Yazma Etkinlikleri			Herhangi bir oyun hk. fikir yazdırma etkinliği	

Tablo 8:Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Kitabının 6. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

7.ÜNİTE: İCATLAR VE MUCİTLER				
Metinler	1. <u>Metin</u> “ Tesadüfen Bulundular ” Bilgi İletici bir metindir.	2. <u>Metin</u> “ E-postanın Mucidi ” Röportaj metnidir.	3. <u>Metin</u> “ Muhteşem Buluşlar ” Köşe yazısıdır.	4. <u>Metin</u> “ Zihni Sınır Proceleri ” Biyografi metnidir.
Yazma Etkinlikleri				Yaratıcı düşünmeyi sağlayacak buluş yazdırma etkinliği

Tablo 9:Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Kitabının 7. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

8.ÜNİTE: TABİAT ANA				
Metinler	1. <u>Metin</u> “ Nesilleri Birer Birer Tükeniyor ” Bilgi İletici bir metindir.	2. <u>Metin</u> “ Tabiatla Geçen Çocukluğumuz ” Deneme metnidir.	3. <u>Metin</u> “ Şehirliye Anlatmak Zor ” Deneme metnidir.	4. <u>Metin</u> “ Küresel Isınma ” Bilgi İletici bir metindir. 5. <u>Metin</u> “ Doğa İçin Henüz Vakit Erken ” Deneme yazısıdır.
Yazma Etkinlikleri	Öğrenciye belirli bir konuda fikir savundurma etkinliği		Metni tamamlama etkinliği	Herhangi bir soruna çözüm üretme etkinliğidir.

Tablo 10:Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Kitabının 8. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

9.ÜNİTE: SİNEMA DÜNYASI				
Metinler	1. <u>Metin</u> “ Sinema Bir Tutkudur ” Deneme metnidir.	2. <u>Metin</u> “ Oscar ” Deneme metnidir.	3. <u>Metin</u> “ Altın Portakal’ın Genç Yüzleri ” Röportaj metnidir.	4. <u>Metin</u> “ Sevdiğim Filmler ” Sohbet metnidir.
Yazma Etkinlikleri	Herhangi bir konu hakkında görüş açıklama etkinliği		Film eleştirisi yazdırma etkinliği	Senaryo yazdırma etkinliği

Tablo 11:Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Kitabının 9. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

10.ÜNİTE: İSTER İNAN İSTER İNANMA				
Metinler	1. <u>Metin</u> “MİTLER” Bilgi İletici bir metindir.	2. <u>Metin</u> “EROS’UN AŞKI” Mitolojik bir metindir.	3. <u>Metin</u> “BINLERCE HURAFE” Gazete yazısıdır.	4. <u>Metin</u> “ANADOLU’NUN SIRLARI” Bilgi İletici bir metindir. 5. <u>Metin</u> “TITANIC NEDEN BATTI” Gazete yazısıdır.
Yazma Etkinlikleri		Metni devam ettirme etkinliği		Metni devam ettirme etkinliği

Tablo 12:Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Kitabının 10. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

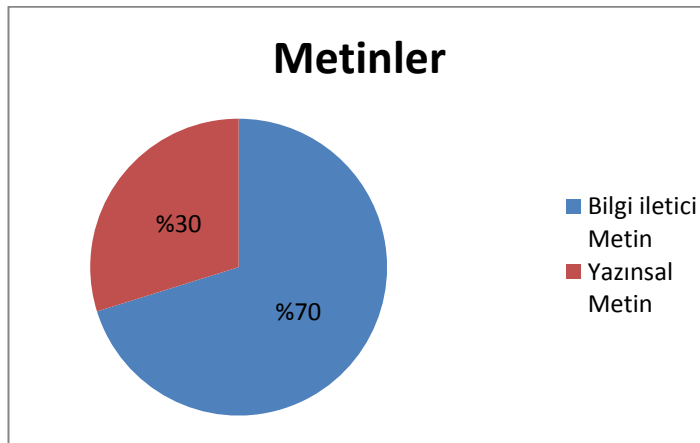
11.ÜNİTE: BUGÜN BAYRAM				
Metinler	1. <u>Metin</u> “AH NEREDE O ESKİ BAYRAMLAR” Deneme metnidir.	2. <u>Metin</u> “BAHAR BAYRAMLARI” Bilgi İletici bir metindir.	3. <u>Metin</u> “DOMATES FESTİVALİ” Bilgi İletici bir metindir.	4. <u>Metin</u> “YILIN EN ŞAHANE GÜNÜ” Deneme metnidir.
Yazma Etkinlikleri	Bayramlar hakkında kompozisyon etkinliği			Anahtar sorulardan hareketle özel günler hakkında metin yazdırma etkinliği

Tablo 13:Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Kitabının 11. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

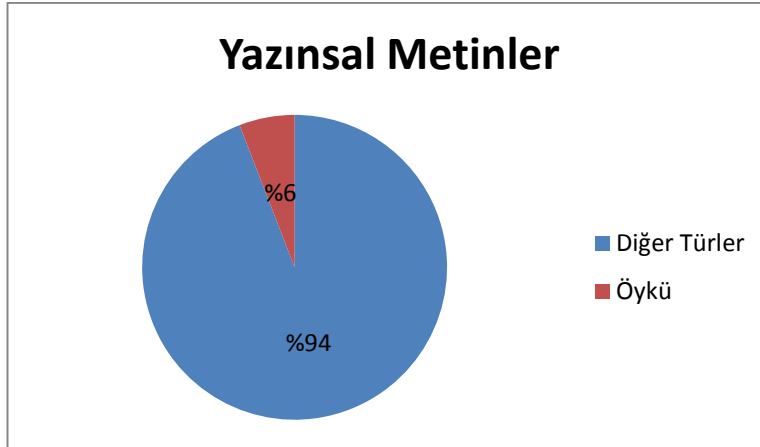
12.ÜNİTE: İNSANA DAİR				
Metinler	1. <u>Metin</u> “Ben Böyleyim” Sohbet metnidir	2. <u>Metin</u> “Hayatlarımız ve Standartlar” Deneme metnidir.	3. <u>Metin</u> “Marjinal Olmak İçin Yaşamadım” Gazete yazısıdır. 4. <u>Metin</u> “Kim Akıllı Kim Deli” Köşe yazısıdır.	5. <u>Metin</u> “Büyük Ada’da Bir Yalnız Yoldaş: Ergüder Yoldaş” Biyografi metnidir. 6. <u>Metin</u> “Sadece Şart ve Doğanın Dostluğunu Giyinen Adam” Bilgi İletici bir metnidir.
Yazma Etkinlikleri		-Metni devam ettirme etkinliği -Atasözü açıklama etkinliği		

Tablo 14:Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Kitabının 12. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe kitabı kullanılan metin ve bu metinlerle birlikte ele alınan yazma etkinlikleri bağlamında incelenmiştir. Kitapta toplam 57 metin kullanılmıştır. Bu metinlerden 40’ı bilgi iletici metin, 17’si ise yazınsal metnidir. Bu yazınsal metinlerden ise sadece bir tanesi öykü metnidir.

Grafik 1:Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe Kitabında Yer Alan Metinler ve Oranları

Grafik 2: *Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe* Kitabında Yer Alan Yazınsal Metinler ve Öykü Oranı

12 ünitelik bir kitapta sadece bir tane öyküye yer verilmiştir. Türk kültürünü, yaşam dünyasını içeren özgün bir öykü metni kullanmaktansa sadeleştirilmiş şekliyle Oscar Wilde'ın "Hayal Dünyası" öyküsü kullanılmıştır. Metin türlerinden "kullanım işlevli metin" türüne ise hiç yer verilmemiştir.

Yazma etkinliklerinde ise "özetleyelim, bir maçı anlatalım, bir hayal kuralım, marka merakımızı anlatalım, lise hayatımızı anlatalım, bir senaryo yazalım, bir film eleştirisi yazalım" gibi açık uçlu yönergeler kullanılmıştır. Öğrenciye yazma sürecinde herhangi bir ipucu verilmemiştir. Çalışmamızda öğrenciyi zorlayıcı bu gibi etkinlikler yerine yazma öncesi, yazma sırası ve yazma sonrasında öykü metnine yer verilerek öğrenciyi yazma sürecinde yönlendirici olması hedeflenmiştir.

5.2. GAZİ ÜNİVERSİTESİ TÖMER YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE B2

1.ÜNİTE: NE YAPMALI?				
Metinler	1. <u>Metin</u> “Doğru Mesleği Seçmek” Panel konuşması metnidir.	2. <u>Metin</u> “Yeni Bir Başlangıç” Bilgi İletici bir metnidir.	3. <u>Metin</u> “İletişim Kurmak” Bilgi İletici bir metnidir.	4. <u>Metin</u> *Başlık yoktur. Bilgi İletici bir metnidir.
Yazma Etkinlikleri	-Öğrencilere konuyla ilgili düşünce yazdırma etkinliği -Yazım ve noktalama düzeltme etkinliği -Paragrafta anlatılmak isteneni yazdırma etkinliği	-İş mektubu yazdırma etkinliği -Yazım ve noktalama düzeltme etkinliği	-Kompozisyonda boşlukları doldurma etkinliği -Kurgusal metin oluşturma etkinliği -E-posta yazdırma etkinliği	-Özetleme etkinliği

Tablo 15: Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey) Kitabının

1. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

2.ÜNİTE: UZMANINA SOR				
Metinler	6. <u>Metin</u> “Güzel Sanatlar” Bilgi İletici bir metnidir.	7. <u>Metin</u> “Faydalı ve Zararlı GDO” Bilgi İletici bir metnidir.	8. <u>Metin</u> “Arkeoloji” Bilgi İletici bir metnidir.	9. <u>Metin</u> “Üstün Zekâların Eğitimi” Bilgi İletici bir metnidir.
Yazma Etkinlikleri	-Metni tamamlama etkinliği -Görüş yazdırma etkinliği	-Yazım yanlışlarını düzeltme etkinliği	-Yazım yanlışlarını düzeltme etkinliği -Öyküyü hayal gücü kullanarak tamamlama etkinliği	

Tablo 16: Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey) Kitabının

2. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

3.ÜNİTE: KÜLTÜR SANAT				
Metinler	1. <u>Metin</u> “Ankara’da Kültür Sanat” Kullanılabilir bir metindir	2. <u>Metin</u> “Söyleşi: Sanat Durağı” Söyleşi metnidir.	3. <u>Metin</u> “Her yazar kendini mi yazar?” Roman eleştirisi metnidir.	4. <u>Metin</u> “Nuri Bilge Ceylan: Bir Doğa Fotoğrafçısı” Deneme metnidir.
Yazma Etkinlikleri	-Fiilleri cümle içinde kullanarak paragraf yazdırma etkinliği -Filmle ilgili değerlendirme yazısı yazdırma etkinliği -Şiirden hareketle öykü yazdırma etkinliği	-Paragrafı tamamlama etkinliği -Yazım yanlışları düzeltme etkinliği	-Kelimelerden yararlanarak paragraf yazdırma etkinliği -Deyimleri açıklama etkinliği -Kompozisyon yazdırma etkinliği	-Filmi tanıtmaya etkinliği -Paragrafı tamamlama etkinliği

Tablo 17: Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey) Kitabının 3. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

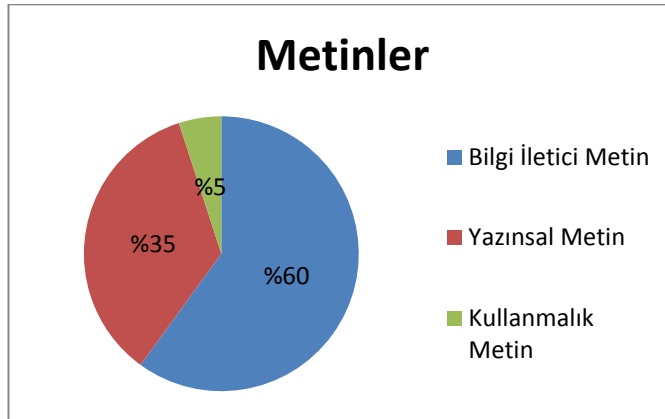
4.ÜNİTE: BİLİMDEN DÜNYAMIZA				
Metinler	1. <u>Metin</u> “Bilime Adanmış Bir Ömür” Bilgi İletici bir metindir.	2. <u>Metin</u> “Eskici” Öykü metnidir.	3. <u>Metin</u> “Karagöz ve Hacivat Halk tiyatrosudur.	4. <u>Metin</u> “Don Kişot ve Yardımcısı” Roman özetidir.
Yazma Etkinlikleri	-Bir kişiyle ilgili düşünce yazdırma etkinliği -Kompozisyon yazdırma etkinliği	-Verilen cümlelerden hareketle yeni cümleler yazdırma etkinliği -Yazım yanlışlarını düzeltme etkinliği -Anı yazdırma etkinliği	-Diyalog hazırlama etkinliği -Yazım ve noktalama işaretleri düzeltme etkinliği	-Kompozisyon yazdırma etkinliği

Tablo 18: Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey) Kitabının 4. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

5.ÜNİTE: SANATTAN BİLİME				
Metinler	1. <u>Metin</u> “Depremle Yaşamak” Bilgi İletici bir metindir.	2. <u>Metin</u> “Işıklı Yazı Yazan Sanatçı: Fotoğrafçılık” Deneme metnidir.	3. <u>Metin</u> “Similasyon ve Tıp” Bilgi İletici bir metindir.	4. <u>Metin</u> “Elektronik Eşyalarımızın Ömrü Ne Kadar?” Bilgi İletici bir metindir.
Yazma Etkinlikleri	-Makalenin özetini çıkarma etkinliği -Bir konu hakkında düşünce yazdırma etkinliği -Sunum hazırlama etkinliği	-Koyu yazılmış sözcüklerle yeni cümleler yazdırma etkinliği -Verilen resimden hareketle kompozisyon yazdırma etkinliği	-Uygun başlıklar yazdırma etkinliği Yazım yanlışlarını düzeltme etkinliği -Kompozisyon yazdırma etkinliği	-Kompozisyon yazdırma etkinliği -Yönlendirici talimatları metin hâline getirme etkinliği -Yönerge cümleleri oluşturma etkinliği

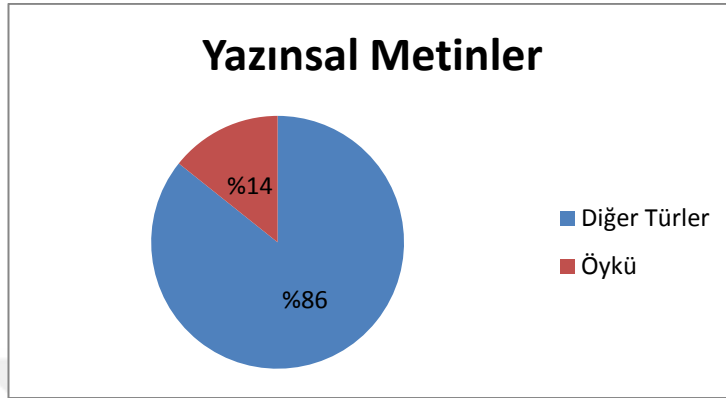
Tablo 19: Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey) Kitabının 5. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey) Kitabı metin türleri ve yazma etkinlikleri bağlamında incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda kitapta 12’si bilgi iletilici, 7’si yazınsal ve 1’i kullanmalık metin olmak üzere 20 metne yer verilmiştir.

Grafik 3: Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey) Kitabında Yer Alan Metinler ve Oranları

Yazınsal metinler içerisinde sadece bir öyküye yer verilmiştir. Refik Halit Karay'ın "Eskici" öyküsünün seviyeye göre sadeleştirilmiş ve özetlenmiş hâline yer verilmiştir.

Grafik 4: *Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)* Kitabında Yer Alan Yazınsal Metinler ve Öykü Oranı

Kitabın yazma bölümünde ise yazma etkinliklerindeki çeşitlilik dikkat çekicidir. Bu bağlamda sunum hazırlama, diyalog oluşturma, yazım kuralları ve noktalama işaretlerine göre yeniden yazma, kullanmalık metin hazırlama, kompozisyon oluşturma gibi etkinlikler örnek gösterilebilir. Herhangi bir konu hakkında kompozisyon yazdırma etkinliklerindense kurgusal metin oluşturma, hikâyeyi hayal gücü kullanarak yeniden yazma, şiirden hareketle öykü yazma gibi yaratıcı yazma etkinlikleri ön planda tutulmuştur.

5.3. İSTANBUL YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE DERS KİTABI B2

1.ÜNİTE: LEYLEĞİ HAVADA GÖRMEK				
Metinler	1. <u>Metin</u> “Bavul Hazırlama Sanatı” Bilgi İletici bir metindir.	2. <u>Metin</u> “Turizmde Çek-Yat Yöntemi” Anı metnidir.	3. <u>Metin</u> “Meryem Ana Evi” Gezi yazısı metnidir.	4. <u>Metin</u> “Ünlü Seyyahlar” Biyografi türünde bir metindir.
Yazma Etkinlikleri	-Seyahat öncesi yapılan hazırlıkların yazılması etkinliği	- Turizm çeşitliliği hakkında bilgilendirici metin yazdırma etkinliği	-Tatile ilgili metin yazdırma etkinliği	

Tablo 20: *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2* Kitabının 1. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

2.ÜNİTE: GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE				
Metinler	1. <u>Metin</u> “Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji” Anı türünde bir metindir.	2. <u>Metin</u> “Günümüzde İletişim” Bilgi İletici bir metindir.	3. <u>Metin</u> “Ulaşım Araçları” Bilgi İletici bir metindir.	4. <u>Metin</u> “Kültürden Kültüre” Bilgi İletici bir metindir.
Yazma Etkinlikleri	-Verilen maddelerden yararlanarak teknoloji olmasaydı ne olurdu konusunda kompozisyon yazdırma etkinliği	-Verilen maddelerden yararlanarak geçmişe mektup yazdırma etkinliği	-Verilen maddelerden yararlanarak geleceğe yönelik bir ulaşım aracı tasarlama etkinliği	

Tablo 21: *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2* Kitabının 2. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

3.ÜNİTE: BİR YUDUM İNSAN				
Metinler	1. <u>Metin</u> “ Kişilik ve Karakter ” Deneme metnidir.	2. <u>Metin</u> “ Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi ” Bilgi İletici bir metindir.	3. <u>Metin</u> “ Anlatamıyorum ” Şiir türündedir.	4. <u>Metin</u> “ Duygusal Zeka ” Bilgi İletici bir metindir. 5. <u>Metin</u> “ Müzikle Tedavi ” Bilgi İletici bir metindir.
Yazma Etkinlikleri	-Verilen maddelerden hareketle evlenecekleri kişilerde olması beledikleri özellikleri yazdırma etkinliği		-Burçlar hakkında kompozisyon yazdırma etkinliği	-Mektup yazdırma etkinliği -Kısa öykü yazdırma etkinliği

Tablo 22: *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2* Kitabının 3. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

4.ÜNİTE: BANA HER ŞEY YAKIŞIR				
Metinler	1. <u>Metin</u> “ Moda Nedir, Ne Değildir? ” Bilgi İletici bir metindir.	2. <u>Metin</u> “ Kalıcı Moda Var Mı? ” Deneme metnidir.	3. <u>Metin</u> “ Dikkat! Giysileriniz Konuşuyor ” Deneme metnidir.	4. <u>Metin</u> “ Ye Kürküm Ye ” Fıkra metnidir.
Yazma Etkinlikleri	-Modayı takip etme konusunda metin yazdırma etkinliği	-Evlilik modası hakkında yazı yazdırma etkinliği	-Sosyal gruplar ile kıyafetler arasındaki ilişkiyi yazdırma etkinliği	

Tablo 23: *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2* Kitabının 4. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

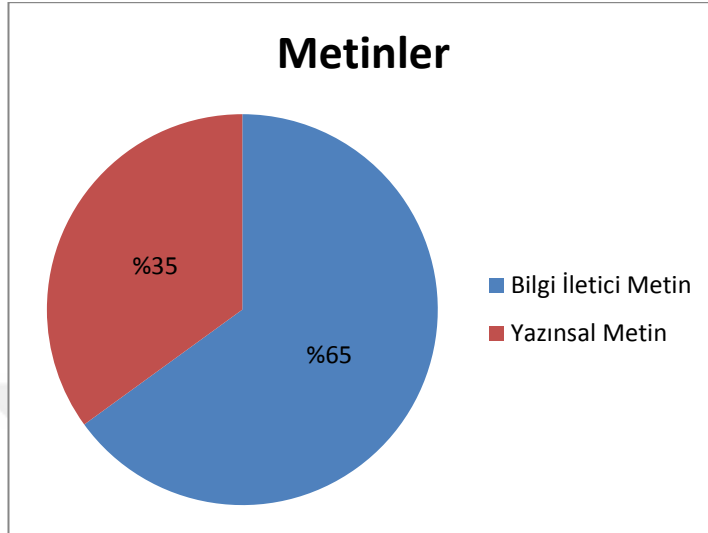
5.ÜNİTE: HARİKALAR DİYARI				
Metinler	1. <u>Metin</u> “ Peri Bacaları ” Efsane türünde bir metindir.	2. <u>Metin</u> “ Tac Mahal ” Bilgi İletici bir metindir.	3. <u>Metin</u> “ İlginç İcatlar ” Bilgi İletici bir metindir.	4. <u>Metin</u> “ Ünlü Kâphcalar ” Bilgi İletici bir metindir.
Yazma Etkinlikleri	-Turistik bir yer hakkında resimlerle sunum hazırlama etkinliği	-Bir saatlik turda verilecek bilgi hazırlama etkinliği	-İcatları anlatan haber metni yazdırma etkinliği	

Tablo 24: *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2* Kitabının 5. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

6.ÜNİTE: ŞAŞTIM KALDIM				
Metinler	1. <u>Metin</u> “ İnsan Vücudu İle İlgili Bilmediklerimiz ” Bilgi İletici bir metindir.	2. <u>Metin</u> “ Başarabilmek ” Biyografi metnidir.	3. <u>Metin</u> “ Bunları Biliyor Musunuz? ” Bilgi İletici bir metindir.	4. <u>Metin</u> “ Beden Dili ” Bilgi İletici bir metindir. <u>5.Metin</u> “ Türkçedeki Hayret Nidaları ” Bilgi İletici bir metindir
Yazma Etkinlikleri	-Dil yanlışlıklarıyla ilgili öğrencilerin yaşadıkları anıları yazdırma etkinliği	-Bir ürünü tanıtan reklam metni yazdırma etkinliği	-Sunum hazırlama etkinliği	

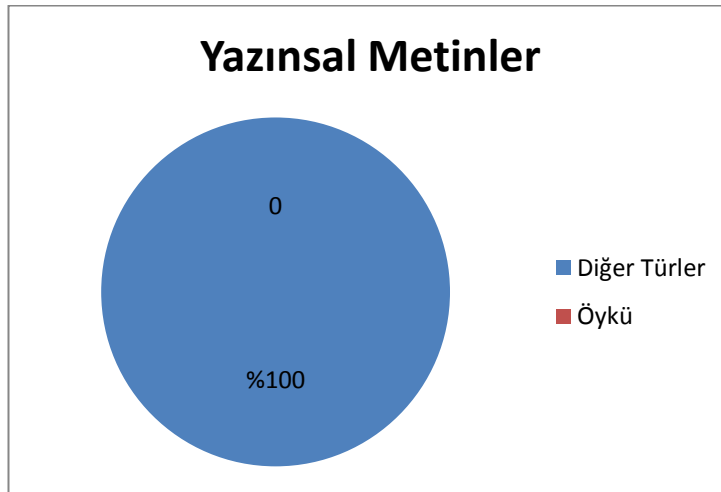
Tablo 25: *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2* Kitabının 6. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2 kitabı metin türleri ve yazma etkinlikleri bağlamında incelenmiştir. Kitapta, 17'si bilgi iletici, 9'u yazınsal olmak üzere toplam 26 metin vardır.

Grafik 5: *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2* Kitabında Yer Alan Metinler ve Oranları

Yazınsal metin türlerinden ise anı, gezi yazısı, şiir, fıkra, deneme, efsane türlerine yer verilmiştir. Öykü kullanılmamıştır.

Grafik 6: *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2* Kitabında Yer Alan Yazınsal Metinler ve Öykü Oranı

Kitaptaki yazma bölümünde ise yazma etkinliklerinin ipucuyla verilmesi dikkat çekicidir. Tüm yazma etkinliklerinin altında “aşağıdaki maddelerden yararlanarak yazı yazalım” ifadesi yer almaktadır. Bu durum, öğrencinin yazma sürecinde yalnız bırakılmamasında önemli bir tutumdur. Bu etkinlikler öğrencinin hayal gücünü etkin bir şekilde kullanabileceği türdendir. “Teknoloji olmasaydı ne olurdu? Geçmişteki mucitlere mektup yazalım. Nasıl bir ulaşım aracı yapardınız? Evleneceğiniz kişide olmasını beklediğiniz özellikler” gibi konularda yazma etkinliklerine yer verilmiştir. Metin olarak öykü kullanılmamasına rağmen öykü öğelerini kullanarak kısa bir öykü yazma etkinliği kullanılmıştır.

5.4. YEDİ İKLİM YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ DERS KİTABI B2

	Metinler	Yazma Etkinlikleri
1. Ünite: Mesleğimde İlerliyorum	“Yıllar Sonra” Diyalog metnidir.	-Diyalogu devam ettirme etkinliği
	“Hangisi Doğru” Öykü metnidir.	-Görüş yazdırma etkinliği
	“Başarılı İnsanların Farklı Yaptığı 12 Şey” Gazete yazısıdır.	
	“İş Yerinde” Diyalog metnidir.	
	“Kazlardan Alınacak Çok Ders Var” Bilgi İletici bir metindir.	-Başarı formülü hakkında metin yazdırma etkinliği
	“Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor” Bilgi iletici bir metindir.	-Erasmus, Leonardo, Mevlana programlarından birine katılmak için mektup yazdırma etkinliği
	“Püf Noktası” Öykü metnidir.	

Tablo 26: Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Kitabının 1. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

	Metinler	Yazma Etkinlikleri
2. Ünite: Değerlerimiz	“Murat Evren’le Röportaj” Röportaj metnidir.	-Düğünle ilgili gelenekleri yazdırma etkinliği
	“İki Arkadaş” Öykü metnidir.	-Öykü özetleme etkinliği
	“En Yakın Arkadaşım” Diyalog metnidir.	-Öykü tamamlama etkinliği
	“Aslan İle Fare” Fabl metnidir.	-Ana fikri yazdırma etkinliği
	“Komşuluk” Deneme metnidir.	
	“Kazan Doğurdu” Fıkra metnidir.	-Büyüklerinden dinledikleri bir oyunu yazdırma etkinliği
	“İmece” Bilgi İletici bir metindir.	-Komşuluk ilişkisi hakkında metin yazdırma etkinliği

Tablo 27: Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Kitabının 2. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

	Metinler	Yazma Etkinlikleri
3.Ünite: Bir Ömür Böyle Geçti	“Sevgili Anneciğim ve Babacığım” Mektup türünde bir metindir.	
	“Gebelik İlgili İnanışlar” Bilgi İletici bir metindir.	-Mektup yazdırma etkinliği -Kelimelerle paragraf tamamlama etkinliği
	“Kimse Beni Anlamıyor” Diyalog metnidir.	
	“Ekmek Aslanın Ağzında” Diyalog metnidir.	-İş başvurusu yazdırma etkinliği -Metni özetleme etkinliği
	“Huzur Evinde Kahvaltı” Gazete yazısıdır	
	“Yaşlılık” Deneme metnidir.	-Proje oluşturma etkinliği
	“Türklerde Ad Verme Geleneği” Bilgi İletici bir metindir.	

Tablo 28: Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Kitabının 3. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

	Metinler	Yazma Etkinlikleri
4.Ünite: Mutfakta Kim Var?	“Birinin Yemeği Diğerrinin Zehridir” Gazete yazısıdır.	
	“Çorba Tarifi” Kullanmalık bir metindir.	-Önerilen bir lokantanın özelliklerini yazdırma etkinliği -Anahtar kelimeleri kullanarak sunum hazırlama etkinliği -Suyun hayat için önemini anlatan paragraf yazdırma etkinliği
	“Yemek Yapmak Uzmanlık İster” Bilgi İletici bir metindir.	-Diyalogu tamamlama etkinliği
	“İş Yerinde” Diyalog metnidir.	
	“Misafir Umduğunu Değil Bulduğunu Yer” Bilgi İletici bir metindir.	-Yemek tarifi yazdırma etkinliği

Tablo 29: Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Kitabının 4. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

	Metinler	Yazma Etkinlikleri
<u>5.Ünite: Tercihiniz Nedir?</u>	“İstanbul’da Yaşama Sanatı” Deneme metnidir.	-Olumlu-olumsuz yönleri yazdırma etkinliği
	“Memleket İsterim” Şiir türündedir.	-İstekler hakkında yazı yazdırma etkinliği
	“Sanata Adanmış Bir Ömür” Biyografi metnidir.	
	“Kırk Yıl 2 Dakika” Öykü metnidir.	-Verilen bir durumun özelliklerini yazdırma etkinliği
	“Duyguların Dili Oya Sanatı” Bilgi İletici bir metindir.	-Öyküyü tamamlama etkinliği

Tablo 30: *Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2* Kitabının 5. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

	Metinler	Yazma Etkinlikleri
<u>6. Ünite: Neler Oluyor Hayatta</u>	“Catatumbo Şimşekleri” Bilgi İletici bir metindir.	
	“Tornado Nedir?” Bilgi İletici bir metindir.	-Verilen bir parçadaki ara başlıkları kullanarak metin yazdırma etkinliği
	“Sıra dışı Başarılar” Gazete yazısıdır.	-Öğrencilerin verilen bir konu hakkındaki görüşlerini yazdırma etkinliği
	“Şans Oyunları” Gazete Yazısı	-Sağlıkla ilgili terimlerle gazete haberi yazdırma etkinliği

Tablo 31: *Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2* Kitabının 6. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

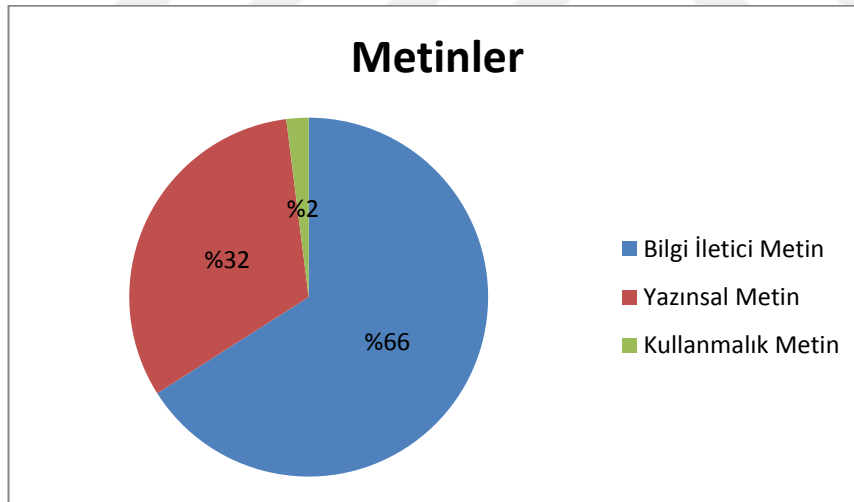
	Metinler	Yazma Etkinlikleri
<u>7.Ünite: Öğrendim, Çalıştım, Başardım</u>	“Öğrenme Devam Ediyor” Anı türünde bir metindir.	
	“Nasıl Öğreniyoruz?” Bilgi İletici bir metindir.	-Verilen bir sözün söyleyeni hakkında görüş bildirme etkinliği
	“Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular” Deneme metnidir.	
	“Geçmişten Günümüze Meslekler” Bilgi İletici bir metindir.	

Tablo 32: *Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2* Kitabının 7. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

	Metinler	Yazma Etkinlikleri
8.Ünite: Misafir Sever Misiniz?	“Türkiye’de Misafirperverlik” Bilgi İletici bir metindir.	
	“İki Orta Bir Sade Diyalog” Diyalog metnidir.	-Verilen bir metni öyküleyici bir şekilde tekrar yazdırma etkinliği -Atasözü yazma etkinliği
	“Ticaret Hayatı” Bilgi İletici bir metindir	
	“Köy Odaları” Bilgi İletici bir metindir.	-Atasözü açıklama etkinliği -Yazım yanlışlarını düzelterek yeniden metin yazdırma etkinliği
	“Tanrı Misafiri” Deneme metnidir.	

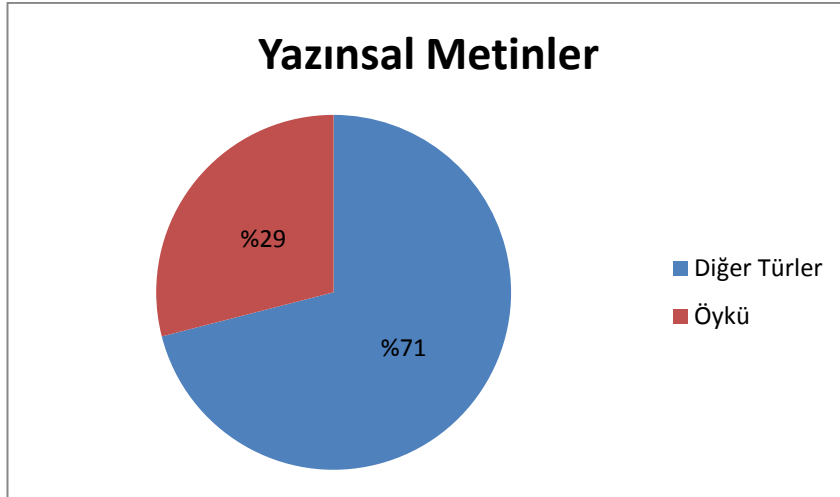
Tablo 33: *Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2* Kitabının 8. Ünitesinde Yer Alan Metinler ve Yazma Etkinlikleri

Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Kitabında toplam 44 metin vardır. Bu metinlerden 29’u bilgi iletici, 14’ü yazınsal ve biri kullanmalık metindir. Çalışmamızda incelenen diğer kitaplara göre metinlerin fazlalığı dikkat çekicidir.

Grafik 7: *Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2* Kitabında Yer Alan Metinler ve Oranları

Yazınsal metinler içerisinde 4 adet öyküye yer verilmiştir.

Grafik 8: *Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2* Kitabında Yer Alan Yazınsal Metinler ve Öykü Oranı

Kullanılan öyküler değerlendirildiğinde “40 Yıl 2 Dakika” ve “Hangisi Doğru” öyküleri yazanı belirli olmayan, internette, bloglarda yer alan anonim hikâyeler olduğunu görmekteyiz. Kitapta yer alan bir diğer öykü ise “Püf Noktası” öyküsüdür. ‘Püf noktası’ deyiminin hikâyesidir. Son olarak da Schiller’in “İki Arkadaş” öyküsüne yer verilmiştir.

Kitapta yer alan yazma etkinlikleri incelendiğinde bu etkinliklerin ihtiyaç analizi doğrultusunda oluşturulmuş olduğu dikkatleri çeker. Çünkü yabancı bir öğrencinin Türkiye’ye geldiğinde karşılaşılabileceği herhangi bir zorluğu aşmasına yönelik etkinlikler sayıca fazladır. İş başvurusu, eğitim programına katılım için mektup yazdırma etkinlikleri, sağlıkla ilgili bir durumda karşılaşılan zorluklarla ilgili yazma etkinliklerini örnek vermek mümkündür. Ayrıca sosyal konularda öğrenciyi bilinçlendirici, öğrencinin dikkatini çekici proje oluşturma şeklinde yazma etkinlikleri de kitapta vardır. Bu kitapta, belirli konularda yazma etkinliklerinin müfredata alınmasındansa öğrencinin ihtiyacını karşılayacak ve öğrenciyi sosyal konularda bilinçlendirecek yazma etkinliklerinin olması önemli bir yaklaşımdır.

6. SINIF İÇİ ETKİNLİKLERDE KULLANILACAK ÖYKÜ ÖRNEKLERİ

6.1. ÖYKÜ SEÇİM ÖLÇÜTLERİ

İletişimsel yaklaşımla birlikte yabancı dil öğretimi, hedef dilde dört temel becerinin geliştirilerek iletişim sağlanması olarak ele alınmıştır ve bu doğrultuda işlevsel çalışmalar yapılmıştır. Bu işlevsel çalışmalarda yabancı dil öğrencisini derse motive etmek amaçlı yazma derslerinde yazınsal metin türlerine de yer verilir.

Yabancı dil derslerinde edebi metinler kullanılarak ilginç öğrenme ortamlarının oluşturulması mümkündür. Hikâyeyi, romanı, şiiri her yerde okuyarak gerçek hayatta kullanılan diyaloglar daha rahat edinilebilir. Bu da beraberinde otantik iletişim ortamını getirir. Gerçek dünyayla örtüşen iletişim olanaklarıyla öğrenci hedef kültür ile kendi kültürünün karşılaştırmasını yaparak özgün yorumlarda bulunabilir (Arak, 2012, s. 4).

Yabancı dil derslerinde etkin öğrenme süreci özgün materyal kullanımıyla mümkün hâle gelir. Adıyaman (2011), Cevher (1997), Özkul (2007), Sapıtmaz (2005) ve Yalçinkaya'nın (2011) yaptıkları çalışmalar, özgün metinlerden öykü türü kullanılarak öğrencinin motivasyonunu artırmanın mümkün olabileceğini kanıtlar niteliktedir. Çalışmalarda genellikle öykünün kullanıldığı sınıflarda öğrencilerin yazma becerilerinin öykünün kullanılmadığı sınıflara göre daha etkili olduğu tespitinde bulunulmuştur. Özellikle bu çalışmalarda öğrencilerin materyal olarak kısa öyküyü okurken duygusal içselleştirme gerçekleştirdiklerini bu sebeple sınıf içi etkinliklerde öykü kullanımına yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, öykü kullanımıyla sözcük öğretimi de mümkündür. Yenici (2003) yaptığı çalışmada İngilizce öğretiminde hikâye okunan çocukların kelimeleri 3 haftaya kadar hatırd tuttuklarını belirtmiştir.

Yabancı dil öğretiminde, edebi bir metin olarak öykünün sahip olduğu içerik, dil ve yapısal özellikleri nedeniyle dil derslerinde metin olarak kullanımının diğer yazınsal metin türlerine göre daha uygun olacağı görüşüyle bu çalışmada yabancılara Türkçe öğretiminde öykü kullanımı ele alınmıştır. Ancak dil derslerinde kullanılacak öykülerin evrensel seçim ölçütleri vardır.

Bu doğrultuda Bakan (2012, s. 29), söz konusu metinlerin okunabilir ve anlaşılabilir olmaları özelliklerine yer vermiştir. Öğrenci farklı anlam katmanlarına erişebilecek bilgi

ve kültür birikimine sahip değildir. Hedef kültür bir tarafa, henüz hedef dili öğrenme aşamasındadır. Bu gerçek, eğitimcileri, yazınsal metinleri okuma-anlama becerisini geliştirmeye yönelik bir araç konumunda kullanmaya teşvik etmektedir. Khatib (2011, s. 260), genel olarak yabancı dil derslerinde kullanılması planlanan öykü seçim ölçütleri için ihtiyaçlar ve öğrencilerin yetenekleri, metnin dil ve üslup özellikleri, içinde barındırdığı temel özellikler olmak üzere üç başlığın dikkat çekici olduğunu belirtir. Bu başlıklara ek olarak da “uygunluk” konusunu vurgulamıştır:

- İçerik uygunluğu: Hikâyede geçen konu tanıdık veya yararlı mı?
- Dilsel uygunluk: Kitap basit mi ve doğrudan bir dil mi kullanıyor?
- Görsel uygunluk: Çizimlere fazlaca yer verilmiş mi?
- Tür uygunluğu: Türlerin çeşitli kullanımları var mı?
- Kültürel uygunluk: İçerdiği kültürel öğelerle öğrencilerin hayatları arasında bir bağ kurabiliyor mu?
- Organizasyon Açısından Uygunluğu: Kitap doğru ve iyi organize mi?

Köse (2008, s. 188), yabancı dil olarak Fransızca öğretiminde düzyazıya yönelik ölçütleri eğitsel ve öğretisel olarak belirlemiştir. Bu doğrultuda yazınsal metinlerin kur düzeyine, boyut ve içerik açısından ders süresine, Avrupa Konseyi Yabancı Diller Ortak ölçütleri hedef ve düzeylerine, temanın öğrenci ilgisine, uygunluk göstermesi gerekmektedir

Çalışmada bu doğrultuda belirtilen ölçütler çerçevesinde hangi öykülerin yazma becerisi gelişimine katkı sağlayacak şekilde oluşturulması gerektiği belirlenmiştir. Çalışmada öğrencilerin konuyla özdeşim sağlayabilecekleri, dil seviyelerine uygun kelime yapıları, ilginç ve eğlenceli içerikleri olan hayal güçlerini geliştirici hedef kültür edinimine uygun olan öyküler seçilmiştir.

6.1.1. “Havuçlu Pilav Meselesi”

Tarık Buğra'nın “Havuçlu Pilav Meselesi” öyküsünün seçilme nedenlerini genel olarak öykünün konu, dil, üslup ve kurgu özellikleri başlıkları altında toplamak mümkündür.

Öykünün konusunu havuçlu pilav yüzünden tartışan ‘eşlerin’ durumu ve bu tartışma sonucunda gerçekleşen olaylar oluşturur. Olaylar evde ve meyhanede geçer. Öyküde ‘eşler’ arasında çıkan tartışmaya rağmen ‘eşler’ birbirini çok sever. Karakterler, öyküde yaşanan olaylar ve mekânlar yönüyle evrensel olması öğrencinin hedef dilde karşılaştığı dünya ile kendi dünyası arasında bağ kurmasını kolaylaştırıcı niteliktedir. Konusu gereği öğrenciyi sıkmayan merak unsurunu ön planda tutan bir yapısı vardır. Eşlerin

birbirine karşı anlayışlı olması gerektiği mesajını veren bu öyküyle öğrenci kendi deneyimlerini bulabilir. Bu da öğrencileri kendi deneyimlerinden yola çıkarak ders içerisinde diğer öğrencilerle iletişime teşvik eder.

Öykünün kurgusu ilgi çekicidir. Her zaman karşılaşılması mümkün olan sosyal ilişkiler ön plandadır. Olaylar arasında seri geçişler vardır. Bu durum, öğrencinin konuyu takip etmesini kolaylaştırıcı niteliktedir.

Öykünün anlamayı zorlaştıracak sanatlı ve ağır bir dili yoktur. Ağız özelliklerine yer verilmeyip İstanbul Türkçesi ile kaleme alınmıştır. Kısa cümlelerden oluşan diyaloglara yer verilmiştir. Soru ve ünlem cümlelerine sıklıkla rastlanır. Bu durum da öykünün akıcı bir anlatımının olmasına yol açmıştır. Mizahi cümlelerin kullanımı dikkat çekicidir.

6.1.2. Uygulama Örneği 1

Süre: 90dk.

Seviye: B2

Geliştirilmesi Hedeflenen Yazma Kazanımları¹:

- *Bir yazıda üzüntü, mutluluk, ilgi duyma gibi duyguları ifade eder.*
- *Kişisel yorum bildiren ifade ve kalıpları kullanır.*
- *İlgi alanına giren konularda kişisel görüş ve bakış açısını içeren sade bir metin yazar*

90 dakikalık bir blok ders içinde yazma dersinin işlenmesini kolaylaştırmak amacıyla öykü dört parçaya bölünmüştür. Öykünün ilk bölümü evde canı sıkılan öykü karakterinin durumunu anlatır. Öykünün ikinci bölümü ise eşlerin tartıştığı bölümü kapsayacak şekilde bölünmüştür. Öykünün üçüncü bölümü, tartışma sonucu evden ayrılan erkek karakterin dışarıda, tanımadığı insanlarla geçirdiği vakti anlatır. Öykünün dördüncü ve son bölümü ise erkek karakterin pişman olarak evine döndüğü ve eşiyle mutlu olduğu bölümden oluşur. Öykünün yukarıda belirtildiği şekilde bölünmesinde

¹ Tez boyunca bahsi geçen geliştirilmesi hedeflenen yazma kazanımları, Ankara Üniversitesi TÖMER'in *Yeni Hitit 2 Orta Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, Gazi TÖMER'in *Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)*, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinin *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı* ve Yunus Emre Enstitüsünün hazırladığı *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2* kitaplarından yazar tarafından derlenmiştir.

olayların başlaması ve ardından başka bir olayın başlaması durumları göz önünde bulundurulmuştur.

Yazma dersi içinde kullanılması planlanan uygulama örneğinin etkinliklerini bir tablo içinde göstermek mümkündür:

1. Yazma Öncesi Hazırlık Çalışmaları

- Etkinlik 1

2. Yazma Sırası Çalışmaları

- Etkinlik 1
- Etkinlik 2

3. Yazma Sonrası Çalışmaları

- Etkinlik 1

Yazma Öncesi Hazırlık Çalışmaları

Etkinlik 1
Sizce havuçlu pilavın tadı nasıldır? Bulutların içine uygun sıfatları yazalım.

Yukarıdaki etkinlikte öğrencilerden verilen bir yemeğe uygun tatlı, tuzlu, lezzetli, iğrenç vb. sıfatlar yazmaları beklenir. Bu etkinliğin yaklaşık 5 dakika içerisinde bitirilmesi planlanır.

Yazma öncesinde gerçekleştirilen *Etkinlik 1* ile öğrencileri konuya yakınlaştırmak amaçlanmıştır. Öykü öncesinde öğrencilerin öykü hakkında fikir edinmesini sağlayacak öğrenciyi iletişim ortamına çekici ilgi uyandırıcı konuşmalar yapılması tavsiye edilir.

Yazma Sırası Çalışmaları

Etkinlik 1'den sonra öyküde geçen olaylara ilişkin uygun resimler bulunup ders içinde kullanılması için kartlara basılır. 70 dakika sürmesi beklenen bu bölümde öykünün bölümlere ayrılmış şekli ve öyküye uygun resimler öğrencilere dağıtılır. Öğrencilerden resimlerin öyküye göre sıralaması istenir. Öykünün aşağıda belirtildiği gibi bölümlere ayrılmış şekli öğrencilere dağıtılır:

Bölüm 1

Havuçlu Pilâv Meselesi

YAĞMUR yağıyordu, pis pis yağıyordu. Bu havada ancak yapabilecek bir şey bulanların canı sıkılmazdı. Bense, gazetenin bilmecesini de çözmüş bulunuyordum. Bekârken pazarlar başka türlü geçirdi.

Karımı düşünmek istedim: Gençti, güzeldi, şimdi akşam yemeğini hazırlamağa çalışıyor ve henüz mutfak işlerinden hoşlanıyordu. Epey çalışmama rağmen, onu duygularımda canlandıramadım. Bu fena bir haldi. Ne yapmalı?

Radyoya gittim: Uzun dalga bomboştı, orta dalga da öyle... Uzun uzun esnedim.. kısa dalganın parazitleri arasından bir mucize çıktı: Bu nefes bir kemandı ve karımla, daha iki sevgili iken dinlediğimiz bir...

Her şey canlanıverdi... İçimde, kâinatı güzelleştiren, hayata mâna veren o büyülü heyecan belirmeye başlamıştı. Seslendim:

- Hurrem...

Körpecik sesini işittim:

- Efendim?

- Gelsene biraz, dedim.

- Ne var? diye sordu.

20 • *Yarın Diye Bir Şey Yoktur*

Ne var diye niçin soruyordu sanki? Ben onu güzel ve tatlı şeyleri paylaşmaktan başka ne için çağırırdım?

- Gel hele! dedim.

- Ama yemek yetişmeyecek sonra...

- Varsın, yetişmesin, diyecektim; fakata lüzûm kalmadı. Keman susmuş, bet bir ses, hiç sevmediğim bir dilden konuşmaya başlamıştı. Bana, içim boşalıverecekmiş gibi geldi. Mutfağa geçtim: Keman sesinin getirdiği ışıklı ve ılık havayı kaybetmek istemiyordum.

O, bir şeyler yapıyordu: Başımı bile çevirmeden, rastgele bir görüşle:

- Ne var? diye sordu.

- Hiç! dedim.

Bölüm 2

Masanın üstü karmakarışık: Bir tepside pirinç vardı; onu sabahleyin karşı karşıya ikimiz ayıklamıştık... Sabah hava güzeldi, gezmeyi tasarlamıştık... Ötede soyulmuş havuçlar duruyordu ve o, bana bakmıyordu bile...

- Ne düşünüyorum, bilir misin? dedim.

Umursamadan:

- Ne düşünüyorsun? dedi.

Dişlerimi sıktım. Birdenbire başını çevirerek:

- Ne yapıyorsun orada?

Diye bağırıldı.

Ekmek bıçağını almış, havuçlara hamle etmiştim.

Ben bunun farkında değildim, fakat istifimi bozmadan:

- Hiç! dedim. Pilâv için hazırlıyorum.

Bu esnada: "Demek havuçlar benden mühim.." diye düşünüyordum.

- Delirdin mi sen, Allah aşkına?

İşime daha dikkatle devam ettim. Biraz hırçınlaştı:

Havuçlu Pilâv Meselesi • 21

- Sonra bir işe yaramayacak havuçlar...

Oralı olmadım. Sesini biraz daha yükseltti:

- Sen bunu eğlence mi zannediyorsun?

O da, tıpkı benim gibi sakinleşiverdi:

- Demek havuçlu pilâv da oluyor?

İzah ettim:

- İnsanlar genellikle böyledir, yavrum. Bilmedikleri şeyleri asla olamazmış farzederler. İlim zihniyeti işte bununla mücadele eder!

Tavada yağ cızırdıyor, o beni ses çıkarmadan dinliyordu...

Havuçların en güzelini seçerek devam ettim:

- Sen şimdiye kadar, havuçlu pilâv görmediğin için bunu asla olamaz zannediyorsun...

- Peki, sen gördün mü?

Diye sordu...

Hayretle ona baktım. Sesim gayet sakindi:

- Hayır, dedim; fakat neden olmasın?

- Olsa ne çıkar? Sen, bildiğimiz pilâvı beğenmiyor musun?

- Bırak artık, eğlenmekse bu kadar kâfi...

Anlayışsızlığına acıyormuş gibi güldüm:

- Beğeniyorum, hem de çok beğeniyorum... Hatta daha da çok beğenebilirim, fakat bu ondan da daha çok beğenilecek pilâvı arayışıma engel olabilir mi?... Ben, yetinmemenin bir fazilet olduğuna inanıyorum. İnsanlığı bu hâle yükselten, bu fazilettir, ilmin anası bu fazilettir... Benim istediğim, bu faziletin mutfağımıza da girmesidir...

- Hayır! dedi. Ne o fazilet, ne de başka fazilet girebilir bu mutfağa... Bu mutfak sadece benimdir. Yani demek istiyorum ki, sen burada fazlasın, hem de çok fazlasın!...

Açık elâ renkli iri gözleri çakmak çakmaktı. Güzel kaşlarının arasında incecek bir çizgi belirmişti. Kısıtlı du-

22 • *Yarın Diye Bir Şey Yoktur*

dakları hafifçe titriyordu. Sesine korkunç bir tatlılık vere-
rek ilâve etti:

- Haydi, sen odana git, kitap oku, esne veya uzan!

Ve önlemesine fırsat veremeyecek kadar hızla, ama sükûnetimi bozmadan, pirinci maltızın üstündeki suya salıverdim, arkasından da havuçları boca ettim... Atıldı, fakat geç kalmıştı... Yanakları pençe pençe kızarmıştı. Bu haliyle ilk randevumuzdaki kadar güzeldi...

Ve bu öfkesini giderebilmek bana ilk aşk kadar tatlı gelecekti... Birdenbire kucakladım: Öptürmedi. Üstelik iki tane de tokat vurdu...

- Sana ne oluyor böyle kuzum? dedim.

Fakat dinleyen kim?

- Çık buradan., git diyorum sana... dedi.

- Şaşılacak şey! dedim. Buradan çıkayım da nereye gideyim?

O, bana evin dünya kadar geniş, uçsuz bucaksız olduğunu anlatmak istiyor; bense, belki de bunun doğruluğunu sezdiğim için, evde mutfaktan başka bir yer olabileceğini kabul etmek istemiyordum:

- Demek beni evden kovuyorsun? dedim.

- Bunu da nereden çıkardın?

Fakat izaha lüzum görmedim:

- Mademki öyle istiyorsun, peki... Beni bu kadar anlayışsız mı zannediyorsun?...

- Ya sen? Sen beni kendinden de budala mı zannediyorsun? Zaten bu sabahtan da belliydi... Sinemaya gidelim dedim, yağmuru bahane ettin... Tavla oynayalım dedim, okuyacağım dedin... Mademki istiyordun, niçin şimdiye kadar durdun? Seni tutan kim? Hadi ne duruyorsun vakit kaybetme...

Ona, gözlerimi kısarak bakarken, bıçağı küt diye masaya sapladım ve dışarı çıktım... Arkamdan tekrar:

- Git! diye bağırdı.

Bölüm 3

Yağmur, ne güzel çiseliyordu... Fakat insanlar, bana yabancı, bana aldırış etmeyen insanlar. Hâlbuki ben, meselâ şu kadını sevebilir, şu adamla pekâlâ dost olabilirdim, ama onlar geçip gidiyorlar, asla durdurulamaz bir tarzda geçip gidiyorlardı. Rastgele bir meyhaneye girdim: Büfenin önündeki taburelerden birine oturdum... Bir hamlede bütün şişeleri boşaltmak istedim.

Bir kadeh, bir kadeh daha, bir kadeh daha...

Yanımdakiler mutlu insanlardı; hele beriki, beni mutluluktan kolayca tiksindirebilirdi: Çocuklarından, karısından, binlerce liradan bahsediyor, halı isimleri sayıyordu. Büfeci ona votkası ile birlikte bir parça da limon getirdi. Adam limonu kadehe sıkmak için bir hayli uğraştı. Su yerine çekirdek çıkıyor, bu da beni çok eğlendiriyordu. Alay etmek için mükemmel bir fırsattı:

- Halıdan anlamam amma, beyefendi, dedim; şu elinizdeki limon olduğunu ilk görüşte söyleyebilirim...

24 • Yarın Diye Bir Şey Yoktur

Adam, bana tuhaf tuhaf bakarak:

- Limoncu musunuz? dedi.

O budala, bu sözdeki nükteyi asla kastetmemişti. Buna eminim. Fakat ben, gene de çileden çıktım:

- Evet, dedim. Limon üzerine ihtisas yaptım. İtalya'da, Torino'da... Okulun bahçesinde seksen yedi çeşit limon vardı!

Adamın gözleri açılıverdi:

- Seksen yedi çeşit mi?

- Pardon, dedim; acele ile yanlış söyledim; sadece yetmiş sekiz çeşit... Bakın isterseniz size isimlerini sayayım, ama ne lüzum var, değil mi? Çeşit çeşit limonlar, renkleri ayrı, şekilleri ayrı, tatları ayrı limonlar...

Büfeci de beni dinliyordu:

- Tatları ayrı limonlar da var mı? diye sordu.

Onu: "Sen işine bak" der gibi, şöyle bir süzerek:

- Siz bana bir porsiyon havuçlu pilâv getirin! dedim.

- Havuçlu pilâv mı?

- Sahi, dedim. Siz bilmezsiniz... Pilâki olsun!

Yanımdaki adam gözlerini bana dikmişti. Derin derin içimi çektim:

- Bu benim karımın, rahmetli karımın yemeğiymiş...

- Rahmetli mi dediniz?

Dik dik baktım:

- Bu, şaşılacak bir şey mi?

Adam kekeleydi:

- Hayır, estağfurullah! Gençsiniz de...

- O benden de gençti... Ve biz beş aylık evliydik...

Adam bana karşı bir kardeş kesilivermişti. Bu bana pek dokundu:

- Deli gibi severdik birbirimizi... Sonra havuçlu pilâv...

Gözlerim yaşardı. Garson pilâkiyi getirmişti. Fasulyelere kinle, nefretle bakarak:

- Ben artık yemek yiyemem ki! dedim.

Bölüm 4

Havuçlu Pilâv Meselesi • 25

Ağlıyordum.

Borcumu o adam ödedi. Sokağa beraber çıktık, beni gezdirmek, avundurmak istiyor, ısrar ediyordu. Sonunda hüznüm onu mağlup etti ve ben yalnız kaldım...

Eve, karıma doğru uçmak istiyordum. İçimde vicdan azabına benzeyen, fakat aynı zamanda çılgın bir neşeyi müjdeleyen bir şey vardı. Bir taksiye atladım.

Yatak odasına yıldırım gibi girdim. Onu omuzlarından tutarak, var kuvvetimle sarstım. Saçları dalgalanıyor, kurtulmak için çırpınıyor, fakat.. gülüyordu. Bıraktığım zaman:

- Sen çıldırmışsın, dedi.

Öptüm. Yüzünü buruşturdu:

- Sarhoş! dedi.

- Ben havuçlu pilâv isterim! Açım... dedim.

- Gel... dedi.

Mutfığa geçtik. Tabağı getirdi. Yarısından fazlasını yemişti. Gülerek:

- Biraz daha itina edilse fena olmayacak... dedi.

- Vakit bırakmadın ki! dedim.

Yukarıda belirtildiği şekilde öykü bölümlerini okuyan öğrencilerden resimleri öykü bölümlerine uygun şekilde sıralamaları beklenir. Aşağıda belirtildiği gibi etkinlik kâğıdı öğrencilere dağıtılır:

Etkinlik 1

Resimleri öykü bölümlerine göre uygun bir şekilde sıralayalım.

1

2

3

4

5

6

Okuma bittikten sonra öğrencilere resimlerin uygun sırayla yerleştirilebileceği başka bir kâğıt ve yapıştırıcı verilir. Resimlerin uygun sıraya göre dizilmesi her bölüm için istenir. Öykünün ilk bölümü için uygun sıralamanın resim 6, 9; ikinci bölümü için resim 8, 5, 7; üçüncü bölümü için resim 4, 1; dördüncü bölümü için ise 3, 2, 10 şeklinde olması beklenir.

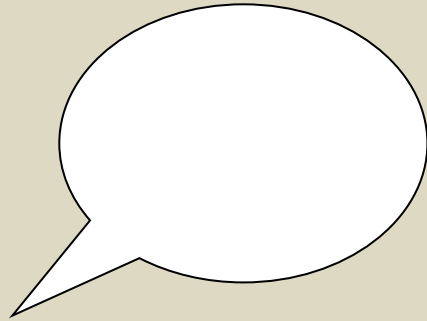
Etkinlik 2

Aşağıdaki ifadelerden yararlanarak bir paragraf oluşturalım.

1. Bölüm

Evde sıkıldığınız zamanlar oluyor mu? Böyle zamanlarda kendinizi nasıl hissediyorsunuz? Yandaki baloncığa yazalım.

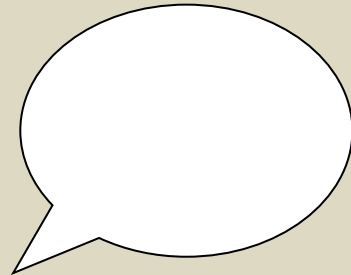
- canı sıkılmak
- uzun uzun esnemek

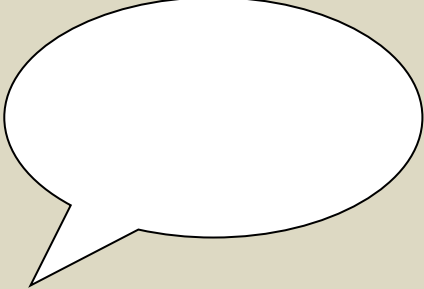

2. Bölüm

En son ne zaman sinirlendiniz? Sinirlendiğinizde nasıl tepki verirsiniz? Yandaki baloncığa yazalım.

- dişlerini sıkmak
- bağırarak
- hücum etmek
- sesini yükseltmek
- gözleri çakmak çakmak olmak
- tokat atmak
- sandalyeleri devire devire gitmek

<p>3. Bölüm</p> <p>Başkaları üzülünce siz de üzülür müsünüz? Yandaki baloncuğa yazalım.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • derin derin iç çekmek • gözleri yaşarmak
<p>4. Bölüm</p> <p>Hangi haber sizi çılgınca sevindirir? Sevince kendinizi nasıl hissedersiniz? Yandaki baloncuğa yazalım.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uçmak istemek • çılgın bir neşeyi müjdelemek

Öykünün ilk bölümünde öykü karakterinin *evde sıkıldığını, bunaldığını ifadeler* seçilmiştir. İkinci bölümünde *öfke belirten ifadeler*, üçüncü bölümünde *pişmanlık ve çaresizlik belirten ifadeler*, son bölümünde ise *mutluluk belirten ifadeler* seçilerek bir etkinlik kâğıdı oluşturulur. Öğrencilerden seçilen ifadelerden yararlanarak bir paragraf oluşturması beklenir. Bu etkinliğin 20 dakika sürmesi beklenir.

6.1.3. “Elli Kuruş”

Orhan Kemal’in “Elli Kuruş” öyküsünün yabancılara Türkçe öğretiminde beceri geliştirmeye yönelik kullanılmasının nedenlerini ilgi çekici konusu, dili ve içeriği başlıkları altında belirtmek mümkündür.

“Elli Kuruş”un konusunu geçim sıkıntısı çeken ve küçük yaşta çalışmak zorunda kalan bir çocuk oluşturur. Öykünün kurgusu dikkat çekicidir. Öyküde çarpıcı olaylar bulunur. Öykünün olay örgüsünün özeti şudur: Öykü anlatıcısı gazete satan çocuk ile tanışır. Parasızlıktan ilaç alamadığını öğrenince ona para vermek ister. Çocuk, parayı geri ödemek koşuluyla kabul eder ve taksitlerle parasını öder. Öykü anlatıcısı uzun süre çocuğu göremez. Çocuğun öldüğünü öğrenir. Çocuğun arkadaşı borcun geri kalanını ödemesiyle öykü sonlanır. Birbiriyle etkileşim içinde olan olaylar zinciri sayesinde öğrencinin konuyu merakla takip etmesi sağlanmıştır.

Hemen hemen herkesin yaşayabileceği türden bir hayatın betimlemesi vardır. Belirli bir dönemi anlatan tarihsel bir metin değildir. Genel geçer özelliklere sahiptir. Güncel bir toplumsal duruma yer verdiği için öğrenci bu öyküyle kişisel bir bağ kurabilir.

Dili sadedir. Yerel ağız kullanılmamıştır. Kısa cümlelerle öykünün dili akıcı hâle getirilmiştir. Öykünün geçtiği mekânda sosyal durum betimlemelerle anlatılmıştır. Olaylar zihinde canlandırılabilir niteliktedir ve somutlaştırıcı bir üslup kullanılmıştır. Bu da ders içinde öykünün işlenmesini kolaylaştırıcı bir özellik olarak karşımıza çıkar.

6.1.4. Uygulama Örneği 2

Süre: 90 dk.

Seviye: B2

Geliştirilmesi Hedeflenen Yazma Kazanımları:

- *Bir yazıda üzüntü, mutluluk, ilgi duyma gibi duyguları ifade eder*
- *Kişisel yorum bildiren ifade ve kalıpları kullanır.*
- *İlgi alanına giren konularda kişisel görüş ve bakış açısını içeren sade bir metin yazar.*
- *Olayları yazar.*
- *Bir konuyu önemli noktaları vurgulayarak ve destekleyici ayrıntılara yer vererek yazılı bir metin hâline getirir.*

Öykü iki parçaya bölünür. Öykünün ilk bölümü “gazete satan çocuğun” durumunu anlatır. Para kazanmak için gazete satmak zorunda kalan çocuk, hastalığa yakalanır. İyileşebilmesi için paraya ihtiyacı vardır. Öykü anlatıcısı, ilaçlarını alabilmesi için para verir. Bu parayı gazeteci çocuk karşılıksız almaz. Aldığı parayı ödeyebilmek için her gün gazete getirerek, borcunu ödemeye çalışır. Borcunu bitirmeye az kalmışken bir daha gazete getirmez. Öykünün ikinci bölümünü ise çocuğun neden gazete getirmediği üzerinedir. Yazma dersi içinde kullanılması planlanan uygulama örneğinin etkinliklerini bir tablo içinde göstermek mümkündür:

1. Yazma Öncesi Hazırlık Çalışmaları

- Etkinlik 1

2. Yazma Sırası Çalışmaları

- Etkinlik 1
- Etkinlik 2

3. Yazma Sonrası Çalışmaları

- Etkinlik 1

Yazma Öncesi Hazırlık

Öyküyü ders içinde yazma becerisi geliştirmeye yönelik kullanmadan önce öğrencileri konuya yakınlaştırmak amaçlı öykü hakkında genel bilgi verilir. Bu bölümün yaklaşık 10 dk sürmesi beklenir. Aşağıdaki etkinlik kağıdı tahtaya yapıştırılır.

Etkinlik 1

Fotoğraflardan hareketle aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Fotoğraflar neden siyah-beyaz renktedir?

.....

2. Fotoğraflarda neler dikkatinizi çekiyor?

.....

Etkinlik 1 ile bir zamanlar bu şekilde gazete satıldığı konusunda öğrencilere farkındalık kazandırılması amaçlanır. Siyah beyaz fotoğraflar kullanılarak günümüzde gazetenin bu şekilde satılmadığına değinilir.

Yazma Sırası Çalışmaları

Bölüm 1

İster lapa lapa kar, ister şarıl şarıl yağmur yağsın, isterse de bütün gecenin ayazından karlar dona kesmiş olsun, sabahın beş buçuğunda karanlıkları ürperten sesiyle sokağa girerdi:

“Gazete, havadiis!”

Sabahın dördünde yazı makinemin başına geçtiğim için, bu ses, bu kara, yağmura, ayaza kafa tutan bu canlı, bu pırl pırl ses beni yazı makinemin başında bulurdu. Gazete paralarını akşamdan masamın kıyısına koyduğum için, bekletmez, koşardım sokak kapısına. Gazetelerimi önceden hazırlamış olurdu. Uzatır, paraları alır, saymaya filan lüzum görmeden cebine atar, donmuş burnu buhar kazanı gibi tüterek uzaklaşırken, canlı, yaşam dolu sesiyle sokağı gene neşelendirirdi:

73

Haminnesi Tahtakale’de, tuzcuda çalışıyormuş. Annesinin eczaneden kazandığıyla kıt kanaat geçiniyorlarmış ama, şu son zamlar olmasa. Çaresiz, okulu beşten bırakıp annesiyle haminnesinin kazançlarına bir şeyler katabilmek, hiç olmazsa üç yaş küçüğüyle kendisinin okul masraflarını çıkarabilmek yolunu tutmuş, gazete satıcılığına başlamış.

“Okumak istiyorum ağabey. İlk’i, sonra orta’yı, daha sonra da liseyi bitireceğim. Liseyi belki de yatılı sınavını kazanıp parasız okurum. Ama mutlaka okuyacağım. Kardeşim de. Babamıza benzemeyeceğiz hiç. Kardeşim diyor ki, o zaman babam ihtiyar olur. Saçı sakalı ak pak, elleri titreye titreye gelir. Yalvarır. Acır mıyız?”

Mevsim bahara dönmüştü ama gene de çok soğuktu.

“Sen ne karşılık verdin kardeşine?”

Omuz silkti:

“Acımak lazım ama olmaz ki. Baba. Anneme sordum, canı çıksın, dedi. Haminnem ateş püskürdü. Fakat olmaz, dedim kardeşime. Annemle haminnemden habersiz...”

Sabahın erken saatinde kalkıp koşuyormuş gazete bayiine. Bayii ana baba günü. Kendi gibi o kadar çok okullu çocuk varmış ki, bayii gazetelerini nazla veriyormuş. Daha kötüsü de, gazeteleri alırken bayiye kaparo vermek!

“Babamın bir arkadaşı vardı, Sabir Bey Amca, ona gittim.

74

Annem duysa öldürdü. Hele haminnem! Ona da içerliyorum, varsa rahmetli kocası, yoksa rahmetli kocası. Kocası, yani dem, polis miymiş Atatürk devrinde, komiser mi? Karakalem bir resmi var haminnemde, kırpık bıyıklarıyla iriyarı bir adam. Babam zayıftı. Güya torunlar çokluk dedelerine çekerlermiş. Nerdee? Benim de, Şadan'ın da bileklerimiz ipince. İnsan bol bol yemezse, değil mi ağabey?"

Karne zamanı birkaç gün gelmedi. Meraklanmışım. Sınavlar sırasında olduğu için, belki de sınava hazırlanıyor demiştim. İyi düşünmüşüm. Geldi pırl pırl sesiyle, öksürüyordu:

"Kusura bakmayın ağabeyciğim. Dersleri hazırlıyordum. Gece yanlarına kadar çalışıp, sabahleyin de erkenden uyanmak fena yordu. İki gün aksattım. Dilber Hanım öksürük için bir ilaç yazdırdı ama, nerdee?"

"Niçin?"

"Beş yüz otuz kuruş be ağabeyciğim!"

Aklıma bir şey geldi:

"Ben sana bu parayı versem?"

İçlere çökük gözleri, fırlak elmacikkemikleri, solgun derisinin donukluğuyla yüzüme öyle bir baktı ki:

"Öksürük ilacını al diye..."

"Anladım ama, siz benim neyimsiniz? Karşılığında benden ne isteyeceksiniz?"

Kötüye yormuş olmasından korkmuşum. O:

"Babamın arkadaşı da bana para vermişti. Bayiye yatırdım. Sonra kazanıp götürdüm, almadı. Sende kalsın, dedi, yavaş yavaş makasladi da paralarını suratına fırlatıp..."

"Ben o maksatla vermek istemiyorum ki..."

"Belli olmaz. Babamın arkadaşı da sonradan, o maksatla değil yavrum, dedi. Ben senin baba dostunum. Bir daha evinin önünden geçmedim. Eski bayii de. Ne kötü insanlar var şu dünyada... Haminnem, aman yavrum, kendinize dikkat edin, diyor. Pöh... Onun demesine ne lüzum var? Çocuk muyum ben?"

Ona, gerekli beş yüz otuz kuruşu bir şartla vereceğimi söyledim:

"Şartım şu: Bunu, bana verdiğin gazetelerle ağır ağır ödersin. Oldu mu?"

Az önce öfkeden değişen hırçın yüzü yumuşamış, durulmuş, çocuksu hâlini almıştı:

"Şimdi oldu," dedi. "Demek siz..."

"Ben ne babanızın arkadaşı, ne de bayiyim. Benimki yardım. Bakıyorum okuma hırsı var içinde. Okuyup adam olma hırsı. Hoşuma gitti. Mesele bu..."

Gözlerini yüzüme çevirdi:

"Doktor olacağım ağabey!" dedi. "Bizim mahalledeki kör, total, inmeli, sızılıları tedavi edeceğim, hem de parasız!"

Parayı verdim. Aldı. Yıldırım gibi uzaklaştı. Sokağın başından sesi geldi:

"Gazete, havadiiis!"

“Öyküyü devam ettirelim” etkinliğinin yaklaşık 50 dakika sürmesi beklenir. Bu etkinlikten sonra öğrencilere öykünün kalan bölümü okutturulur.

Bölüm 2

Sakin herhangi bir trafik kazasında... Sanki gerçekten olmuş gibi içim parçalanıyor, hızla gelen bir taksi ya da bir hususunin altında kalmışçasına, kanlı bir insan yavrusunun her yanı kırılmış cesedi kafamda canlanıyordu.

Günler günleri, günler haftaları, haftalar da ayları kovaladı. Unutmuştum.

Bir başka çocuk getiriyordu gazetemi. Bu, ondan da cılız, ondan da üfürsen uçacak gibiydi. Onun da bir başka hikâyesi vardı çocuk omuzlarında taşıdığı.

Karların savrulduğu bir kış sabahıydı.

76

Yazı makinemin başına geçmiştim.

Şimdiye kadar hiç işitmediğim cılız bir çocuk sesi:

“Gazete, havadiiiiis!”

O muydu? Fakat hayır, olamazdı. Pek cılızdı. Pencereimin önünde durmuş, ısrarla vızıldayıp duruyordu:

“Gazete, havadiiiiis!”

Aşağı indim. Her günkü satıcıdan almıştım oysa gazetemi. Kapıyı açtım: Kısa pantolonlu, minnacık bir çocuk. Savrulan karlarla ıslanmış gazeteleriyle titreyip duruyordu.

“Ağabeyim, kusura bakmasın, dedi amca!”

“Ne bu?”

“Elli kuruş borcu kalmış size de...”

“Kendisi nerede?”

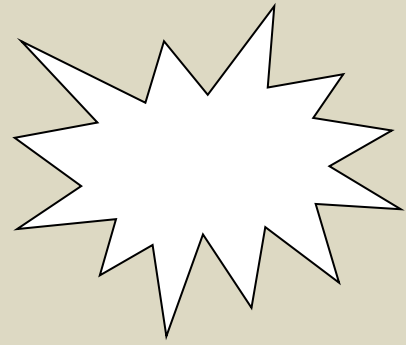
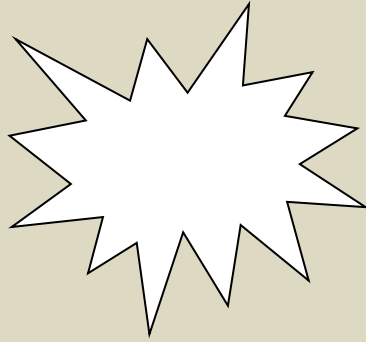
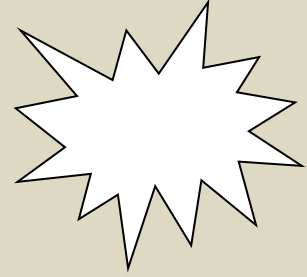
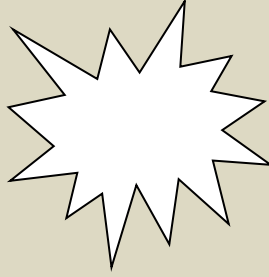
Ağlamadı, hiçkırmadı. Taş gibi, “Öldü,” dedi. “Dün Edirne-kapı’ya gömdük...”

Elli kuruşu uzattı. Sonra çekip giderken:

“Gazete, havadis!”

Etkinlik 2

Öykünün başlığını tahmin edelim. Tahminleri aşağıdaki şekillerin içine yazalım.

Bu etkinliğin yaklaşık 30 dakika sürmesi beklenir.

6.1.5. “Piyango Bileti”

Orhan Kemal’in “Piyango Bileti” öyküsünün yabancılara Türkçe öğretiminde ders içi alıştırmalarda kullanılması öykünün konusuyla yakından ilişkilidir. Konusu gereği piyango herkesin ilgisini çekebilecek, kendisini öykü karakterinin yerine koyarak derse katılımını sağlayabilecek bir öyküdür.

Kahramanın elinde piyango biletiyle eve gelmesi öykünün başlangıcını oluşturur. Öykü kahramanı ile eşinin piyango biletine büyük ikramiye çıkarsa ne yapacaklarını tartıştıkları bölümlere yer verilmiştir. Zengin olma ümidiyle düşler peşinde koşan bir ailenin hayatından kesit anlatıldığından konusu itibariyle evrensel özellik taşır. Hemen hemen herkesin zengin olma hayalleri kurduğu varsayımı kabul edilirse öykünün ders içi etkinliklerde kullanılması öğrenci açısından da öğretmen açısından da ilgi çekici bir durum oluşturur.

Öykünün sade ve yalın bir dili vardır. Yoruma gerek duyulmayan yerel ağız özelliklerine yer verilmeyen net cümlelere yer verilmiştir. Öyküde olayların geçtiği mekân evdir. Bir ailenin zengin olma hayalleri kurduğu durumların anlatıldığı bu öyküyle aile yaşantısına dikkat çekmek mümkündür. Böylelikle öğrencinin hedef dilin kültürünü yansıtan sosyal yaşantıyla karşılaşması sağlanmış olur.

6.1.6. Uygulama Örneği 3

Süre: 90dk.

Seviye: B2

Geliştirilmesi Hedeflenen Yazma Kazanımları:

- *Kişisel yorum bildiren ifade ve kalıpları kullanır.*
- *İlgi alanına giren konularda kişisel görüş ve bakış açısını içeren sade bir metin yazar.*
- *Olayları yazar.*
- *Karmaşık bir konuyu ana hatlarını çizip önemli noktalarına değinerek özetler.*
- *Bir tasarlama yapar. Bunu sınıfta sunar.*

“Piyango Bileti” öyküsünün ders içinde ele alınmasını kolaylaştırmak için öykü iki parçaya bölünür. Öykünün ilk bölümü kahramanın piyango biletiyle eve girmesiyle başlar, İstanbul’a gitme hayalleri kurmasıyla son bulur. İkinci bölümünü öykü kahramanı ve ‘eşinin’ para için yaptıkları tartışma oluşturur. Yazma dersi içinde kullanılması planlanan uygulama örneğinin etkinliklerini bir tablo içinde göstermek mümkündür:

1. Yazma Öncesi Hazırlık Çalışmaları

- Etkinlik 1

2. Yazma Sırası Çalışmaları

- Etkinlik 1
- Etkinlik 2

3. Yazma Sonrası Çalışmaları

- Etkinlik 1

Yazma Sırası Çalışmaları

Öykünün ilk bölümü öğrencilere okutulur. Daha sonra yazma sırası etkinliğine yer verilir.

Bölüm 1

Adam eve neşeyle geldi. Pirelenen kadın, “Hayrola,” dedi.
 “Bu neşenin sebebi ne?”
 Adam yalnız neşeli değil, dalgındı da.
 Kadın sinirli bir sabırsızlıkla üsteledi:
 “Sana söylüyorum!”
 Uykudan uyanırcasına baktı karısına.
 “Ne?”
 “Bu neşenin sebebi?”
 Adam, “Hiç,” dedi.
 “Nasıl hiç?”
 Bunu da duymadı adam, masaya geçti. Yemek hazırды, başladılar. Kadın gözücuyla adama bakıyor, her günün aksine neşesin-

143

den anlamlar çıkarmaya çalışıyordu. Aklına bin türlü şey gelmiyor değildi. Her gün asık yüzüyle evine kambur kambur dönen adamda bugün değişik bir şeyler olmalıydı.

Adam birden elindeki çatalı bırakıp iskemlesinde doğruldu.

“Ah canına yandığının...”

Karısına yemyeşil, pırl pırl gözlerle bakıyordu gülümseyerek. Konuşmuyor, “Ah canına yandığının...”ın ardını getirmiyordu.

Sabri taşan kadın sordu:

“Ne var? Ne oluyorsun?”

“Çok değil, on beş bine de razıyım. Bir on beş bin beni en azından on yaş gençleştirebilirdi!”

Kadının yüreği oynadı.

“Ne on beş bini?”

“Bir piyango bileti aldım da...”

“Peki?”

“Bir on beş bin vururse diye düşünüyorum...”

Kadın ferahladı.

“İlahi Necdet. Ben de sanmıştım ki...”

Adam karısının ne sanmışlığı üzerinde durmadı.

Etkinlikten sonra öğrencilere öykünün kalan bölümleri okutulur.

Bölüm 2

Kadın şaştı.
 “Yani İstanbul’da mı otururuz demek istiyorsun?”
 “Elbette...”
 “Ne yaparsın orda?”
 “Ne yapmam ki? Küçük, güzel bir lokanta mesela...”
 Kadın şöyle bir düşündü.
 “Hayır,” dedi. “Buradaki işini hemen tasfiye etmene razı değilim. Daireden on beş gün ya da bir ay izin alırsın, gider bakarsın duruma, ondan sonra...”
 “Aaaaam sen de. Elime on beş bin geçecek de ben hâlâ bu pis heriflerin ağızlarının kokusunu mu çekeceğim?”

144

Kadın telaşlanmıştı.
 “Beni dinle Necdet. Eline para geçerse...”
 “Evet?”
 “Çarçur edersin!”
 Kızdı.
 “Tuhaf tuhaf konuşma. Sanki bundan önce elime toplu para geçmiş de çarçur etmişim gibi...”
 “Etmedin ama edebilirsin. Elin çok açık. En iyisi...”
 Ardını getiremedi. Kocasını öfkelenir miydi acaba? Adamsa, “en iyisi”nin ardını bekliyordu merakla.
 “Evet, en iyisi?”
 “On binini...”
 “Evet?”
 “Bankaya, benim adıma yatalım. Beş binile de üstümüzü başımızı düzelim! Benim iç çamaşırları adamakıllı eskidi. İskarpinlerimin topukları yamuldu, yanları patladı. Mantom dersene...”
 “Benim? Benim ya?”
 “Benimki seninkinden berbat. En iyisi bir top patiska alırsın. Sağlam, taş gibi patiskalar var. Sonra hiç olmazsa yarımşar düzine ten fanilasın!”
 “Bana da iyi kumaştan fiyakalı bir takım kostüm, hatta iki takım. İki çift iskarpin, altı gömlek. Gömlekler ne kadar çok olursa o kadar fazla dayanır!”
 “Elbet elbet... Aynı fikirdeyim. Mesela benim üç mantom olsa... değil mi?”
 “Kostümlerimin gri, lacivert, kahverengi falan olmasını isterdim... Gömlekler poplin, iskarpinler... Hem biliyor musun? İstanbul’a vapurla gideriz. Alırsın bir kamara, oooh. Püfür püfür deniz. İzmir’de de birkaç gün kalırdık...”
 “Birkaç gün çok. Bir gün yeter!”
 “Yeter, olur mu? Bir günde insan yol yorgunluğundan sıynlıp da etrafı doğru dürüst göremez bile. Birkaç gün şart!”
 “Bana kalırsa İzmir’e uğramaya hiç lüzum yok!”

145

“Niçin?”

“Fuzuli masraf. Atlarız trene, ikinci mevkiyle çarçabuk varırız. İstanbul olduktan sonra İzmir’e ne lüzum var. Haa... onu da peşin söyleyeyim: İstanbul’a gidince istediğim gibi boyanmama karışmazsın artık, değil mi?”

“Ölçüyü kaçırmamak şartıyla...”

“Pahalı rujlar var, ondan iki tüp alır atarım sandığın dibine, dursun, değil mi?”

Yemek yendi, sofradan kalkıldı. Adam yatak odasına geçti, karyolaya sırtüstü uzandı. Bir sigara yaktı, gözlerini tavana dikti.

Kadın softayı kaldırdıktan sonra bulaşıkları da çabucak yıkayıp kocasının yanına geldi, karyolanın bir kıyasına ilişti.

“Ya da rujlar iki değil bir olsun,” dedi. “Masrafa lüzum yok. Üç manto da fazla, iki yeter. Birini kostüm tayyör yaptırınız...”

Adam, “Lokantadan çok, kahve daha iyi olur gibime geliyor,” dedi. “Günde üç dört yüz marka yapan bir kahve... Çünkü yemekler satılmazsa bayatlar. Oysa kahve, çay?”

“Bu fikrim doğru, değil mi?”

“Hangi fikrin?”

“İki manto, bir tayyör.”

“Doğru. Benim fikrim nasıl?”

“Hangi?”

“Lokanta yerine kahve?”

Kadın karyoladan kalktı.

“Bir şey söyleyeceğim ama...”

“Evet?”

“Kızacaksın!”

“Kızmam.”

“Kızarsın!”

“Kızmam, dedim!”

“Sen memurluklarda pişmiş insansın. Ne lokantacılık yapabilirsin, ne de kahvecilik. Sonraa...”

“Sonra?”

“Lokantacılık, kahvecilik...”

Adamın tepesi attı.

“Basit, hatta bayağı işler, değil mi? Bakıyorum, burnun gene Kafdağı’na çıktı. Amma da etiket meraklısıymışsın yahu! Beş yüz liralık bir memur karısı olmayı, birkaç bin liralık bir esnaf karısı olmaya tercih ediyorsun!”

“Evet. Esnaf karısı olmaktan öğreniyorum!”

Adam hınçla baktı. Bağırıp çağırmaya hazırlanıyordu ki, kadın, “Onu bunu bırak da,” dedi, “paralar bankaya kimin adına yatacak?”

Adam sertçe, “Elbet benim,” dedi.

“Yaa, senin demek?”

“Benim!”

“Ben neciyim bu evde?”

“Neci olursan ol. Bir evin parasının, o evin erkeğinin emrinde olmasından daha tabii ne olabilir?”

“Yoo. Hiç de tabii değil. Senin bana güvenin olsa, peki karcığım, senin adına yatsın dersin!”

Adam ne şöyle dedi, ne böyle.

Kadın buna da içerleyerek odadan çıktı, öbür odaya öfkeyle gitti, pencerenin önünde sinirli sinirli durdu, karanlıklara bakmaya başladı. Kocasının ne şöyle ne de böyle dememesi karısına gerçekten de güveni olmamasından başka neyi gösterirdi? Demek kocası güvenmiyordu? Niçin? Niçin güvenmiyordu? Başkasıyla mı konuşuyordu yoksa? Peki, kiminle?

Çılgın bir öfkeyle kocasının yanını tuttu. Bağırıp çağırarak, kıyametleri koparacak, gerekirse işi ayrılmaya kadar vardırıacaktı. Bu mesele bu akşam, evet bu akşam çözümlenmeliydi!

Tek söz etmesine kalmadı, adam, “Evet evet, kahve!” diye karyolada doğruldu.

Sonra ayağa kalktı, karısını kucakladı, öptü.

Kadının bütün öfkesi silinivermişti. Gene de, “Para bankaya kimin adına yatacak?” diye üsteledi.

Adam üzerinde durmadı.
“Canım, senin adına yatsın bakalım. Ayrı gayrımız mı var?”
Kadının içinde bir ferahlama, ela gözlerinde sevinç şimşekle-
ri... Kocasının boynuna sarıldı.
“Canım benim, şeker kocacığım benim. Ben de sanmıştım
ki...”
“Ne sanmıştın?”
“Bırak. Nasıl düşünebildim senin hakkında onları?”
“Ne düşündün?”
“Hiç, hiç.”
“Şekerim!”
“Bir tanem!”
“Elmasım...”
“Pırlantam...”

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ekonomik, ticari, teknolojik gelişmeler sonucunda yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye talep artmıştır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin taleplerini karşılamak için ülkemizde ve yurtdışında üniversiteler, özel kurslar, Yunus Emre Enstitüsü birimleri Türkçe öğretimi/öğrenimi alanında çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışma, alandaki çalışmalara katkı sağlayabilmek, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen öğrencilerin taleplerini karşılayabilmek ve yabancılara Türkçe öğretimi alanında çalışan veya çalışmak isteyen araştırmacılara yardımcı olabilmek düşüncesiyle hazırlanmıştır.

Yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisi kazanımının diğer becerilerin kazanımına göre daha zor olduğundan hareketle çalışmanın temel noktası, yazma becerisinin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen öğrenciye nasıl kazandırılabileceği üzerine oluşturulmuştur. Öğrencilerin yazma becerisi gelişimine olumlu katkı sağlayabileceği düşüncesiyle yazınsal ve özgün metin türlerinden öykü türü seçilmiştir. Öykülerin ders içi uygulamalarda yazma becerisi geliştirmede nasıl kullanıldığını belirlemek için yabancılara Türkçe öğretiminde en çok kullanılan Ankara Üniversitesi TÖMER'in *Yeni Hitit 2 Orta Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, Gazi TÖMER'in *Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)*, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı* ve Yunus Emre Enstitüsü'nün hazırladığı *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2* kitapları incelenmiştir. Çünkü yabancılara Türkçe öğretiminde metinlerin uygulama örnekleri çoğunlukla müfredattaki ders kitapları aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. İncelediğimiz yabancılara Türkçe öğretim kitaplarında toplamda sadece 6 öyküye yer verildiği görülmüştür. Bu öyküler ise özgün hâllerıyla kullanılmamıştır. Ya seviyeye göre sadeleştirilmiş ya da özetlenmiş bir şekilde kitaplarda yer almaktadır. Bu sebeple çalışmada alandaki bir eksikliği gidermek amacıyla öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek için metin türü olarak öykü kullanımına yer verilmiştir. Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan müfredat kitaplarında yazma etkinliklerinde öykü türünün kullanılmaması nedeniyle yazınsal ve özgün metinlerden öykü türünün yazma becerisi geliştirmede nasıl uygulanabileceğine dair uygulama örnekleri hazırlanmıştır.

Bu doğrultuda, çalışmanın ilk bölümünde öncelikle yabancı dilde yazma becerisi hakkındaki teorik bilgiler alan yazınındaki çeşitli araştırmacıların görüşleri doğrultusunda ele alınmıştır. Yabancı dilde gerçekleştirilen yazma eğitiminin ana dildeki yazma ve okumadan farklı olduğu vurgulanarak yabancı dilde söz konusu becerileri geliştirmek için neler yapılabileceği incelenmiştir. Yabancı dil öğrencisi için yazma becerisi kazanmanın neden zor olduğuna, bu zorlukları aşmak için ders içinde yazma becerisi geliştirmek için yazma öncesi, yazma sırası ve yazma sonrası etkinliklerine yer verilmesi uygun görülmüştür.

Yabancı dil öğretiminde yazma becerisini ele alan bölümden sonra çalışmanın bu bölümünde yazma becerileri geliştirmede kullanılacak metinler “Yabancı Dil Öğretiminde Metin Kullanımı” başlığı altında ele alınmıştır. Metin türleri hakkında teorik bilgilere yer verdikten sonra metin türlerinden özgün ve yazınsal metin kullanılması gerektiğine vurgu yapılmıştır.

Yabancı dil öğretiminde temel dil becerileri geliştirmeye yönelik kurma, özgün ve sadeleştirilmiş metin kullanımının tartışılan bir konu olduğuna, bu metinlerin beceri geliştirmeye yönelik kullanımının olumlu ve olumsuz yönlerine ilgili bölüm başlıklarında değinilmiştir. Bu çalışmada yabancı dil öğretiminde sadeleştirilmiş metin kullanımı yerine ana dili konuşurları için oluşturulmuş özgün metin kullanımının gerekliliği vurgulanmıştır. Hedef dili öğrenen öğrencinin gerçek dille, o dilin ait olduğu kültürle ilişki kurmasını kolaylaştıracağından özgün metinlerin tercihi öncelenmiştir. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplarda özgün metin kullanımına ve yazınsal metin kullanımına yeterince yer verilip verilmediğini inceleyebilmek için “Yabancı Dil Olarak Türkçe B2 Düzeyi Ders Kitaplarında Öykü Kullanımı ve Yazma Etkinlikleri” bölümüne yer verilmiştir. Bu bölümde yapılan incelemelerin sonucunda kitaplarda toplam 147 metin yer almasına rağmen bunlardan sadece 6’sının öykü olduğu görülmüştür. *Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 (Orta Düzey)* kitabında yazınsal metin türleri içerisinde sadece bir öyküye yer verilmiştir. Bu öykü ise özgün haliyle değil özetlenmiş şekliyle kitapta yer almıştır. Aynı şekilde *Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe* kitabında bir öykü bulunmaktadır. Bu öykü ise Türk kültürünü yansıtan bir metin değildir. *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2* kitabında ise hiç öyküye

yer verilmemiştir. Öykü kullanımına en çok Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 kitabında yer verilmiştir. Bu kitaptaki metinlerin dördünün öykü olduğu tespit edilmiştir. Tüm bu değerlendirmeler ışığında öyküye ders kitaplarında yeterince yer verilmediği görülmüştür.

Çalışmada yazınsal metinlerden öykünün yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazma becerilerinde kullanımının daha elverişli olduğuna vurgu yapılmıştır. Öykülerin neden tercih sebebi olduğuna dair alan yazınındaki uzmanların görüşlerine yer verilmiştir. Uygulama bölümü için seçilen öykülerin bu kapsamda değerlendirmeleri yapılmıştır.

Çalışmanın uygulama bölümünde kullanılmak üzere söz konusu değerlendirmeler ışığında Tarık Buğra'nın "Havuçlu Pilav Meselesi", Orhan Kemal'in "Piyango Bileti" ve "Elli Kuruş" öyküleri seçilmiştir. Söz konusu öykülerin seçilme nedenleri belirtildikten sonra öykülerin hangi düzeyde yazma becerisi geliştirmede kullanılacağı belirtilmiş ve dil düzeyi olarak B2 seviyesi belirlenmiştir.

Çalışmanın uygulamalı örnekler sunduğu "Sınıf İçi Etkinliklerde Kullanılacak Öykü Örnekleri" bölümünde öykülerle yazma becerisi geliştirmeye yönelik örnek ders planlarına yer verilmiştir. Çalışmada yer alan teorik bilgilerin desteklenmesi için yabancı dil öğretiminde yazma becerisinin öykülerle geliştirilmesinin ders içi etkinliklerle mümkün olduğu savunulmuştur.

Bir öykünün derste uygulanabilmesi için öncelikle ders içi kullanıma uygun olması gerektiği düşünülmüştür. Bu doğrultuda sınıf içi etkinliklerde yabancı dil öğretiminde öykü seçim ölçütleri göz önünde bulundurularak seçilmiş öykülerin öğrencilerin dilbilgisi ve söz varlığı düzeylerine uygun olmasına özen gösterilmiştir. B2 düzeyindeki bir öğrencinin bilmesi gereken söz varlığı, dilbilgisi yapıları yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kaynak ders kitaplarından elde edilmiştir.

Düzeğe uygun bir biçimde seçilen öykülerle öğrencilerin yazma becerisinin geliştirilip geliştirilmediğini sınamak amacıyla iletişimsel yöntem ön planda tutularak uygulama örnekleri oluşturulmuştur. Sınıf içinde kullanılan öyküler için bir plan belirlenmiş ve bu plan doğrultusunda ders işlenmiştir. 45 dakikalık derslerde öğrencilerin dikkatini dağıtmayacak şekilde öykülerin işlenebilmesi için öyküler olay ve kurgu yapıları göz

önünde bulundurularak parçalara ayrılmıştır. Öykülerin bir ya da iki ders saatinde işlenebilecek uzunlukta olmasına dikkat edilmiştir.

Yazma becerisi geliştirmek için ders içinde ele alınan öykülerle etkinlik hazırlarken yazma öncesi etkinliklere, yazma sırası etkinliklere ve yazma sonrası etkinliklere yer vererek öğrenciyi derse motive etmek amaçlanmıştır.

Alanda yapılacak diğer çalışmalara ilham verebilmek için bu çalışmaya aşağıda belirtilen öneriler getirmek mümkündür:

1. Öykülerle yazma becerisi geliştirmek için oluşturulan sınıf içi etkinlikler bu şekilde yabancılara Türkçe öğreten kaynak kitaplara eklenebileceği düşünülmektedir.
2. Çalışmanın kısıtlı sürede gerçekleştirilmesi nedeniyle öyküler ders içi etkinliklerde uygulanamamıştır. Bu sebeple hazırlanan örnek ders planlarının da öğrenci gruplarına uygulanması, öğrenciler için faydalı olup olmadığı sınılanması gerekmektedir.
3. Öyküleri sadece yazma becerisi geliştirmeye yönelik kullanmayla sınırlandırmamalı, konuşma, dinleme ve okuma becerileri geliştirmeye yönelik de ele almak gerekmektedir.
4. Öyküleri sınıf içi etkinliklerle öğrenci gruplarına uyguladıktan sonra anket çalışması yapılabilir.
5. Bu çalışma, B2 düzeyindeki öğrencilere yönelik hazırlanmıştır. Sadece B2 düzeyi için değil tüm dil düzeylerine uygun çalışmalar yapılabilir.

Sonuç olarak bu çalışmada, “Havuçlu Pilav Meselesi”, “Piyango Bileti”, “Elli Kuruş” öykülerinin B2 düzeyine uygun yazma becerileri geliştirmeye yönelik sınıf içinde kullanımları ele alınmıştır. Dil öğretiminde iletişimsel yöntemlere önem verilmiş ve bu doğrultuda sınıf içinde kullanılmaya hazır etkinlikler oluşturmaya özen gösterilmiştir.

8. KAYNAKÇA

- Açık, F. (2008). Türkiye'de Yabancılara Türkçe Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi*. KKTC. 1-11.
- Adıyaman, A. (2011). İletişimsel Yöntem Işığında Yazınsal Bir Tür Olan Kısa Öykü İle Yaratıcı Çalışma Biçimleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü.
- Akay, C. ve Yelken, T. Y. (2008). İngilizce Dersinde Okuma-Yazma Becerilerinin Kazanılmasında Oluşturmacılık Temelli Sosyal Etkileşim Modelinin Etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (2), 189-202.
- Akyol, H. (1999). Hikaye Haritası Yöntemiyle Metin Öğretimi. *Milli Eğitim Dergisi* (142).
- Akyol, H. (2010). *Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Arak, H. (2012). *Yabancı Dil Öğretiminde Edebiyatın Yeri*. Ekim 31, 2015 tarihinde egitim.erciyes.edu.tr:
http://egitim.erciyes.edu.tr/~arak/3.TurkceOgreniyorum.com/27-31Ocak2014TR_EgiticilerSemineri/Makaleler/YabanciDilOgretimindeEdebiyatınYeri2012-Harak---.docx adresinden alındı
- Aygüneş, M. (2007). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretilmesinde Okuma Becerisi Geliştirme Yolları. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir.
- Bakan, H. (2012). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metin Dilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Bir Sadeleştirme Denemesi: Sait Faik Abasıyanık, "Meseret Oteli". (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Biçer, N., Çoban, İ. ve Bayır, S. (2012). Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Karşılaştığı Sorunlar: Atatürk Üniversitesi Örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (29).
- Bölükbaş, F. (2011). Arap Öğrencilerin Türkçe Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 6 (3), 1357-1367.
- Bölükbaş, F. ve Keskin, F. (2010). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metinlerin Kültür Aktarımındaki İşlevi. *Turkish Studies*, 5 (4), 221-235.
- Buğra, T. (2013). Havuçlu Pilav Meselesi. *Yarın Diye Bir Şey Yoktur*. İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş.

- Cevher, N. (1997). Yabancı Dil Öğretiminde Yazınsal Bir Tür Olarak Öykünün Önemi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Cıbaroğulları, F. (2007). Edebi Metinlerin Yabancı Dil Fransızcanın Öğretiminde Kullanımı. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Crossley, S. A., Allen, D. ve Mcnamara, D. S. (2012). Text Simplification and Comprehensive Input: A Case for Intuitive Approach. *Language Teaching Research*, 16 (1), 89-108.
- Çakır, G. (2014). Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Özgünlük ve Kurgu'nun Yeri ve Önemi. *Route Educational ve Social Science Journal*, 1 (1), 93-103.
- Çakır, İ. (2010). Yazma Becerisinin Kazanılması Yabancı Dil Öğretiminde Neden Zordur? *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 165-176.
- Demirel, Ö. (2012). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dilidüzgün, Ş. (1995). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazınsal Metinler. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) . İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Durmuş, M. (2013). İkinci/Yabancı Dil Öğretiminde Özgün ve Değiştirilmiş Dilsel Girdi Üzerine. *Turkish Studies*, 8 (1), 1291-1306.
- Er, A. (2005). Yabancı Dil Öğretiminde "Okuma". *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* (12), 208-218.
- Er, K. O. (2006). Yabancı Dil Öğretim Programlarında Kültürün Etkileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* , 39 (1), 1-14.
- Fırdevs, G. (2007). *Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Göçer, A. (2015). Süreç Temelli Yazma Yaklaşımının Grup Çalışması Tekniğiyle Uygulanabilirliği ve Etkililiği. *International Journal of Language Academy*, 3 (2), 14-36.
- Gün, M. (2013). Bilişsel Yaklaşım (Cognitive Approach). *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker. 107-109.
- Günay, D. (2003). *Metin Bilgisi*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Güneş, F. (2011). Dil Öğretim Yaklaşımları ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (15), 123-148.

- Güneş, F. (2013). Türkçe Öğretiminde Metin Seçimi. *Anadili Eğitimi Dergisi*, 1 (1), 1-12.
- Güneyli, A. (2016). Kıbrıslı Türk Öğrencilerin Yazma Kaygısı Düzeylerinin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 41 (183), 163-180.
- Güzel, A. ve Barın, E. (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Ankara: Akçağ.
- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı B2*. (2016). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi.
- Karasakaloğlu, N. ve Bulut, B. (2012). Kurmaca Metinlerin Eleştirel Okuma Becerisini Geliştirme Aracı Olarak Kullanılması. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* (33), 95-109.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karatay, H. (2013). Süreç Temelli Yazma Modelleri: 4+1 Planlı Yazma ve Değerlendirme Modeli. *Yazma Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi. 21-40.
- Keskin, F. ve Okur, A. (2013). Okuma Eğitimi. *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker. 293-308.
- Khatib, M. (2011). Some Recommendations for Integrating Literature into EFL/ESL Classrooms. *International Journal of Linguistics*, 1 (1), 258-263.
- Kırmızı, B. (2007). Almanca'nın Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Şiirin İşlevi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Koutsompou, I. V. (2015). The Use of Literature in the Language Classroom: Methods and Aims. *International Journal of Information and Education Technology*, 5 (1), 74-79.
- Köse, B. (2008). Yabancı Dil Olarak Fransızca'nın Öğretiminde Yazınsal Metinlerin Seçimindeki Ölçütler ve Eğitsel Uygulamalara Yönelik Görüşler. (Yayımlanmış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Krashen, S. (1985). *The Input Hypothesis: Issues and Implications*. Addison-Wesley Longman Ltd.
- Kudat, C. (2007). Yabancı Dil Öğretiminde Yazınsal Metin Kullanımı. *Yabancı Dil Eğitimi Bölümlerinde Edebiyat Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Language Policy Unit, Council of Europe. (2002). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Strasbourg: Council of Europe.

- Lee, W. Y. (1995). Authenticity Revisited: Text Authenticity and Learner Authenticity. *ELT Journal*, 49 (4), 323-328.
- Logie, N. N. (2004). Yabancı Dil Öğretiminde Kültürel Becerinin Oluşturulmasının Önemi ve Budunbilimsel Boyut. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi* (1), 173-180.
- Lüleci, M. (2011). 'Gerçek'leşsek de mi, öğretsek? Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Otantik Malzeme. *III. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü ve Türk Dil Kurumu Yayınları. 541-553.
- Oral, G. (2008). *Yine Yazıyoruz*. Ankara: Pegem.
- Özcan, M. (2015). *Yabancı Dil Öğretimi İçin Öykü Kullanımı*. 12.04.2015 tarihinde newwsa: http://www.newwsa.com/download/gecici_makale_dosyalari/NWSA-4001-1-1.pdf adresinden alındı.
- Özkul, G. (2007). Readers Emotional Involvement In Reading L2 Short Stories. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pardede, P. (2011). Using Short Stories to Teach Language Skills. *Journal of English Teaching*, 1 (1), 14-27.
- Polat, T. (2006). Okur Odaklı Yaklaşımla Yazın Eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi* (139), 18-23.
- Sapıtmaz, S. (2005). Teaching English As A Foreign Language Thorough Literature. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Swaffar, J. K. (1985). Reading Authentic Texts in a Foreign Language: A Cognitive Model. *The Modern Language Journal*, 1 (69), 15-34.
- Şenöz, C. A. (2005). *Dilbilim: Metin Dilbilim ve Türkçe*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Tabak, G. ve Göçer, A. (2013). 6-8. Sınıflar Türkçe Dersi Öğretim Programının Ürün ve Süreç Odaklı Yazma Yaklaşımları Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14 (2), 147-169.
- Tağa, T. ve Ünlü, S. (2013). Yazma Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir İnceleme. *Turkish Studies*.
- Tapan, N. (1989). Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Özgün Metinlerin İşlevi. *Dilbilim* (VII), 184-192.

- Temizkan, M. (2012). Metin Temelli Dil Bilgisi Öğretimi ve Uygulamaları. *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi. 129-153.
- Temizkan, M. ve Atasoy, A. (2014). Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Hikaye Türündeki Metinlerin Üst Yapı Açısından Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3 (3), 210-237.
- Temizkan, M. ve Yalçınkaya, M. (2013). İlköğretim 6. 7. 8. Sınıf Türkçe Öğretmenlerinin Yaratıcı Yazma Etkinliklerini Uygulama Durumları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* (20), 70-91.
- Tiryaki, E. N. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi. *Anadil Eğitimi Dergisi*, 38-44.
- Tok, M. (2012). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Akademik Yazma Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Uygulamalı Bir Çalışma. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Çanakkale: Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.
- Uslu, Z. ve Uyanık, A. (2013). Almanca Öğretiminde Yazınsal Metin Çevirisinin Yeri. *Turkish Studies*, 8 (4), 1407-1422.
- Ülker, N. (2007). Hitit Ders Kitapları Örneğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Sürecine Çözümleyici ve Değerlendirici Bir Bakış. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ünal, D. Ç. (2005). Yabancı Dil Öğretiminde Edebi Metinler: Yenilikçi Yaklaşımlara Geçiş Süreci ve Gerekçeler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (29), 203-212.
- Ünal, D. Ç. (2005). Yabancı Dil Öğretiminde Edebi Metinler: Yenilikçi Yaklaşımlara Geçiş Süreci ve Gerekçeleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (29), 203-212.
- Ünsal, G. (2008). Yazma Öğretimi. *Dil Dergisi*, 46-60.
- Yalçınkaya, Z. (2011). The Use Of Literary Texts In Efl Clasroom. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yenici, E. (2003). The Influence of Storytelling On the Development and Retention Of L2 Vocabulary In Child L2 Learners. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yabancılar İçin Türkçe B2/Orta Düzey*. (2013). Ankara: Gazi Üniversitesi TÖMER
- Yedi İklim Türkçe B2*. (2015). Ankara: Yunus Emre Enstitüsü.

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 2/Orta Düzey. (2010). Ankara: Üniversitesi TÖMER.

9. EKLER

9.1. EK 1: HAVUÇLU PİLAV MESELESİ ÖYKÜSÜ

Buğra, T. (2013). Havuçlu Pilav Meselesi. *Yarın Diye Bir Şey Yoktur*. İstanbul: Ötüken Neşriyat, 19-25.

Havuçlu Pilâv Meselesi

YAĞMUR yağıyordu, pis pis yağıyordu. Bu havada ancak yapabilecek bir şey bulanların canı sıkılmazdı. Bense, gazetenin bilmecesini de çözmüş bulunuyordum. Bekârken pazarlar başka türlü geçirdi.

Karımı düşünmek istedim: Gençti, güzeldi, şimdi akşam yemeğini hazırlamağa çalışıyor ve henüz mutfak işlerinden hoşlanıyordu. Epey çalışmama rağmen, onu duygularımda canlandıramadım. Bu fena bir haldi. Ne yapmalı?

Radyoya gittim: Uzun dalga bomboştı, orta dalga da öyle... Uzun uzun esnedim.. kısa dalganın parazitleri arasından bir mucize çıktı: Bu enfes bir kemandı ve karımla, daha iki sevgili iken dinlediğimiz bir...

Her şey canlanıverdi... İçimde, kâinatı güzelleştiren, hayata mâna veren o büyülü heyecan belirmeye başlamıştı. Seslendim:

- Hurrem...

Körpecik sesini işittim:

- Efendim?

- Gelsene biraz, dedim.

- Ne var? diye sordu.

20 • Yarın Diye Bir Şey Yoktur

Ne var diye niçin soruyordu sanki? Ben onu güzel ve tatlı şeyleri paylaşmaktan başka ne için çağırırdım?

- Gel hele! dedim.

- Ama yemek yetişmeyecek sonra...

- Varsın, yetişmesin, diyecektim; fakata lüzûm kalmadı. Keman susmuş, bet bir ses, hiç sevmediğim bir dilden konuşmaya başlamıştı. Bana, içim boşalverecekmiş gibi geldi. Mutfağa geçtim: Keman sesinin getirdiği ışıklı ve ılık havayı kaybetmek istemiyordum.

O, bir şeyler yapıyordu: Başını bile çevirmeden, rastgele bir görüşle:

- Ne var? diye sordu.

- Hiç! dedim.

Hâlbuki aynı an içinde, saçlarını avuçlayıp yüzünü bana doğru çevirmek ve: "Sen niçin o günkü gibi değilsin?" diye bağırarak istiyordum.

Masanın üstü karmakarışık: Bir tepside pirinç vardı; onu sabahleyin karşı karşıya ikimiz ayıklamıştık... Sabah hava güzeldi, gezmeyi tasarlamıştık... Ötede soyulmuş havuçlar duruyordu ve o, bana bakmıyordu bile...

- Ne düşünüyorum, bilir misin? dedim.

Umursamadan:

- Ne düşünüyorsun? dedi.

Dişlerimi sıktım. Birdenbire başını çevirerek:

- Ne yapıyorsun orada?

Diye bağırdı.

Ekmek bıçağını almış, havuçlara hamle etmişim.

Ben bunun farkında değildim, fakat istifimi bozmadan:

- Hiç! dedim. Pilâv için hazırlıyorum.

Bu esnada: "Demek havuçlar benden mühim.." diye düşünüyordum.

- Delirdin mi sen, Allah aşkına?

İşime daha dikkatle devam ettim. Biraz hırçınlaştı:

- Sonra bir işe yaramayacak havuçlar...

Oralı olmadım. Sesini biraz daha yükseltti:

- Sen bunu eğlence mi zannediyorsun?

O da, tıpkı benim gibi sakinleşiverdi:

- Demek havuçlu pilâv da oluyor?

İzah ettim:

- İnsanlar genellikle böyledir, yavrum. Bilmedikleri şeyleri asla olamazmış farzederler. İlim zihniyeti işte bununla mücadele eder!

Tavada yağ cızırıyor, o beni ses çıkarmadan dinliyordu...

Havuçların en güzelini seçerek devam ettim:

- Sen şimdiye kadar, havuçlu pilâv görmediğin için bunu asla olamaz zannediyorsun...

- Peki, sen gördün mü?

Diye sordu...

Hayretle ona baktım. Sesim gayet sakindi:

- Hayır, dedim; fakat neden olmasın?

- Olsa ne çıkar? Sen, bildiğimiz pilâvı beğenmiyor musun?

- Bırak artık, eğlenmekse bu kadar kâfi...

Anlayışsızlığına acıyormuş gibi güldüm:

- Beğeniyorum, hem de çok beğeniyorum... Hatta daha da çok beğenebilirim, fakat bu ondan da daha çok beğenilecek pilâvı arayışıma engel olabilir mi?... Ben, yetinmemenin bir fazilet olduğuna inanıyorum. İnsanlığı bu hâle yükselten, bu fazilettir, ilmin anası bu fazilettir... Benim istediğim, bu faziletin mutfağımıza da girmesidir...

- Hayır! dedi. Ne o fazilet, ne de başka fazilet girebilir bu mutfağa... Bu mutfak sadece benimdir. Yâni demek istiyorum ki, sen burada fazlasın, hem de çok fazlasın!...

Açık elâ renkli iri gözleri çakmak çakmaktı. Güzel kaşlarının arasında incecik bir çizgi belirmişti. Kısıllı du-

22 • *Yarın Diye Bir Şey Yoktur*

dakları hafifçe titriyordu. Sesine korkunç bir tatlılık vererek ilâve etti:

- Haydi, sen odana git, kitap oku, esne veya uzan!

Ve önlemesine fırsat veremeyecek kadar hızla, ama sükûnetimi bozmadan, pirinci maltızın üstündeki suya salıverdim, arkasından da havuçları boca ettim... Atıldı, fakat geç kalmıştı... Yanakları pençe pençe kızarmıştı. Bu haliyle ilk randevumuzdaki kadar güzeldi...

Ve bu öfkesini giderebilmek bana ilk aşk kadar tatlı gelecekti... Birdenbire kucakladım: Öptürmedi. Üstelik iki tane de tokat vurdu...

- Sana ne oluyor böyle kuzum? dedim.

Fakat dinleyen kim?

- Çık buradan., git diyorum sana... dedi.

- Şaşılacak şey! dedim. Buradan çıkayım da nereye gideyim?

O, bana evin dünya kadar geniş, uçsuz bucaksız olduğunu anlatmak istiyor; bense, belki de bunun doğruluğunu sezdiğim için, evde mutfaktan başka bir yer olabileceğini kabul etmek istemiyordum:

- Demek beni evden kovuyorsun? dedim.

- Bunu da nereden çıkardın?

Fakat izaha lüzum görmedim:

- Mademki öyle istiyorsun, peki... Beni bu kadar anlayışsız mı zannediyorsun?...

- Ya sen? Sen beni kendinden de budala mı zannediyorsun? Zaten bu sabahtan da belliydi... Sinemaya gidelim dedim, yağmuru bahane ettin... Tavla oynayalım dedim, okuyacağım dedin... Mademki istiyordun, niçin şimdiye kadar durdun? Seni tutan kim? Hadi ne duruyorsun vakit kaybetme...

Ona, gözlerimi kısarak bakarken, bıçağı küt diye masaya sapladım ve dışarı çıktım... Arkamdan tekrar:

- Git! diye bağırdı.

Havuçlu Pilâv Meselesi • 23

Bir an durakladım... Neye gidecekmişim sanki... Ona bir galibiyet vesilesi olsun diye mi? Nasıl olsa geri döneceğimden emin, göğsünü gere gere "git!" diye meydan okuyor.

Fakat olmadı: Sandalyeleri devire devire giyindim. Bu sırada: "Dönüşten dönüşe fark var" diye mırıldanıyordum.

Sokak kapısına vardığım zaman, mutfağın eşğine çıkarak:

- Pilâvı berbat ettin, şimdi de gidiyorsun... dedi.

Caddeye çıktığım zaman içimde: "Şu zıkkımı adam gibi içmeyi hâlâ öğrenemedin." diyecek bir arkadaşına hasret vardı.

Pilâvı berbat etmişim... Sesi kulağında yeniden belirdi: Fakat bunu söylerken bir tuhaftı...

Ben arkadaş filân istemiyordum. Bir kurt gibi yalnız olmalıydım; yalnız ve yepyeni bir yaylada...

Yağmur, ne güzel çiseliyordu... Fakat insanlar, bana yabancı, bana aldırış etmeyen insanlar. Hâlbuki ben, meselâ şu kadını sevebilir, şu adamla pekâlâ dost olabirdim, ama onlar geçip gidiyorlar, asla durdurulamaz bir tarzda geçip gidiyorlardı. Rastgele bir meyhaneye girdim: Büfenin önündeki taburelerden birine oturdum... Bir hamlede bütün şişeleri boşaltmak istedim.

Bir kadeh, bir kadeh daha, bir kadeh daha...

Yanımdakiler mutlu insanlardı; hele beriki, beni mutluluktan kolayca tiksindirebilirdi: Çocuklarından, karısından, binlerce liradan bahsediyor, halı isimleri sayıyordu. Büfeci ona votkası ile birlikte bir parça da limon getirdi. Adam limonu kadehe sıkmak için bir hayli uğraştı. Su yerine çekirdek çıkıyor, bu da beni çok eğlendiriyordu. Alay etmek için mükemmel bir fırsattı:

- Halıdan anlamam amma, beyefendi, dedim; şu elinizdeki limon olduğunu ilk görüşte söyleyebilirim...

24 • Yarın Diye Bir Şey Yoktur

Adam, bana tuhaf tuhaf bakarak:

- Limoncu musunuz? dedi.

O budala, bu sözdeki nükteyi asla kastetmemişti. Buna eminim. Fakat ben, gene de çileden çıktım:

- Evet, dedim. Limon üzerine ihtisas yaptım. İtalya'da, Torino'da... Okulun bahçesinde seksen yedi çeşit limon vardı!

Adamın gözleri açılıverdi:

- Seksen yedi çeşit mi?

- Pardon, dedim; acele ile yanlış söyledim; sadece yetmiş sekiz çeşit... Bakın isterseniz size isimlerini sayayım, ama ne lüzum var, değil mi? Çeşit çeşit limonlar, renkleri ayrı, şekilleri ayrı, tatları ayrı limonlar...

Büfeci de beni dinliyordu:

- Tatları ayrı limonlar da var mı? diye sordu.

Onu: "Sen işine bak" der gibi, şöyle bir süzerek:

- Siz bana bir porsiyon havuçlu pilâv getirin! dedim.

- Havuçlu pilâv mı?

- Sahi, dedim. Siz bilmezsiniz... Pilâki olsun!

Yanımdaki adam gözlerini bana dikmişti. Derin derin içimi çektim:

- Bu benim karımın, rahmetli karımın yemeğiydi...

- Rahmetli mi dediniz?

Dik dik baktım:

- Bu, şaşılacak bir şey mi?

Adam kekeleydi:

- Hayır, estağfurullah! Gençsiniz de...

- O benden de gençti... Ve biz beş aylık evliydik...

Adam bana karşı bir kardeş kesilivermişti. Bu bana pek dokundu:

- Deli gibi severdik birbirimizi... Sonra havuçlu pilâv...

Gözlerim yaşardı. Garson pilâkiyi getirmişti. Fasulyelere kinle, nefretle bakarak:

- Ben artık yemek yiyemem ki! dedim.

Ağlıyordum.

Borcumu o adam ödedi. Sokağa beraber çıktık, beni gezdirmek, avundurmak istiyor, ısrar ediyordu. Sonunda hüznüm onu mağlup etti ve ben yalnız kaldım...

Eve, karıma doğru uçmak istiyordum. İçimde vicdan azabına benzeyen, fakat aynı zamanda çılgın bir neşeyi müjdeleyen bir şey vardı. Bir taksiye atladım.

Yatak odasına yıldırım gibi girdim. Onu omuzlarından tutarak, var kuvvetimle sarstım. Saçları dalgalanıyor, kurtulmak için çırpınıyor, fakat.. gülüyordu. Bıraktığım zaman:

- Sen çıldırmışsın, dedi.

Öptüm. Yüzünü buruşturdu:

- Sarhoş! dedi.

- Ben havuçlu pilâv isterim! Açım... dedim.

- Gel... dedi.

Mutfığa geçtik. Tabağı getirdi. Yarısından fazlasını yemişti. Gülerek:

- Biraz daha itina edilse fena olmayacak... dedi.

- Vakit bırakmadın ki! dedim.

9.2. Ek 2: PİYANGO BİLETİ ÖYKÜSÜ

Kemal, O. (2016). Piyango Bileti. *Ekmek Kavgası*. İstanbul: Everest Yayınları, 143-148.

PİYANGO BİLETİ

Adam eve neşeyle geldi. Pirelenen kadın, “Hayrola,” dedi.
 “Bu neşenin sebebi ne?”
 Adam yalnız neşeli değil, dalgındı da.
 Kadın sinirli bir sabırsızlıkla üsteledi:
 “Sana söylüyorum!”
 Uykudan uyanırcasına baktı karısına.
 “Ne?”
 “Bu neşenin sebebi?”
 Adam, “Hiç,” dedi.
 “Nasıl hiç?”
 Bunu da duymadı adam, masaya geçti. Yemek hazırды, başladılar. Kadın gözücuyla adama bakıyor, her günün aksine neşesin-

den anlamlar çıkarmaya çalışıyordu. Aklına bin türlü şey gelmiyor değildi. Her gün asık yüzüyle evine kambur kambur dönen adamda bugün değişik bir şeyler olmalıydı.

Adam birden elindeki çatalı bırakıp iskemlesinde doğruldu.

“Ah canına yandığının...”

Karisına yemyeşil, pırl pırl gözlerle bakıyordu gülümseyerek. Konuşmuyor, “Ah canına yandığının...”ın ardını getirmiyordu.

Sabri taşan kadın sordu:

“Ne var? Ne oluyorsun?”

“Çok değil, on beş bine de razıyım. Bir on beş bin beni en azından on yaş gençleştirebilirdi!”

Kadının yüreği oynadı.

“Ne on beş bini?”

“Bir piyango bileti aldım da...”

“Peki?”

“Bir on beş bin vuruverse diye düşünüyorum...”

Kadın ferahladı.

“İlahi Necdet. Ben de sanmıştım ki...”

Adam karısının ne sanmışlığı üzerinde durmadı.

“Burada şu küçük, şu boktan memurluğumu tasfiye eder, tutardım İstanbul’un yolunu!”

Kadın şaştı.

“Yani İstanbul’da mı otururuz demek istiyorsun?”

“Elbette...”

“Ne yaparsın orda?”

“Ne yapmam ki? Küçük, güzel bir lokanta mesela...”

Kadın şöyle bir düşündü.

“Hayır,” dedi. “Buradaki işini hemen tasfiye etmene razı değilim. Daireden on beş gün ya da bir ay izin alırsın, gider bakarsın duruma, ondan sonra...”

“Aaaaam sen de. Elime on beş bin geçecek de ben hâlâ bu pis heriflerin ağızlarının kokusunu mu çekeceğim?”

Kadın telaşlanmıştı.

“Beni dinle Necdet. Eline para geçerse...”

“Evet?”

“Çarçur edersin!”

Kızdı.

“Tuhaf tuhaf konuşma. Sanki bundan önce elime toplu para geçmiş de çarçur etmişim gibi...”

“Etmedin ama edebilirsin. Elin çok açık. En iyisi...”

Ardını getiremedi. Kocasını öfkelenir miydi acaba? Adamsa, “en iyisi”nin ardını bekliyordu merakla.

“Evet, en iyisi?”

“On binini...”

“Evet?”

“Bankaya, benim adıma yatıralım. Beş biniyle de üstümüzü başımızı düzelim! Benim iç çamaşırları adamakıllı eskidi. İskarpınlerimin topukları yamuldu, yanları patladı. Mantom derseni...”

“Benim? Benim ya?”

“Benimki seninkinden berbat. En iyisi bir top patiska alırız. Sağlam, taş gibi patiskalar var. Sonra hiç olmazsa yarımşar düzine ten fanilas!”

“Bana da iyi kumaştan fiyakalı bir takım kostüm, hatta iki takım. İki çift iskarpin, altı gömlek. Gömlekler ne kadar çok olursa o kadar fazla dayanır!”

“Elbet elbet... Aynı fikirdeyim. Mesela benim üç mantom olsa... değil mi?”

“Kostümlerimin gri, lacivert, kahverengi falan olmasını istirdim... Gömlekler poplin, iskarpinler... Hem biliyor musun? İstanbul’a vapurla gideriz. Alırız bir kamara, oooh. Püfür püfür deniz. İzmir’de de birkaç gün kalırdık...”

“Birkaç gün çok. Bir gün yeter!”

“Yeter, olur mu? Bir günde insan yol yorgunluğundan sıyrılıp da etrafı doğru dürüst göremez bile. Birkaç gün şart!”

“Bana kalırsa İzmir’e uğramaya hiç lüzum yok!”

“Niçin?”

“Fuzuli masraf. Atlarız trene, ikinci mevkiyle çarçabuk varırız. İstanbul olduktan sonra İzmir’e ne lüzum var. Haa... onu da peşin söyleyeyim: İstanbul’a gidince istediğim gibi boyanmama karışmazsın artık, değil mi?”

“Ölçüyü kaçırmamak şartıyla...”

“Pahalı rujlar var, ondan iki tüp alır atarım sandığın dibine, dursun, değil mi?”

Yemek yendi, sofradan kalkıldı. Adam yatak odasına geçti, karyolaya sırtüstü uzandı. Bir sigara yaktı, gözlerini tavana dikti.

Kadın sofrayı kaldırdıktan sonra bulaşıkları da çabucak yıkayıp kocasının yanına geldi, karyolanın bir kıyasına ilişti.

“Ya da rujlar iki değil bir olsun,” dedi. “Masrafa lüzum yok. Üç manto da fazla, iki yeter. Birini kostüm tayyör yaptırırız...”

Adam, “Lokantadan çok, kahve daha iyi olur gibime geliyor,” dedi. “Günde üç dört yüz marka yapan bir kahve... Çünkü yemekler satılmazsa bayatlar. Oysa kahve, çay?”

“Bu fikrim doğru, değil mi?”

“Hangi fikrin?”

“İki manto, bir tayyör.”

“Doğru. Benim fikrim nasıl?”

“Hangi?”

“Lokanta yerine kahve?”

Kadın karyoladan kalktı.

“Bir şey söyleyeceğim ama...”

“Evet?”

“Kızacaksın!”

“Kızmam.”

“Kızarsın!”

“Kızmam, dedim!”

“Sen memurluklarda pişmiş insansın. Ne lokantacılık yapabilirsin, ne de kahvecilik. Sonraa...”

“Sonra?”

“Lokantacılık, kahvecilik...”

Adamın tepesi attı.

“Basit, hatta bayağı işler, değil mi? Bakıyorum, burnun gene Kafdağı’na çıktı. Amma da etiket meraklısıymışsın yahu! Beş yüz liralık bir memur karısı olmayı, birkaç bin liralık bir esnaf karısı olmaya tercih ediyorsun!”

“Evet. Esnaf karısı olmaktan iğreniyorum!”

Adam hınçla baktı. Bağırıp çağırmaya hazırlanıyordu ki, kadın, “Onu bunu bırak da,” dedi, “paralar bankaya kimin adına yatacak?”

Adam sertçe, “Elbet benim,” dedi.

“Yaa, senin demek?”

“Benim!”

“Ben neciyim bu evde?”

“Neci olursan ol. Bir evin parasının, o evin erkeğinin emrinde olmasından daha tabii ne olabilir?”

“Yoo. Hiç de tabii değil. Senin bana güvenin olsa, peki karıcığım, senin adına yatsın dersin!”

Adam ne şöyle dedi, ne böyle.

Kadın buna da içerleyerek odadan çıktı, öbür odaya öfkeyle gitti, pencerenin önünde sinirli sinirli durdu, karanlıklara bakmaya başladı. Kocasının ne şöyle ne de böyle dememesi karısına gerçekten de güveni olmamasından başka neyi gösterirdi? Demek kocası güvenmiyordu? Niçin? Niçin güvenmiyordu? Başkasıyla mı konuşuyordu yoksa? Peki, kiminle?

Çılgın bir öfkeyle kocasının yanını tuttu. Bağırıp çağırarak, kıyametleri koparacak, gerekirse işi ayrılmaya kadar vardırıracaktı. Bu mesele bu akşam, evet bu akşam çözümlenmeliydi!

Tek söz etmesine kalmadı, adam, “Evet evet, kahve!” diye karyolada doğruldu.

Sonra ayağa kalktı, karısını kucakladı, öptü.

Kadının bütün öfkesi silinivermişti. Gene de, “Para bankaya kimin adına yatacak?” diye üsteledi.

Adam üzerinde durmadı.

“Canım, senin adına yatsın bakalım. Ayrı gayrımız mı var?”

Kadının içinde bir ferahlama, ela gözlerinde sevinç şimşekle-
ri... Kocasının boynuna sarıldı.

“Canım benim, şeker kocacığım benim. Ben de sanmıştım
ki...”

“Ne sanmıştın?”

“Bırak. Nasıl düşünebildim senin hakkında onları?”

“Ne düşündün?”

“Hiç, hiç.”

“Şekerim!”

“Bir tanem!”

“Elmasım...”

“Pırlantam...”

9.3. Ek 3: ELLİ KURUŞ ÖYKÜSÜ

Kemal, O. (2015). Elli Kuruş. *Önce Ekmek*. İstanbul: Everest Yayınları, 73-77.

ELLİ KURUŞ

İster lapa lapa kar, ister şarıl şarıl yağmur yağsın, isterse de bütün gecenin ayazından karlar dona kesmiş olsun, sabahın beş buçuğunda karanlıkları ürperten sesiyle sokağa girerdi:

“Gazete, havadiis!”

Sabahın dördünde yazı makinemin başına geçtiğim için, bu ses, bu kara, yağmura, ayaza kafa tutan bu canlı, bu pırl pırl ses beni yazı makinemin başında bulurdu. Gazete paralarını akşamdan masamın kıyısına koyduğum için, bekletmez, koşardım sokak kapısına. Gazetelerimi önceden hazırlamış olurdu. Uzattır, paraları alır, saymaya filan lüzum görmeden cebine atar, donmuş burnu buhar kazanı gibi tüterek uzaklaşırken, canlı, yaşam dolu sesiyle sokağı gene neşelendirirdi:

“Gazete, havadiis!”

Anlattığına göre, gazetelerden birinde tahsildarlık yaparken kötü bir kadının ardında evini, İstanbul’u bırakıp İzmir’e mi ne giden babasına annesi ilkin çok kızmışsa da, sonraları, “Ne yapalım? Bizden daha iyisini bulmuş olacak. Uğurlar olsun!” deyip kolları sıvamış. Karaköy’deki bir eczaneye girmiş. Görevi, boş ilaç şişelerini uzun tel saplı fırçalarla yıkamakmış. Bir, beş, on, yüz, bin şişe değilmiş ki, belki on binler, belki de yüz binlerce. İsteyeni olsa haminnesi hemen evlendirecekmış onu, ama yokmuş isteyenini. Bir gün kendi kendine, “Şimdi herkes güzel kadın alıyor,” demiş. “Benim gibi kara kuruyu kim ne yapsın?”

Haminnesi Tahtakale’de, tuzcuda çalışıyormuş. Annesinin eczaneden kazandığıyla kıt kanaat geçiniyorlarmış ama, şu son zamlar olmasa. Çaresiz, okulu beşten bırakıp annesiyle haminnesinin kazançlarına bir şeyler katabilmek, hiç olmazsa üç yaş küçüğüyle kendisinin okul masraflarını çıkarabilmek yolunu tutmuş, gazete satıcılığına başlamış.

“Okumak istiyorum ağabey. İlk’i, sonra orta’yı, daha sonra da liseyi bitireceğim. Liseyi belki de yatılı sınavını kazanıp parasız okurum. Ama mutlaka okuyacağım. Kardeşim de. Babamıza benzemeyeceğiz hiç. Kardeşim diyor ki, o zaman babam ihtiyar olur. Saçı sakalı ak pak, elleri titreye titreye gelir. Yalvarır. Acır mıyız?”

Mevsim bahara dönmüştü ama gene de çok soğuktu.

“Sen ne karşılık verdin kardeşine?”

Omuz silkti:

“Acımak lazım ama olmaz ki. Baba. Anneme sordum, canı çıksın, dedi. Haminnem ateş püskürdü. Fakat olmaz, dedim kardeşime. Annemle haminnemden habersiz...”

Sabahın erken saatinde kalkıp koşuyormuş gazete bayiiine. Bayii ana baba günü. Kendi gibi o kadar çok okullu çocuk varmış ki, bayii gazetelerini nazla veriyormuş. Daha kötüsü de, gazeteleri alırken bayiiye kaparo vermek!

“Babamın bir arkadaşı vardı, Sabir Bey Amca, ona gittim.

Annem duysa öldürürdü. Hele haminnem! Ona da içerliyorum, varsa rahmetli kocası, yoksa rahmetli kocası. Kocası, yani dedem, polis miymiş Atatürk devrinde, komiser mi? Karakalem bir resmi var haminnemde, kırpık bıyıklarıyla iriyarı bir adam. Babam zayıftı. Güya torunlar çokluk dedelerine çekerlermiş. Nerdee? Benim de, Şadan'ın da bileklerimiz ipince. İnsan bol bol yemezse, değil mi ağabey?"

Karne zamanı birkaç gün gelmedi. Meraklanmışım. Sınavlar sırasında olduğu için, belki de sınava hazırlanıyor demiştim. İyi düşünmüşüm. Geldi pırl pırl sesiyle, öksürüyordu:

"Kusura bakmayın ağabeyciğim. Dersleri hazırlıyordum. Gece yaralarına kadar çalışıp, sabahleyin de erkenden uyanmak fena yordu. İki gün aksattım. Dilber Hanım öksürük için bir ilaç yazdırdı ama, nerdee?"

"Niçin?"

"Beş yüz otuz kuruş be ağabeyciğim!"

Aklıma bir şey geldi:

"Ben sana bu parayı versem?"

İçlere çökük gözleri, fırlak elmacık kemikleri, solgun derisinin donukluğuyla yüzüme öyle bir baktı ki:

"Öksürük ilacını al diye..."

"Anladım ama, siz benim neyimsiniz? Karşılığında benden ne isteyeceksiniz?"

Kötüye yormuş olmasından korkmuşum. O:

"Babamın arkadaşı da bana para vermişti. Bayiye yatırdım. Sonra kazanıp götürdüm, almadı. Sende kalsın, dedi, yavaşlığıma makaslardı da paralarını suratına fırlatıp..."

"Ben o maksatla vermek istemiyorum ki..."

"Belli olmaz. Babamın arkadaşı da sonradan, o maksatla değil yavrum, dedi. Ben senin baba dostunum. Bir daha evinin önünden geçmedim. Eski bayii de. Ne kötü insanlar var şu dünyada... Haminnem, aman yavrum, kendinize dikkat edin, diyor. Pöh... Onun demesine ne lüzum var? Çocuk muyum ben?"

Ona, gerekli beş yüz otuz kuruşu bir şartla vereceğimi söyledim:

“Şartım şu: Bunu, bana verdiğin gazetelerle ağır ağır ödersin. Oldu mu?”

Az önce öfkeden değişen hırçın yüzü yumuşamış, durulmuş, çocuksu hâlini almıştı:

“Şimdi oldu,” dedi. “Demek siz...”

“Ben ne babanızın arkadaşı, ne de bayiyim. Benimki yardım. Bakıyorum okuma hırsı var içinde. Okuyup adam olma hırsı. Hoşuma gitti. Mesele bu...”

Gözlerini yüzüme çevirdi:

“Doktor olacağım ağabey!” dedi. “Bizim mahalledeki kör, total, inmeli, sızılıları tedavi edeceğim, hem de parasız!”

Parayı verdim. Aldı. Yıldırım gibi uzaklaştı. Sokağın başından sesi geldi:

“Gazete, havadiiis!”

Günler geçiyor, her sabah saat gibi geliyor, gazetelerimi verdikten sonra ekliyordu:

“Üç lira kaldı borcum ağabey!”

Sonraları borcu iki liraya indi, bir liraya, daha sonra da elli kuruşa. En son gün gelir, iki gazetemi verirse borcunu ödemiş oluyordu ki, gelmedi. Şaştım. Neden gelmemişti? Elli kuruşunun üstüne yatabileceği aklımın kıyısından bile geçmiyordu. Sakın herhangi bir trafik kazasında... Sanki gerçekten olmuş gibi içim parçalanıyor, hızla gelen bir taksi ya da bir hususunin altında kalmışçasına, kanlı bir insan yavrusunun her yanı kırılmış cesedi kafamda canlanıyordu.

Günler günleri, günler haftaları, haftalar da ayları kovaladı.

Unutmuştum.

Bir başka çocuk getiriyordu gazetemi. Bu, ondan da cılız, ondan da üfürsen uçacak gibiydi. Onun da bir başka hikâyesi vardı çocuk omuzlarında taşıdığı.

Karların savrulduğu bir kış sabahıydı.

Yazı makinemin başına geçmişim.

Şimdiye kadar hiç işitmediğim cılız bir çocuk sesi:

“Gazete, havadiiis!”

O muydu? Fakat hayır, olamazdı. Pek cılızdı. Pencereimin önünde durmuş, ısrarla vızıldayıp duruyordu:

“Gazete, havadiiis!”

Aşağı indim. Her günkü satıcıdan almıştım oysa gazetemi. Kapıyı açtım: Kısa pantolonlu, minnacık bir çocuk. Savrulan karlarla ıslanmış gazeteleriyle titreyip duruyordu.

“Ağabeyim, kusura bakmasın, dedi amca!”

“Ne bu?”

“Elli kuruş borcu kalmış size de...”

“Kendisi nerede?”

Ağlamadı, hıçkırmadı. Taş gibi, “Öldü,” dedi. “Dün Edirne-kapı’ya gömdük...”

Elli kuruşu uzattı. Sonra çekip giderken:

“Gazete, havadis!”

9.4. Ek.4: Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni Ortak Öneri Düzeyi Genel Basamakları Kümesi

Yetkin Dil Kullanımı	C2	Okuduğu ve duyduğu her şeyi zorluk çekmeden anlayabilir. Farklı yazılı ve sözlü kaynaklardan edindiği bilgileri özetleyebilir; gerekçe ve açıklamaları bağlantılı bir anlatımla dile getirebilir. Kendini anında, çok akıcı ve açıkça ifade edebilir. Çözümü güç olan konularda da ince anlam farklılıklarını vurgulayabilir.
	C1	Geniş çapta, iddialı, uzun metinleri anlayabilir ve ima edilen anlamları da kavrayabilir. Sık sık sözcük arama zorunluluğu duymadan kendini anında ve akıcı bir dille ifade edebilir. Dili, toplumsal ve meslek yaşamında, eğitim ve öğretimde etkin ve esnek bir şekilde kullanabilir. Karmaşık konularda görüşlerini açık, düzenli ve ayrıntılı biçimde belirtebilir. Bu sırada çeşitli dilsel araçları uygun şekilde kullanarak metinleri birbirine bağlayabilir.
Bağımsız Dil Kullanımı	B2	Soyut ve somut konular içeren metinlerin içeriğini ana hatlarıyla kavrayabilir; kendi uzmanlık alanındaki tartışmaları da anlayabilir. Kendini o denli akıcı ve anında ifade edebilir ki, anadilli konuşurlarıyla az çaba göstererek anlaşabilmesi mümkündür. Kendini geniş bir konu alanında belirgin ve ayrıntılı bir şekilde ifade edebilir, güncel bir konuda görüşünü belirtebilir ve çeşitli olanakların olumlu ve olumsuz yönlerine değinebilir.
	B1	Anlaşılır ve ölçünlü bir dille konuşulduğunda, iş, okul, boş zaman etkinlikleri vb. gibi bilinen şeyler söz konusu olduğunda, konuşmanın ana hatlarını anlayabilir. Öğrenmekte olduğu dilin konuşulduğu ülkeye yaptığı yolculuklarda karşılaştığı çoğu zorlukların üstesinden gelebilir. Bilinen konularda ve ilgi duyduğu alanlarda kendini basit ve bağlantılı olarak ifade edebilir. Deneyim ve olaylar hakkında bilgi verebilir; hayal, beklenti, amaç ve hedeflerini anlatabilir, tasarını ve görüşlerinin kısa gerekçelerini gösterir ya da bunlara açıklamalar getirebilir.
Temel Dil Kullanımı	A2	İlgi alanıyla ilgili cümleleri ve sıkça kullanılan anlatımları (örneğin, kişi ve aileyle ilgili bilgileri, alışveriş, iş, yakın çevre) anlayabilir. Bilinen alışılmış konularda, doğrudan doğruya bilgi alışverişi söz konusu olduğunda, alışlagelmiş, basit durumlarda kendini ifade edebilir. Geçmiş, eğitimi, çevresi ve doğrudan gereksinimleriyle bağlantılı şeyleri basit dilsel araçlar yardımıyla anlatabilir.
	A1	Somut ihtiyaçların karşılanmasını amaçlayan, bilinen günlük ifadeleri ve oldukça basit cümleleri anlayıp kullanabilir. Kendini tanıtabilir, başkalarını tanıştırebilir. Başkalarına, kendileri hakkında (örneğin, nerede oturdukları, kimleri tanıdıkları ve nelere sahip oldukları) sorular yöneltebilir ve sorulan benzeri sorulara yanıtlayabilir.

9.5. Ek. 5: Ortak Öneriler Çerçevesi: Temel Dil Düzeyine Yönelik Profil

		B2
Anlama	Dinleme	Bildiğim bir konuda uzun konuşma metinlerini ve sunumları, hatta işlenen konudaki karmaşık gereklendirmeleri anlayabilirim. Televizyonda çoğu haber yayınlarını ve güncel söyleşileri anlayabilirim. Ölçünlü dil konuşulduğunda çoğu filmi anlayabilirim.
	Okuma	Yazarların belirli bir tutum ve belirli bir konum izledikleri günümüz sorunlarıyla ilgili makale ve raporları okuyabilir ve anlayabilirim. Çağdaş yazınsal düzeyde yazı metinlerini anlayabilirim.
Konuşma	Bir Konuşmaya Katılım	Anadilde konuşan biriyle bir konuşurken, anında ve akıcı şekilde kendimi ifade edebilirim. Alışık olduğum durumlarda tartışmaya girebilir, görüşlerimi gereklendirebilir ve savunabilirim.
	Bağlantılı Konuşma	Kendi ilgi alanımdan çoğu konularda açık ve ayrıntılı bir sunuşta bulunabilirim. Güncel bir soruyla ilgili bir görüşü açıklayabilir ve değişik olanakların yararlarını ve zararlarını belirtebilirim.
Yazma	Yazma	Beni ilgilendiren çok sayıda konu üzerine açık ve ayrıntılı metinler yazabilirim. Bir yazıda ya da raporda bilgiler verebilir ya da belli bir görüşe yandaş veya karşıt olarak gerekçeler ve karşı gerekçeler ortaya koyabilirim. Olayların ve deneyimlerin kişisel önemlerini vurgulayarak mektup yazabilirim.

10. ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Fatma DEMİR

Doğum Yeri ve Tarihi: Sivas/05.04.1989

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi/Türk Dili ve Edebiyatı

Yüksek Lisans Öğrenimi: Hacettepe Üniversitesi/Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

Ondokuz Mayıs Üniversitesi/Eski Türk Dili

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

İş Deneyimi

Stajlar: Timaş Yayınevi

Yunus Emre Enstitüsü

Belçika Türk Birliği Dernekleri

Çalıştığı Kurumlar: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği/Uzman Yardımcısı

İletişim

E-Posta Adresi: fatmacelikftm@gmail.com

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ETİK KURUL İZİN MUAFİYETİ FORMU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Türkiyat Araştırmaları ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 16/02/2017

Tez Başlığı / Konusu: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisi
Geliştirmeye Yönelik Çıkış Kullanımı: B2 Düzeyi

Yukarıda başlığı/konusu gösterilen tez çalışmam:

1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır,
2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir.
3. Beden bütünlüğüne müdahale içermemektedir.
4. Gözlemsel ve betimsel araştırma (anket, ölçek/skala çalışmaları, dosya taramaları, veri kaynakları taraması, sistem-model geliştirme çalışmaları) niteliğinde değildir.

Hacettepe Üniversitesi Etik Kurulları ve Komisyonlarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre tez çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kuruldan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

F. Demir
16.02.2017
Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Fatma DEMİR

Öğrenci No: N13224051

Anabilim Dalı: Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı

Programı: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

Statüsü: Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN GÖRÜŞÜ VE ONAYI

Doç. Dr. Namiye TOPRAK ZELELLİ
(Unvan, Ad Soyad, İmza)

Detaylı Bilgi: <http://www.sosyalbilimler.hacettepe.edu.tr>

Telefon: 0-312-2976860

Faks: 0-3122992147

E-posta: sosyalbilimler@hacettepe.edu.tr

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Türkiyat Araştırmaları ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 16/02/2017

Tez Başlığı / Konusu: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma
Becerisi Geliştirmeye Yhtelik Şık Kullanımı: B2 Düzeyi

Yukarıda başlığı/konusu gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 129 sayfalık kısmına ilişkin, 16/02/2017 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Tunitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 3 'tür.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

F. Demir
16.02.2017
Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Fatma DEMİR
Öğrenci No: N13221051
Anabilim Dalı: Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı
Programı: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi
Statüsü: Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Doç. Dr. Nazmiye TOPRAK TECELLİ
(Unvan, Ad Soyad, İmza)

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisi Geliştirmeye Yönelik Öykü Kullanımı: B2 Düzeyi

ORJİNALLIK RAPORU

%3	%2	%2	%1
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	www.tekedergisi.com İnternet Kaynağı	<%1
2	acikarsiv.ankara.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
3	Submitted to Istanbul Aydın University Öğrenci Ödevi	<%1
4	uteb.gop.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
5	Submitted to Canakkale Onsekiz Mart University Öğrenci Ödevi	<%1
6	www.befjournal.com.tr İnternet Kaynağı	<%1
7	www.turkishstudies.net İnternet Kaynağı	<%1
8	ÜNAL, Dalım Çiğdem. "Yabancı Dil Öğretiminde Edebi Metinler: Yenilikçi Yaklaşımlara Geçiş Süreci ve Gerekçeleri", Hacettepe Üniversitesi, 2005.	<%1

